

Programmabegroting 2017 - 2020

Gemeentehuis
Singelpark 1
3984 NC Odijk
Postbus 5
3980 CA Bunnik
Telefoon (030) 659 48 48
Fax (030) 657 03 85
Website <http://www.bunnik.nl/>
E-mail info@bunnik.nl

Inhoudsopgave

Aanbieding	5
Inleiding	7
Dienstverlening en Organisatie.....	12
Programma: 1. Bestuur en Organisatie	13
Programma: 2. Dienstverlening.....	17
Programma: 3. Gegevensbeheer.....	20
Fysiek domein.....	22
Programma: 4. Veiligheid.....	23
Programma: 5. Openbare ruimte.....	27
Programma: 6. Bouwen, wonen & ondernemen	33
Sociaal domein	40
Programma: 7. Maatschappelijke ontwikkelingen.....	41
Programma: 8. Algemene ondersteuning	46
Programma: 9. Maatwerk ondersteuning	49
Hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen/Onvoorzien	55
Hoofdstuk Overhead	57
Recapitulatie	59
Vaststellingsbesluit.....	61
Paragrafen	62
1. Bedrijfsvoering.....	63
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	64
3. Lokale lasten en heffingen	70
4. Verbonden partijen	75
5. Kapitaalgoederen	83
6. Financiering.....	85
7. Grondbeleid	88
Bijlagen	90
Bijlage I: Reserves en voorzieningen	91
Bijlage II: Opgenomen Nieuw Beleid vanuit Kadernota.....	95
Bijlage III: Eenmalige uitgaven 2017 - 2020.....	99
Bijlage IV: Inventarisatie risico's.....	101
Bijlage V: Taakvelden	104
Bijlage VI: Geprognosticeerde balans	106

Aanbieding

Wij zijn verheugd u deze Programmabegroting 2017-2020 aan te bieden. Het begint met een begrotingstekort van afgerond € 105.000 in 2017 en wordt een begrotingsoverschot van € 41.000 in 2018 oplopend naar € 214.000 in 2020.

Bij de Programmabegroting 2017-2020 presenteren wij een flyer. De speerpunten op de diverse thema's van de collegeagenda 'Binden en Bewegen' staan hierop vermeld.

Speerpunten 2017

Het college heeft voor 2017 de volgende speerpunten en heeft deze in de volgorde van de programma's verwoord.

Verkeersontsluiting (oostelijke ontsluiting)

De discussie over het verkeer in het buitengebied loopt nog steeds. Concrete acties zijn nog niet echt mogelijk omdat er nog geen helderheid is over de keuzes. Ook in 2017 zal deze discussie aandacht vragen. Toch verwacht het college wel aan maatregelen en de invulling daarvan te kunnen werken

Vervangen bomen

Het college werkt momenteel aan een Bomenvisie. Die zal duidelijk maken dat aanzienlijke achterstanden weg te werken zijn in het beheer en onderhoud en vervangen van bomen. Om weer een gezond en vitaal bomenbestand te krijgen is een substantieel budget nodig. Ook omdat groepen inwoners zelf met initiatieven komen om bomen te vervangen, zullen de beschikbare budgetten ontoereikend blijken.

In de Bomenvisie schetst het college verschillende scenario's over hoe die achterstand kan worden ingelopen. De visie wordt met u besproken. Bij de behandeling van de begroting zal duidelijker zijn welk scenario wordt gekozen, zodat de financiële effecten daarin kunnen worden meegenomen.

Vervolg woningbouw

Dit najaar begint het college aan de formulering van de Visie op Wonen. Woningbouw is daar een belangrijk onderdeel van, maar de opzet is veel breder. Ook sociale aspecten en de huisvesting van asielzoekers krijgen bijvoorbeeld een plek. Vooral op het gebied van sociale woningbouw en de huisvesting van inwoners en asielzoekers moet de gemeente keuzes maken. Daarbij moet ze in het oog houden wat kan en wat snel te realiseren valt. U zult bij de start meegenomen worden in alle aspecten van de Visie.

De aanbesteding van Het Burgje is afgerond, zodat dit najaar aan het bestemmingsplan voor de nieuwe wijk kan worden gewerkt en daarna de woningbouw zelf kan beginnen. Daarnaast denkt het college na, ook in het licht van de regionale taakstelling voor woningbouw, of het college deze ontwikkeling een vervolg wil geven. In 2017 wordt daarover de eerste discussie gevoerd om later keuzes te kunnen maken.

Duurzaamheid

De gemeente en haar partners in de samenlevingen zijn steeds actiever op het gebied van duurzaamheid. Daardoor wordt een zo groot beroep op onze middelen gedaan dat niet meer alle gewenste activiteiten kunnen worden uitgevoerd dan wel ondersteund. Om de bestaande middelen flexibeler in te kunnen zetten voegt het college de losse milieubudgetten samen tot één uitvoeringsbudget milieu en duurzaamheid.

Kunstgrasvelden hockey en voetbal Odijk

De Hockeyclub Kromme Rijn en SV Odijk zullen binnenkort de gemeente om een bijdrage vragen voor de aanleg van een kunstgrasveld. Voor de hockeyclub betreft het haar tweede veld. Het college is bereid om daarin bij te dragen. Die eenmalige uitgaven worden gedekt uit de algemene reserve. De verenigingen zijn zo ver met de voorbereidingen dat ze de kunstgrasvelden volgend jaar daadwerkelijk kunnen aanleggen.

Innovatie in de zorg

Het college richt zich de komende jaren op de transformatie in het sociaal domein. De gemeente ondersteunt actief innovatieve initiatieven vanuit de lokale en regionale samenleving en van maatschappelijke partners die de gezondheid en het welzijn van de inwoners bevorderen. Dit jaar worden voorbereidingen getroffen, zodat volgend jaar de eerste initiatieven tot ontplooiing kunnen komen. Die zijn er vooral op gericht om de kwaliteit van de zorg te verbeteren en ervoor te zorgen dat er minder vaak

beroep hoeft te worden gedaan op zwaardere of belastende en dure zorg. De gemeente overweegt die ontwikkeling te stimuleren met een bijdrage. Ook efficiencyvraagstukken passen binnen dit kader.

Strategische Agenda

Eind 2015 is een breed participatief proces rond de Strategische Agenda van start gegaan. Net voor het zomerreces heeft de gemeenteraad deze Strategische Agenda vastgesteld. Hierin is nog geen programma voor de uitvoering opgenomen. De uitwerking daarvan is aan de colleges en raden die de komende jaren onze gemeente besturen. Vóór de opstelling van de Kadernota 2018 zal het college in samenspraak met de gemeenteraad een Uitvoeringsagenda opstellen. In de programmabegroting voor 2016 is een structureel budget van € 100.000 opgenomen voor de implementatie.

Traverse Bunnik

Nu de tunnels rondom het station zijn geopend staat de herinrichting van de Traverse op de agenda. Het college stelt dit jaar een plan van aanpak op voor dit grootschalige project, zodat in de jaren de weg in diverse deelprojecten kan worden opgepakt en uitgevoerd. Het weer 'heel' maken van Bunnik door middel van een nieuwe dwarsverbinding is een oude wens uit de samenleving. Het college betreft inwoners en betrokkenen daarom intensief bij dit project.

Stationsgebied versus Utrecht Science Park

Het college wil ook de stationsomgeving herinrichten nu de tunnels zijn geopend. Belangrijke vraagstukken daarbij zijn de toegankelijkheid van het gebied voor autoverkeer en de hoge parkeerdruk aldaar. Ook wil het college het Utrecht Science Park (USP) vandaaruit beter helpen ontsluiten. Daarnaast wil het college de recreatiegebieden Amelisweerd en Rhijnauwen en Fort bij Vechten beter bereikbaar maken met openbaar vervoer. Al die elementen moeten terugkomen in één integrale visie voor de stationsomgeving.

Inleiding

Wijze van totstandkoming en opzet

De gemeenteraad heeft op 30 juni 2016 de Kadernota 2017-2020 vastgesteld. Deze Kadernota gaf een vooruitblik op de te verwachten ontwikkeling van de begrotingspositie voor 2017 en volgende jaren en bevat de financiële kaderstelling door de gemeenteraad voor wat betreft het nieuwe beleid. Op basis van het nieuwe beleid vanuit de Kadernota en het bestaande beleid vanuit de Programmabegroting 2016 is deze Programmabegroting 2017-2020 opgesteld.

Grondslag

De uitgangspunten zoals die zijn vastgesteld voor de opstelling van de Kadernota 2017-2020 zijn eveneens gehanteerd voor het opstellen van de Programmabegroting 2017. Daarnaast is rekening gehouden met de structurele financiële effecten voortvloeiend uit de besluitvorming van de gemeenteraad tot en met de vergadering van 30 juni 2016.

Gehanteerde technische uitgangspunten:

	2017	2018	2019	2020
Woningprognose (1-1)	6.320	6.383	6.448	6.494
Inwonerprognose (1-1)	14.900	15.039	15.182	15.283
Prijsstijging	0%	0%	0%	0%
Loonstijging	1,0%	0%	0%	0%
Rekenrente	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Belastingtarieven:				
OZB	Zie prijsstijging	-	-	-
Hondenbelasting	idem	-	-	-
Toeristenbelasting	idem	-	-	-
Marktgeden	idem	-	-	-
Leges (excl. bouwleges)	idem	-	-	-
Afvalstoffenheffing, reinigingsrechten ¹	100% kosten-dekking	100% kosten-dekking	100% kosten-dekking	100% kosten-dekking
Rioolrecht ²	100% kosten-Dekking	100% kosten-Dekking	100% kosten-dekking	100% kosten-dekking

Leeswijzer

De begroting is in 3 thema's opgebouwd te weten: Dienstverlening en Organisatie, Fysiek domein en Sociaal domein. Elk thema heeft zijn eigen kleur in de begroting. Deze opzet zal de komende jaren nog verder doorontwikkeld worden.

De programma's worden als volgt opgebouwd. Allereerst worden de doelstellingen die in de collegeagenda zijn opgenomen vermeld. Het betreft dus de doelstellingen voor 4 jaar waarvan nog 1 jaar resteert. Daarna worden de actiepunten die voor het jaar 2017 op het programma staan, vermeld en de uitvoering ervan beschreven. Het bestaand beleid en ontwikkelingen op het bestaande beleid komen aan bod en tot slot het financiële kader.

De toelichting mutaties tussen de begroting 2016 en de begroting 2017 vindt plaats vanaf een verschil van € 50.000 op programmaniveau.

¹ Verrekend worden 100% van de netto lasten vermeerderd met de compensabele BTW

² Verrekend worden 100% van de kosten van de riolering c.a., de compensabele BTW, 50% van de kosten straatreiniging. Deze uitkomst wordt verminderd met de verfijningsuitkering riolering in de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Basis is het dekkingsplan bij het Gemeentelijk Rioleringsplan.

Wijzigingen in de Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Vanaf 2004 is BBV van toepassing. In deze BBV lag de nadruk op het vergroten van de transparantie van het proces van begroting en verantwoording en het versterken van de positie van de gemeenteraad. Na ruim 10 jaar na de invoering zijn er ontwikkelingen geweest die vragen om vernieuwing van de BBV. De stukken zijn voor niet financieel specialisten te weinig toegankelijk. Zo is de wens voor betere financiële vergelijkbaarheid, de wens de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad te versterken, meer behoefte in de financiële positie van de gemeente en in elkaars financiële positie.

De nieuwe BBV voorschriften richten zich op de uitvoeringsinformatie, beleidsindicatoren, financiële kengetallen, informatie over verbonden partijen en een aantal meer technische onderwerpen.

Betere vergelijkbaarheid: financiële informatie per taakveld

Om vergelijkbaarheid van begrotingen tussen gemeenten te bevorderen moeten ze in vergelijkbare taakvelden worden ingedeeld. De taakvelden worden bij ministeriële regeling vastgesteld. Uitgangspunten zijn de herkenbaarheid, de aansluiting op de gemeentelijke praktijk en de relevantie voor de beleidssturing. Er is gekozen om de taakvelden vooralsnog in een bijlage onder te brengen (zie bijlage taakvelden) zodat de begrotingsopbouw zo min mogelijk aangepast hoeft te worden. Voor de toekomst kan gekeken worden of deze begrotingsopbouw aangepast dient te worden.

Beleidsindicatoren

Ook heeft de gemeenteraad belang om de beleidsresultaten te kunnen vergelijken met andere gemeenten. Dit betekent dat gemeenten dezelfde indicatoren moeten gebruiken. Hiervoor zijn in de nieuwe BBV 39 beleidsindicatoren voor gemeenten opgesteld. Voor sociaal domein zijn de beleidsindicatoren gebruikt die al ontwikkeld waren voor gemeenten voor de gemeentelijke monitor sociaal domein. Voor andere beleidsterreinen zijn nog weinig of geen landelijke indicatoren voorhanden. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn de indicatoren beschikbaar gesteld. In de begroting van de gemeente Bunnik zijn per programma de beleidsindicatoren opgenomen die voor dat programma relevant zijn.

Kengetallen financiële positie

Vanaf 2016 is een basisset van 5 financiële kengetallen verplicht die in de paragraaf weerstandsvermogen moeten worden opgenomen. Naast deze kengetallen wordt een beoordeling opgenomen van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De invoering is voornamelijk bedoeld om de financiële positie voor de raadsleden inzichtelijker te maken. De kengetallen waren in de begroting 2016 al opgenomen, in de huidige begroting is ook een korte beoordeling per kengetal gegeven.

Verbonden partijen

Voorheen werd informatie in de paragraaf verbonden partijen opgenomen. Door het opnemen van de informatie in de beleidsprogramma's waarop de verbonden partijen betrekking hebben, wordt bevorderd dat de bijdrage van de verbonden partijen en de daarbij verbonden risico's in de beschouwing over de begroting kan worden meegenomen. Vanaf 2017 wordt dus in de programma's de verbonden partijen opgenomen en in een aparte nota verbonden partijen wordt dan meer uitgebreid ingegaan over de verbonden partijen.

Hoofdstuk Overhead: Inzicht in overhead

Om de gemeenteraad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de hele organisatie wordt voorgeschreven om in een apart hoofdstuk een overzicht op te nemen van de overhead. Vanaf 2017 is in de begroting alle overhead uit de programma's gehaald en dit is opgenomen in een apart hoofdstuk Overhead.

Hoofdstuk Algemene Dekkingsmiddelen

Naast een hoofdstuk Overhead wordt ook voorgeschreven om de algemene dekkingsmiddelen niet meer in de programma's te verantwoorden maar om in een apart hoofdstuk op te nemen.

Emu (Economische Monetaire Unie) saldo

Het EMU-saldo is in 1992 door de EMU ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden te kunnen maken. In het verleden hanteerde elke staat zijn eigen berekening voor het financieringssaldo. Volgens de nieuwe BBV voorschriften wordt voorgeschreven om een geprognostiseerde balans op te stellen en het meerjarig EMU saldo. Dit om een betere raming en beheersing van het EMU saldo te krijgen. In de bijlage hebben we een geprognostiseerde balans opgenomen met de daarbij behorende EMU saldo.

Opzet begroting

Naar aanleiding van de nieuwe BBV voorschriften en de wens van zowel sociaal domein als fysiek domein om de programma's opnieuw in te delen zal met de Audit commissie besproken gaan worden hoe en wanneer een nieuwe begrotingsopzet zal gaan plaatsvinden. Ook in verband met de verkiezingen die in 2018 zullen plaatsvinden zal bekeken worden of dit in 2017 danwel in 2018 vormgegeven gaat worden.

Begrotingspositie 2017 - 2020

Situatie Kadernota 2017-2020

De jaarschijf 2017 van de Kadernota 2017-2020 sluit met een voordelig saldo van € 73.700. Voor de jaren 2018 tot en met 2020 werd ook een voordelig saldo geraamd.

Saldi Kadernota

De Kadernota 2017 sloot met de volgende saldi:

Saldi x € 1.000

	2017	2018	2019	2020
Saldo Kadernota	73,7	171,6	236,1	231,5

Saldi Informatienota

Bij de vaststelling van de Kadernota 2017-2020 is een informatienota aangeboden. Hierin stond het effect van de meicirculaire op de begroting vermeld. Het meerjarenperspectief na de informatienota was als volgt:

Saldi x € 1.000

	2017	2018	2019	2020
Saldo Informatienota	101,2	233,3	200,8	115,1

Financiële ontwikkelingen na de informatienota

Na de informatienota hebben zich de volgende financieel belangrijkste nieuwe ontwikkelingen voorgedaan, welke zijn verwerkt in de begroting.

Saldi x € 1.000

	2017	2018	2019	2020
Algemene uitkering		38,0	91,2	136,8
Salarissen	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0
Doorbelasting overhead werf vervalt	-180,0	-180,0	-180,0	-180,0
Verkiezingen			-32,4	24,3
Overig	63,3	40,4	57,7	207,8
Totaal ontwikkelingen	-206,7	-191,6	-153,5	98,9

Algemene uitkering

Ná de meicirculaire is nog een correctie opgenomen met betrekking van het te hanteren inflatie percentage voor gemeente die met constante prijzen werken. Deze correctie heeft een positief effect.

Salarissen

In 2016 heeft er een salarisverhoging plaatsgevonden van 3%. Er was in de begroting rekening gehouden met 1,5%. Deze extra stijging heeft een structureel nadelig effect.

Doorbelasting werf vervalt

In verband met de overgang van de buitendienst naar de gemeenschappelijke regeling Reinigingsdienst Midden Nederland per 1 januari 2016 ontstaat er een nadeel van € 180.000 in verband met achterblijvende overhead.

Verkiezingen

In 2019 zijn er gecombineerde verkiezingen voor Provinciale Staten en het Hoogheemraadschap en verkiezingen voor het Europees Parlement. Dit betekent een nadeel van € 32.400 voor 2019. In 2020 zijn er geen verkiezingen gepland. Dit levert een voordeel op van € 24.300.

Situatie volgens de Programmabegroting 2017

Volgens de nu voorliggende begroting 2017 bedraagt voor 2017 het saldo +/- € 105.500. De jaren erna sluiten af met een voordelig saldo van € 41.700, €47.300 respectievelijk € 214.000 in 2020.

Saldi x € 1.000

	2017	2018	2019	2020
Saldo Programmabegroting 2017-2020	-/-105,5	41,7	47,3	214,0

Ontwikkeling algemene reserve

Op begrotingsbasis (peildatum 1 juli 2016) bedraagt de algemene reserve € 12,3 miljoen (zie stand per 1 januari 2017 in de staat van reserves en voorzieningen).

Voortgang bezuinigingsproject 'Bunnikse Kwaliteit'

Op basis van het onderstaand overzicht kan worden geconcludeerd dat nog niet alle bezuinigingsvoorstellen zijn gerealiseerd. Voor 2016 en volgende jaren is de taakstelling van de 'Bunnikse Kwaliteit' in getal (€) gerealiseerd. Hieronder is het resultaat in beeld gebracht.

Omschrijving	2016	2017	2018
Totaal taakstelling	706.100	773.600	773.600
Gerealiseerd	724.500	847.500	856.500
Positief resultaat	18.400	73.900	82.900
In voorbereiding	29.000	34.000	34.000
Positief resultaat	47.400	107.900	116.900
Nog te starten	25.000	25.000	25.000
Positief resultaat	72.400	132.900	141.900

Bij de monitoring van de bezuinigingsvoorstellen geldt dat vooral gemonitord wordt of de acties die nodig zijn om te komen tot de bezuinigingstaakstelling ook daadwerkelijk en volgens planning worden uitgevoerd. Primair wordt dus niet naar de daadwerkelijke financiële besparing gekeken. Dit is niet mogelijk omdat soms niet helder is hoeveel de daadwerkelijke besparing is of dat een bezuinigingsvoorstel door omstandigheden niet realistisch is.

In verband met het feit dat de taakstelling vanuit de samenwerking met betrekking tot de uitbesteding van de gemeentewerf naar Reiniging Midden Nederland (RMN) nog niet daadwerkelijk is gerealiseerd, wordt het positieve resultaat nog niet ingezet om het begrotingsresultaat 2017-2020 te verbeteren.

Toelichting mutaties begroting 2016-2017

Het verschil tussen de begroting 2016 en de begroting 2017 wordt toegelicht als het verschil > € 50.000. Zoals te zien is bij de verschillen toelichtingen zijn de verschillen voornamelijk het gevolg van de Kadernota 2017-2020 of raadsvoorstellen. Daarnaast zijn er aanpassingen in verband met de nieuwe BBV gemaakt die tot verschillen in de begrotingsjaren hebben geleid.

Dienstverlening en Organisatie

Programma: 1. Bestuur en Organisatie

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Ontwikkelen van uitgangspunten van passende participatie.
2. Uitbreiden van de inzet van sociale media en webcare.
3. Profileren van Bunnik als het dorpse karakter van de stadsregio en de groene voortuin van de stad.
4. Ontwikkelen van een nieuwe, toekomstgerichte organisatievisie.
5. Ontwikkelen van de rol van de gemeente als partner in een netwerk.
6. Inzetten op de doorontwikkeling van maatschappelijke en politieke sensitiviteit van de organisatie.
7. Werken aan een faciliterende organisatie met faciliterende medewerkers.
8. Doorvoeren van de Bunnikse Manier van Werken in de organisatie.
9. Streven naar een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering.

Actiepunten 2017

- 2.1 De inzet van sociale media en webcare maakt kennisdeling makkelijker en zorgt dat de gemeente participeert in netwerken, signalen uit de samenleving kan opvangen en snel kan reageren op bepaalde vragen.
- 4.1 Inzetten op een verandering in houding: stimuleren van het denken in oplossingen en maximaal gebruiken van de regelruimte ("ja, mits").
- 5.1 Dwarsverbanden binnen de ambtelijke organisatie zoeken, om écht integraal te kunnen werken, maar ook buiten de organisatie met stakeholders als regiogemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven.
- 6.1 Faciliteren wat kan; regisseren/samenwerken waar het (financieel) voordeel heeft; reguleren wat moet.

Uitvoering van collegeagenda

Organisatieperspectief 2021 (4.1 / 5.1 / 6.1)

In 2016 zijn het Organisationsperspectief 2021 en de bijbehorende Veranderagenda 2016-2021 vastgesteld. In het Organisationsperspectief 2021 is geschetst hoe de organisatie er in 2021 uit zou kunnen zien, rekening houdend met de diverse ontwikkelingen die zich in hoog tempo om de gemeente heen afspelen en waarvan de gemeente onderdeel is. Bij het perspectief is gewerkt met het uitgangspunt van een bestuurskrachtige gemeente die haar veranderende rol als regisserend partner in netwerken oppakt en meer dan nu aan kan sluiten op de ontwikkelingen in de participatieve samenleving. Het organisatieperspectief gaat in op de verwachtingen omtrent positionering, werkwijze, inrichting en omvang van de gemeentelijke organisatie. In de bijbehorende Veranderagenda 2016-2021 is duidelijk gemaakt welke stappen richting 2021 nodig zijn. 2017 wordt het eerste volledig jaar waarin aan de slag wordt gegaan met de Veranderagenda 2016-2021. Een greep uit de specifieke onderwerpen die aan de orde komen: Invullen strategische beleidsfunctie, versterken en centraliseren informatiefunctie, onderzoek BackOffice Sociaal Domein (regionaal), verkennen en onderzoeken strategische partner uitbesteden bedrijfsvoering, opstellen en uitvoeren van meerjarig opleidingsprogramma (onder meer gericht op de kernwaarden), opstellen en uitvoeren meerjarig programma voor management-development, uitwerking geven aan de nota Kaders voor participatie, evaluatie van de bestuurlijke besluitvormingscyclus (in overleg met de griffier) en opstellen strategisch HRM-beleid.

Communicatie (2.1)

De verhouding tussen de gemeente en haar inwoners verandert sterk. Inwoners zijn niet alleen betrokken bij het beleid, maar nemen ook zelf initiatieven. Ook heeft de gemeente allerlei taken gekregen van het Rijk die burgers en lokale overheid nauwer in contact brengen met elkaar.

Om de lokale democratie mee te laten groeien met de vereisten van de tijd is meer interactie, dialoog en communicatie nodig. Dat vraagt extra inzet en sensitiviteit van alle medewerkers van de gemeente. Het cluster communicatie adviseert, regisseert en coördineert de externe communicatie en ondersteunt en begeleidt participatietrajecten. Om de organisatie omgevingsgerichter te maken gaat het cluster communicatie ook intensiever medewerkers trainen en begeleiden.

Een goede interne communicatie is een vereiste voor een wendbare, naar buiten gerichte organisatie. Een sociaal intranet is daarbij een belangrijk middel. Dat wordt de komende tijd bij de gemeente Bunnik geïntroduceerd.

Convenant EBU en U10 tot 2020 (5.1)

De gemeenteraad heeft op 12 mei 2016 ingestemd met het convenant tussen de EBU (Economic Board Utrecht) en de U10 regio. Om de welvaart in de regio Utrecht te behouden en de maatschappelijke uitdagingen gezamenlijk op te pakken, hebben overheden, kennisinstellingen en (maatschappelijke) ondernemingen hun krachten gebundeld in de EBU.

Het EBU heeft de afgelopen periode goede resultaten geboekt in maatschappelijke opgaven die ook op de agenda's van gemeenten staan zoals de transitie in de zorg, energiebesparing, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Dit zijn maatschappelijke vraagstukken die alle gemeenten binden. De EBU helpt gemeenten om deze opgaven om te buigen tot economische kansen. Ook kan in EBU verband meer en andere Europese subsidies voor de regio Utrecht aangevraagd worden.

Ook de bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn enthousiast. Zij hebben daarbij aangegeven bereid te zijn zich vergaand te committeren in menskracht en gezamenlijke investeringen in projecten en programma's en zij hebben de bereidheid een langdurige verbinding met elkaar aan te gaan. Ook voor de overheden betekent de samenwerking in de EBU een lange termijn commitment. Dit commitment vertaalt zich ook naar een financieel commitment wat laat zien dat de overheden in de regio de structurele samenwerking met het bedrijfsleven en kennisinstellingen via de EBU serieus nemen.

Aan de gemeenten in de gehele provincie Utrecht wordt in totaal een bijdrage voor de supportorganisatie van de EBU gevraagd van ca. 1,5 miljoen euro. Omgerekend naar aantal inwoners betekent dit een bedrag van € 1 per inwoner voor elke gemeente binnen de provincie. Voor de gemeente Bunnik is dat een bedrag van € 14.663. Deze bijdrage wordt volledig bekostigd vanuit het vrijvallend budget voor het BRU.

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Gemeenteraad	Raad
	Griffie
College van B&W	Burgemeester en Wethouders
	Communicatie
	Commissie bezwaarschriften
	Kabinetszaken
Samenwerking	Bestuurlijke samenwerking
Gegevensbeheer	Basisregistratie personen
	Basisregistratie objecten
Bedrijfsvoering	Organisatiekosten

Relevante beleidsontwikkelingen

Strategische Agenda

Eind 2015 is een breed participatief proces rond de Strategische Agenda van start gegaan. Dit heeft geresulteerd in een document dat in samenspraak met de samenleving tot stand is gekomen. De Strategische Agenda is een lange termijn agenda die meerdere college- en raadsperioden mee moet gaan. Concrete maatregelen kunnen gefaseerd in de tijd – afhankelijk van politieke kleur, financiële mogelijkheden en ontwikkelkansen – verder uitgewerkt worden in thematische beleidsdocumenten. Ten behoeve hiervan stellen we een uitvoeringsagenda op. Hiervoor is een structureel budget van € 100.000 opgenomen voor de implementatie.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Inwoners actief betrekken bij de vorming en de uitvoering van het beleid (evt uit elkaar halen)	Aantal projecten waarbij burgerparticipatie wordt toegepast (evt tov aantal beleidsdocumenten)	Van 12 in 2014 naar 15 à 25 in 2016-2018;	Gegevens gemeente Bunnik
Ruimte scheppen voor meer initiatieven vanuit de samenleving	Aantal voortgezette/afgeronde projecten waarbij overheidsparticipatie wordt toegepast tov opgestarte/ingediende initiatieven	Van 1 in 2015 naar 3 afgeronde initiatieven in 2016 en 6 in 2018.	Gegevens gemeente Bunnik
Ruimte scheppen voor meer initiatieven vanuit de samenleving	Aantal raadplegingen burgerpanel	In 2014 is het burgerpanel 0 keer geraadpleegd. Dit laten toenemen tot 3 per jaar.	Burgerpanel
Zelfstandige gemeente	% gemeenschappelijke regelingen met beleidsvrijheid (mogelijkheid pluspakket)	In 2015 is het aantal gemeenschappelijke regelingen met beleidsvrijheid 27%.	Gegevens gemeente Bunnik

Verbonden partijen

In dit programma wordt geen gebruik gemaakt van verbonden partijen.

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht. Voor dit programma zijn geen incidentele lasten en baten opgenomen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)						
Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	7.205,5	7.121,3	2.564,7	2.572,7	2.564,7	2.564,7
Gemeenteraad	222,5	229,3	298,0	306,0	298,0	298,0
College van B&W	664,5	400,5	361,1	361,1	361,1	361,1
Samenwerking	67,6	67,7	67,7	67,7	67,7	67,7
Bedrijfsvoering	6.250,9	6.423,8	1.837,8	1.837,8	1.837,8	1.837,8
Baten	55,3	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Gemeenteraad	-	-	-	-	-	-
College van B&W	55,3	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Samenwerking	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-
Saldo lasten en baten	7.150,2-	7.106,3-	2.549,6-	2.557,6-	2.549,6-	2.549,6-
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	7.150,2-	7.106,3-	2.549,6-	2.557,6-	2.549,6-	2.549,6-
Waarvan bestaand beleid			2.515,0-	2.523,0-	2.515,0-	2.515,1-
Waarvan nieuw beleid			34,7-	34,6-	34,6-	34,6-

Toelichting mutaties begroting 2016 - 2017

Er is een voordelig verschil van € 4.556.700 van 2017 ten opzichte van 2016. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- De voornaamste reden van het verschil betreft wijzigingen in BBV voor € 4.586.000. De overhead kosten moeten vanaf 2017 apart vermeld worden en zijn overgeheveld naar hoofdstuk Overhead (zie inleiding voor meer toelichting). Dat is een voordeel op dit programma bij het product bedrijfsvoering.
- Bij het product gemeenteraad is een nadeel van € 68.700. Dit wordt voor € 37.500 veroorzaakt doordat accountantskosten in de nieuwe BBV niet onder overhead vallen. Deze kosten stonden voorheen op de kostenplaats bedrijfsvoering en worden vanaf 2017 op het product gemeenteraad verantwoord. Een bedrag van € 27.700 wordt veroorzaakt door hogere salariskosten van de griffie, dit in verband met de urenuitbreiding (zie Kadernota 2017-2020).
- Bij het product College B&W is een voordeel van € 39.400. Een voordeel van € 51.500 wordt veroorzaakt doordat communicatie volgens de nieuwe BBV onder overhead valt. Daartegenover staat een nadeel van € 15.000 voor het beschikbaar stellen van gelden voor het aanjaagfonds (deze worden gedekt uit de vernieuwingsimpuls dat in hoofdstuk algemene baten en lasten staat opgenomen).
- De overige verschillen zijn € 6.400 positief.

Programma: 2. Dienstverlening

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Inzetten op verdere digitalisering van onze dienstverlening.
2. Zoeken naar andere, nieuwe manieren van fysieke dienstverlening.
3. Streven naar deregulering en versimpeling van regels waar nodig.

Actiepunten 2017

- 1.1 Werken binnen de organisatie en naar de samenleving zoveel mogelijk vanuit de houding *digitaal, tenzij*.
- 2.1 Onderzoeken de mogelijkheden om producten thuis te bezorgen.
- 2.2 Vroegtijdig in gesprek met de aanvrager, om voorafgaande aan de aanvraag te kijken wat nodig is en hoe de dienstverlening zo effectief mogelijk kan verlopen.
- 3.1 Vereenvoudigen en/of verkorten van aanvraagprocessen waar mogelijk.

Uitvoering van collegeagenda

Visie op dienstverlening (1.1 / 2.1 / 2.2 / 3.1)

De visie op dienstverlening is met de vaststelling van het Organisatieperspectief 2021 bekrachtigd. De implementatie van het Organisatieperspectief 2021, die ingaat op onder andere de verwachtingen omtrent werkwijze en inrichting van de gemeentelijke organisatie moet resulteren in het verder verbeteren van deze dienstverlening. De eerste uitvoeringsstappen van het Organisatieperspectief 2021 worden in 2017 gezet. Voor een verdere toelichting op het Organisatieperspectief 2021 wordt verwezen naar het onderdeel "Organisatieperspectief 2012 in programma 1 (Bestuur en Organisatie).

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Klantencontact	Website
	Klachtenbehandeling
Burgerzaken	Burgerlijke stand
	Rijbewijzen en reisdocumenten
	Verkiezingen
	Naturalisatie
Vergunningverlening	APV en bijzondere wetten
	Uitwegvergunning en invalidenparkeerkaarten
	Markt en standplaatsen
	Omgevingsvergunningen
Begraafplaats	Begraafplaats

Relevante beleidsontwikkelingen

Verkiezingen

In 2017 vindt de verkiezing van de Tweede Kamer plaats.

Vorbereiding Omgevingswet

De Omgevingswet zal mogelijk leiden tot een herstructurering van de wijze waarop de verlening van de omgevingsvergunningen gaat plaatsvinden. In 2017 zullen daarvoor de voorbereidende werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. De verwachting is dat het gesprek centraal komt te staan in de vergunningverlening.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Inzetten op verdere digitalisering van onze dienstverlening	Aantal verschillende digitale producten dat via een webformulier is af te handelen	Het aantal webformulieren laten toenemen van 39 in 2015 naar 51 in 2016	Website
Klantgerichtheid	% binnen de servicenormen gestelde termijnen afgehandelde zaken (telefoon, brieven, e-mail, website)	Het percentage afgehandelde zaken binnen de servicenorm laten toenemen van 90% in 2015 naar 95% in 2017.	Zaaksysteem
Klantgerichtheid	Aantal klachten nav afgehandelde zaken	Het aantal ingediende en afgehandelde klachten in 2015 bedroeg 16. Het streven is dit aantal niet te laten stijgen.	Klachtenregistratie

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	Uitvoeringsinstantie voor het heffen en innen van gemeentelijke belastingen

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht.

Eenmalige uitgaven 2017 - 2020	2017	2018	2019	2020
Inwonertevredenheidsonderzoek	25.000			

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	1.352,7	1.274,1	799,3	774,3	806,7	750,0
Klantcontact	26,0	62,2	27,8	2,8	2,8	2,8
Burgerzaken	376,7	318,6	244,2	244,2	276,6	219,9
Vergunningverlening	898,2	855,6	489,5	489,5	489,5	489,5
Begraafplaats	51,8	37,8	37,8	37,8	37,8	37,8
Baten	1.128,0	631,0	744,8	816,2	820,1	1.004,1
Klantcontact	-	-	-	-	-	-
Burgerzaken	282,4	265,6	293,4	293,4	293,4	293,4
Vergunningverlening	834,3	365,4	451,4	522,8	526,7	710,7
Begraafplaats	11,3	-	-	-	-	-
Saldo lasten en baten	224,7-	643,1-	54,4-	41,9	13,5	254,1
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	224,7-	643,1-	54,4-	41,9	13,5	254,1
Waarvan bestaand beleid			89,4-	18,1-	46,5-	194,1
Waarvan nieuw beleid			35,0	60,0	60,0	60,0

Toelichting mutaties begroting 2016 - 2017

Er is een positief verschil van € 588.600 van 2017 ten opzichte van 2016. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Bij product klantcontact is een voordeel van € 34.400. Een voordeel van € 59.400 wordt veroorzaakt doordat communicatie (website) volgens de nieuwe BBV onder overhead valt. Daarnaast is er een nadeel van € 25.000 voor het uitvoeren van een inwonerstevredenheidsonderzoek (zie Kadernota 2017-2020).
- Bij het product Burgerzaken is een voordeel van € 102.200. Aan de lastenkant betreft dit voor € 106.700 (voordeel) uren overhead in kostendekkende producten, die vanaf begroting 2017 niet meer op programma's verantwoord mag worden maar op hoofdstuk Overhead. Daartegenover nadelige lasten van € 27.100 voor Tweede Kamerverkiezingen die in 2017 plaatsvinden. Aan de batenkant is een voordeel van € 20.000 voor hogere opbrengsten leges rijbewijzen. Dit heeft te maken met de cyclus van de rijbewijzen.
- Bij het product Vergunningverlening is er een voordeel van € 452.000. Dit betreft voor € 359.500 (voordeel) uren overhead in kostendekkende producten, die vanaf begroting 2017 niet op programma's verantwoord mag worden. Daarnaast zijn er hogere opbrengsten op leges kabels en leidingen van € 60.000 (zie Kadernota 2017-2020) en hogere opbrengsten leges omgevingsvergunningen van € 26.000 (dit wordt verrekend met de egalisatiereserve leges omgevingsvergunningen).
- Overige mutaties: € 4.200 nadelig.

Programma: 3. Gegevensbeheer

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Verbeteren van de informatievoorziening.

Actiepunten 2017

1.1 Informatie is veilig bij de gemeente: verbeterpunten op het gebied van informatieveiligheid en privacy doorvoeren.

1.2 Koppelen verschillende registraties en databases aan elkaar ten behoeve van efficiency en dienstverlening.

Uitvoering van collegeagenda

Informatieveiligheid (1.1)

In 2016 is op basis van de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten) het gemeentelijk informatieveiligheidsbeleid vastgesteld. Er is vervolgens een inventarisatie gemaakt van benodigde verbeteringen. Het doorvoeren van verbeteringen is in 2016 gestart en hiermee wordt in 2017 doorgegaan. Daarnaast is er in 2016 een Privacy Impact Analyse uitgevoerd op de belangrijkste processen waarbij persoonsgegevens worden verwerkt. De aanbevolen verbeteringen hieruit zullen ook in 2017 worden doorgevoerd.

Versterking en centralisering informatiefunctie (1.1 / 1.2)

Onderdeel van het Organisatieperspectief 2021 is het onderzoeken van het versterken en centraliseren van de informatiefunctie in de gemeentelijke organisatie. De informatieveiligheid, de privacy en de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de basisregistraties maakt dit onderzoek noodzakelijk. De huidige geringe personeelsbezetting op de informatiefunctie is aanleiding geweest om daarvoor vanuit het Organisatieperspectief 2021 middelen (uitbreiding met 1 fte) beschikbaar te stellen.

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Gegevensbeheer	Basisregistratie personen
	Basisregistratie objecten

Relevante beleidsontwikkelingen

Basisregistraties

De gemeente is wettelijk verplicht tot het inrichten van een aantal basisregistraties voor een efficiëntere informatievoorziening. De gemeente kent onder andere de basisregistraties: Personen (BRP), Waardering Onroerende Zaken (WOZ), Adressen en Gebouwen (BAG) en Grootschalige Topografie (BGT). Deze basisregistraties worden aangesloten op een landelijke voorziening, zodat tussen verschillende instanties op een efficiënte wijze de gegevensuitwisseling kan plaatsvinden.

In 2017 zal de focus van Bunnik liggen op de afronding van de BGT en de vernieuwing van BRP. Daarnaast zal de basisregistratie ondergrond in 2017 worden voorbereid.

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	Uitvoering basisregistratie WOZ

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht. Voor dit programma zijn geen incidentele lasten en baten opgenomen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	388,7	414,1	264,1	273,9	282,7	283,6
Gegevensbeheer	388,7	414,1	264,1	273,9	282,7	283,6
Baten	15,8	13,5	12,3	12,3	12,3	12,3
Gegevensbeheer	15,8	13,5	12,3	12,3	12,3	12,3
Saldo lasten en baten	372,8-	400,5-	251,8-	261,6-	270,4-	271,3-
Mutatie reserves						
Toevoegingen						
Onttrekkingen						
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	372,8-	400,5-	251,8-	261,6-	270,4-	271,3-
Waarvan bestaand beleid			249,1-	249,1-	249,2-	249,2-
Waarvan nieuw beleid			2,7-	12,5-	21,3-	22,1-

Toelichting mutaties begroting 2016 - 2017

Er is een positief verschil van € 148.700 van 2017 ten opzichte van 2016. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Dit betreft voor € 160.900 voordeel uren overhead in kostendekkende producten, die vanaf begroting 2017 niet op programma's verantwoord mag worden. Daartegenover staan nadelige lasten van € 20.000 betrekking op Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (zie Kadernota 2017-2020). De overige verschillen zijn € 7.800 nadelig.

Fysiek domein

Programma: 4. Veiligheid

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. De organisatie van de crisisbeheersing verder vorm geven.
2. De (gemoderniseerde) brandweergarages overdragen aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU).
3. De samenleving participatief betrekken bij veiligheid, waarbij de eigen verantwoordelijkheid gestimuleerd wordt.
4. Actievere samenwerking met ketenpartners binnen het domein veiligheid (politie, veiligheidshuis en Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC))

Actiepunten 2017

- 1.1 Intensiveren van de samenwerking met de VRU om de crisisbeheersing verder te optimaliseren. Afhankelijk van de verdere doorontwikkeling van de gemeente Bunnik zal aansluiting gezocht worden met de beste partner voor samenwerking.
- 1.2 Kracht uit de samenleving benutten binnen de crisisbeheersing, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de kerkelijke organisaties voor eerste opvang en verzorging bij calamiteiten.
- 2.1 Mogelijk dat er geen overdracht plaats vindt maar dat er gekozen wordt voor het gebruik om niet in plaats van een overdracht van vastgoed.
- 3.1 Promoten van de aansluiting van de inwoners van Bunnik op Burgernet en WhatsApp groepen.
- 3.2 Meer aandacht besteden aan preventie, vooral op het gebied van (auto)inbraken in Bunnik.
- 3.3 Actieve uitvoering van de drank en horecawet door middel van controles en preventie.
- 4.1 Actief samenwerken met de politie waarbij aansluiting Centrum voor Elkaar en politie rondom verwarde personen en hulpbehoevenden centraal staat.
- 4.2 Actieve aansluiting bij regionale samenwerking om criminaliteit te voorkomen.
- 4.3 Implementatie van beleid rondom georganiseerde en ondernemende criminaliteit.

Uitvoering van collegeagenda

Samenwerking binnen de veiligheidsketen en het sociaal domein (1.1 / 4.1 en 4.2)

Een goede samenwerking met de veiligheidsdiensten, politie, VRU en de GHOR (Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio) is belangrijk. De huidige ervaring is dat de samenwerking goed is en men elkaar makkelijk weet te vinden. Gelet op de recente wijzigingen in de crisisorganisatie, neemt het belang van deze samenwerking alleen maar toe. Op basis van de positieve ervaringen wordt de samenwerking de komende jaren verder verstevigd.

Steeds meer wordt inzichtelijk dat zorg de oplossing biedt voor overlast en criminaliteit. In 2017 zal de nadruk meer liggen op de samenwerking met zorg en politie om hierin gezamenlijk een oplossing te bieden voor overlast en criminaliteit.

Daarnaast zal er intensiever samengewerkt worden met buurgemeenten voor afstemming en optimalisatie van het veiligheidsbeleid. Personen die zich bezig houden met criminaliteit zullen binnen het veiligheidshuis (dit betreft een samenwerking tussen politie, openbaar ministerie en gemeente om tot een succesvolle aanpak van multi-probleemgezinnen, criminaliteit en ernstige overlast te beperken) besproken worden en organisaties die betrokken zijn bij criminaliteit zullen binnen het RIEC aangemeld worden.

Veiligheid in de buurt (3.1 / 3.2 / 3.3)

Het inschakelen van de inwoners bij de veiligheid heeft zich inmiddels al een aantal keren bewezen. Er zijn al veel Bunnikse inwoners aangesloten op Burgernet, waardoor een aantal positieve resultaten is behaald. Om de kracht van de inwoners in nog grotere getale te kunnen benutten, wordt ook in 2017 met regelmaat aandacht gevraagd voor aansluiting bij Burgernet. In het afgelopen jaar heeft ook de buurt WhatsApp groep zijn intreden gemaakt. Het verder vormgeven hiervan wordt gestimuleerd. Dit wordt actief bevordert middels ondersteuning en waarschuwborden. Daarnaast worden inwoners en ondernemers blijvend gewezen op preventiemaatregelen om de eigen veiligheid te blijven waarborgen.

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Beschermdende maatregelen	Criminaliteitspreventie
	Overige beschermende maatregelen
	Crisisbeheersing
Brandweezorg	Brandweer
	Brandweerkazerne Bunnik
	Brandweerkazerne Werkhoven

Relevante beleidsontwikkelingen

Bijdrage Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Door de herijking van de ijkpuntsscore vanuit het ministerie valt de bijdrage aan de VRU voor 2017 hoger uit. Daarentegen zal in 2017 wederom een aanpassing van de ijkpuntsscore plaatsvinden. Derhalve is onbekend wat de bijdrage op langere termijn zal worden.

Overdracht brandweerkazernes

In 2016 zal er duidelijkheid moeten komen over het overdragen van brandweerkazernes aan de VRU. Inmiddels is de kazerne in Bunnik vervangen en de kazerne in Werkhoven gerenoveerd.

Georganiseerde en Ondernijnde Criminaliteit (4.3)

Om op het gebied van georganiseerde en ondernijnde criminaliteit als samenwerkende overheden deze vorm van criminaliteit een halt toe te roepen zal er een beleid gericht op bestrijding van georganiseerde criminaliteit vorm gegeven worden. Hierdoor zal de gemeente Bunnik in staat zijn, mochten er signalen komen, om hier adequaat naar te handelen.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Bunnik wordt door de inwoners als een veilige gemeente beoordeeld	Tevredenheidscijfer van de inwoners over de veiligheid	Cijfer veiligheid van 7,6 in 2012 naar 8,0 in 2018	Veiligheidsmonitor
Bunnik wordt door de inwoners als een veilige gemeente ervaren	Tevredenheidscijfer van de inwoners over de veiligheid	% inwoners dat zich veilig voelt, laten toenemen van 86,5% in 2012 naar 87,8% in 2018	Veiligheidsmonitor
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal autoinbraken	Aantal autoinbraken laten afnemen van 107 in 2012 naar 75 in 2018	Politie
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal woninginbraken	Aantal woninginbraken laten afnemen van 110 in 2012 naar 67 in 2018	Politie
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal woningen met veiligheidskeurmerk	Aantal woningen met Veiligheidskeurmerk van 1189 in 2014 laten toenemen naar 1300 in 2018.	Politie
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal deelnemers Burger-net	Het aantal deelnemers aan Burgernet van 1753 in 2015 laten toenemen naar 2000 in 2018.	Gegevens gemeente Bunnik
Verhogen van de	% uitrukken brandweer	56% in 2014 binnen de	VRU

fysieke veiligheid	binnen wettelijke opkomsttijd	wettelijke opkomsttijd toenemen 2014 naar 70% in 2018	
Verhogen van de fysieke veiligheid	Aantal vrijwilligers brandweer	Aantal vrijwilligers in Bunnik 19 en in Werkhoven 24 in 2015. Streven is voor Bunnik 20 en voor Werkhoven 21 in 2018.	VRU

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		Jaartal
		Bunnik	Landelijk	
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	71,1	139,7	2014
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	0	1,3	2015
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1	2,4	2015
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	3,1	5,4	2015
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2,4	3,9	2015
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	4,1	6,1	2015

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Ter uitvoering van de taken van de Wet op de Veiligheidsregio's (WVR). In deze wet en bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn de taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio's neergelegd.

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht. Voor dit programma zijn geen incidentele lasten en baten opgenomen

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	1.009,0	934,6	989,8	991,8	991,8	987,8
Beschermende maatregelen	116,4	38,9	46,4	46,4	46,4	46,4
Brandweezorg	892,6	895,7	943,3	945,3	945,3	941,3
Baten	4,7	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6
Beschermende maatregelen	-	-	-	-	-	-
Brandweezorg	4,7	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6
Saldo lasten en baten	1.004,3-	930,0-	985,2-	987,2-	987,2-	983,2-
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	1.004,3-	930,0-	985,2-	987,2-	987,2-	983,2-
Waarvan bestaand beleid			907,7-	900,7-	898,7-	898,7-
Waarvan nieuw beleid			77,5-	86,5-	88,5-	84,5-

Toelichting mutaties begroting 2016 - 2017

Er is een nadelig verschil van € 55.100 van 2017 ten opzichte van 2016. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Op het product beschermende maatregelen is een nadeel van € 7.500 met betrekking tot een preventiebudget veiligheid (zie Kadernota 2017-2020).
- Op het product brandweezorg is een nadeel van € 44.000 voor een extra bijdrage aan de gemeenschappelijk regeling Veiligheidsregio Utrecht (VRU) (zie Kadernota 2017-2020).
- De overige verschillen zijn € 3.600 nadelig.

Programma: 5. Openbare ruimte

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Samenwerken met buurgemeenten, provincie, BRU, partners uit de omgeving, inwoners en bedrijven aan een gezamenlijke visie op de inrichting van het buitengebied waarin invulling wordt gegeven aan termen als autoluw, fietsvriendelijk en bereikbaarheid (voor ondernemers en bewoners).
2. Duurzaam inzetten op verkeersveiligheid.
3. Verbeteren van de aansluiting van routes in het Openbaar Vervoer.
4. Verder werken aan verduurzaming van verkeer en vervoer.
5. De openbare ruimte minimaal op het huidige niveau houden.

Actiepunten 2017

- 1.5 Het verbeteren van de verkeersveiligheid op kruispunten.
- 1.6 Het opstellen van een herinrichtingsplan van de Provincialeweg in Bunnik
- 1.7 Zoeken naar creatieve manieren en pilots om oplaadpunten voor elektrisch autorijden te faciliteren.
- 1.8 Verkennen van nieuwe vormen van (passende) participatie in het onderhoud van de openbare ruimte, ook op bedrijventerreinen
- 1.9 Het opstellen van een vervangings- en investeringsplan openbare verlichting
- 1.10 Het vaststellen van een visie op de openbare ruimte en het actualiseren van het KBOR (Kwaliteit Beheer Openbare Ruimte)
- 1.11 Uitvoeren planmatig onderhoud aan wegen, riolering en groenvoorzieningen
- 1.12 Participeren in de ontwikkeling van speelbos Nieuw Wulven
- 1.13 Samenwerking binnen WINNET aan duurzaam waterbeleid.
- 1.14 Opstellen van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) voor de periode 2017-2021 inclusief een herberekening/actualisatie rioolretributie
- 1.15 Keuze inzamelmiddelen huishoudelijk afval
- 1.16 Invoering natuurvriendelijk bermbeheer
- 1.17 Participeren in het Leader project

Uitvoering van collegeagenda

Verkeersbeleid (1.1 / 1.3 / 2.2 / 4.1)

Bunnik wordt gekenmerkt door veel verkeer- en vervoersstromen. Het zoeken naar een goed evenwicht tussen mobiliteit en leefbaarheid, met name in het buitengebied, is de grote uitdaging. De verkeer- en vervoersstromen beperken zich niet tot de gemeente Bunnik maar raken ook alle buurgemeenten, provincie en het Rijk. Met gemeente Houten en provincie Utrecht is overleg over integrale oplossingen voor de verkeerssituatie in het buitengebied. In 2017 is de verwachting een pakket van maatregelen met elkaar te kunnen vaststellen.

Rijkswaterstaat heeft inmiddels de bereidheid uitgesproken om een directe aansluiting op de A12 voor het oostelijke verkeer van en naar Houten mogelijk te maken. Verdere uitwerking, onder andere ten aanzien van de gestelde randvoorwaarden, zal de komende tijd aan de orde zijn. Over de vragen en consequenties wordt nog met alle partijen gesproken.

Verder wordt uitvoering gegeven aan het in 2015 vastgestelde verkeersbeleidsplan. Omdat het de leefbaarheid direct raakt worden inwoners, bedrijven en instellingen nadrukkelijk hierbij betrokken. Vanuit duurzaamheidsoogpunt worden initiatieven ten aanzien van oplaadpunten voor elektrisch rijden en andere alternatieve brandstoffen gefaciliteerd.

Regionaal verkeer en vervoer (1.2 / 1.4 / 2.1)

In 2017 moet zicht komen op verkeersmaatregelen in het buitengebied van Bunnik en Houten. Het gaat dan concreet om de N410 waarvoor de provincie verantwoordelijk is en (relatie met) de Achterdijk, welke in beheer is bij de gemeente Bunnik. Het instemmingsbesluit van Rijkswaterstaat over een extra aansluiting voor verkeer vanuit Houten in oostelijke richting is daarbij een belangrijk gegeven. Ook de

evaluatie resultaten van de N421 die in 2016 beschikbaar kwamen spelen hierin mee. De relatie met de door de gemeenten Houten, Bunnik en Wijk bij Duurstede opgestelde gebiedsvisie is evident.

Openbare ruimte (5.1 / 5.2)

De fysieke leefomgeving, de openbare ruimte, raakt iedereen die binnen de gemeente woont, werkt en/of recreëert. Om de kwaliteit van de openbare ruimte op het huidige niveau te kunnen behouden, is het nodig dat iedereen daar naar vermogen een steentje aan kan bijdragen. Enerzijds is dit nodig omdat de financiële middelen daartoe uitdagen. Anderzijds is de ervaring dat onder inwoners en ondernemers veel initiatieven leven en er bereidheid en creativiteit aanwezig is om een actieve rol te pakken. Daarom zal in 2017 binnen de organisatie verder worden ingezet op het verkennen en bieden van mogelijkheden om die initiatieven te faciliteren en waar nodig te stimuleren.

Specifiek aandachtspunt binnen de openbare ruimte vormt de op te stellen visie op de openbare ruimte. Dat vormt de grondslag voor het actualiseren van het KBOR, waarbij de keuze-actualisatie van het gewenste onderhouds- en kwaliteitsniveau centraal staat. Daarbij vormt de in 2016 vastgestelde Strategische Agenda de basis.

Sportaccommodaties

Accommodatiebeleid en dus ook onderhoud en investeringen in sportaccommodaties behoren formeel bij programma 5. Maar vanwege de nauwe samenhang met het sportbeleid, wordt dit nader toegelicht in programma 7 (*Investeringen sport/aanschaf kunstgras*).

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Wegen	Straatreiniging
	Openbare verlichting
	Bruggen
Verkeer	Verkeersmaatregelen
	Gemeentelijk verkeer en vervoer
	Verkeersinstallaties
	Openbaar Vervoer
Recreatie en Landschap	Recreatie
	Landschap
	Kunstwerken
Riolering	Gemeentelijk rioleringsplan
	Riolen
	Hoofdgemalen en pompen
	Kwijtschelding rioolrecht
	Rioolrecht
Openbaar groen	Groenonderhoud

Relevante beleidsontwikkelingen

Herinrichting Traverse Bunnik (Provincialeweg)

De rondweg van Bunnik, via de Baan van Fectio, is gerealiseerd. In het verkeersbeleidsplan is opgenomen om zoveel mogelijk doorgaand verkeer via de Traverse uit het centrum weg te halen. Een herinrichting is daarom nodig.

In 2016 is gestart met planvorming. Participatie, het gesprek met de maatschappelijk betrokkenen, zal daarin uiteraard een belangrijke rol spelen. Aan de hand van een projectplan kunnen keuzes gemaakt worden over de uitvoering. De keuzes voor de uitvoering wordt mede bepaald vanuit de prioritering in de Uitvoeringsagenda van de Strategische Agenda. Bij het onderdeel van de Traverse wat grenst aan het winkelgebied zal ook de kwaliteit en de uitstraling van het winkelgebied (herinrichting) betrokken worden.

Gebiedsontwikkeling Amelisweerd/N411

De provincie heeft een plan in voorbereiding om de N411 ter hoogte van de aansluiting met de Achterdijk veiliger te maken, vooral voor (overstekende) fietsers. De planvorming voor de N411 is nog in ontwikkeling, naar verwachting zal het plan in 2016 definitief worden vastgesteld. De provincie zal in 2017 vervolgens een inpassingsplan opstellen. Met de uitvoering zal vervolgens in 2018 worden gestart.

Vanuit de integraliteit moet het gebied breder in ogenschouw worden genomen. Hierbij kan ook een relatie gelegd worden met Museum Oud Amelisweerd (MOA), de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de verdere ontwikkeling daarvan. De provincie heeft hier gelden voor beschikbaar, de zogenaamde IGP-gelden (Integraal Gebiedsprogramma). Ook O-gen wil in dit soort gebiedsontwikkelingen worden betrokken. Bunnik wil hierin actief participeren en wellicht ook rekening houden met investeringen. Dit betreft zowel de planontwikkeling als de fysieke inrichting en vergt nog een nadere uitwerking.

Het is daarbij van belang om het gebied integraal te benaderen waarbij recreatie, verkeer, ruimtelijke kwaliteit in een goed samenspel en op elkaar afgestemd worden benaderd. Uiteraard speelt hierin de Strategische Agenda een belangrijke onderlegger. Daarnaast zal dit niet kunnen zonder afstemming met provincie, gemeente Utrecht, vertegenwoordigers van organisaties en bewoners van het gebied.

Beheer openbare ruimte

In 2017 zal uitvoering worden gegeven aan de onderdelen die al zijn aangekondigd in de Kadernota. Het betreft hierbij de volgende elementen

- Onderhoud kunstwerken
- Lokaal Maatwerk, uitvoering verkeersbeleidsplan
- Vervangen bomen op basis van het uitvoeringsprogramma. Uit de visie en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma wordt gevraagd om extra gelden beschikbaar te stellen voor het beheer en onderhoud van het gemeentelijk bomenbestand.

Vervangings- en investeringsprogramma Openbare Verlichting

Voor het jaar 2016 is in samenwerking met de gemeente Soest een nieuw onderhoudscontract afgesloten met het bedrijf Ziut. In 2017 zal worden gestart met de vervanging van verouderde, afgeschreven openbare verlichting. Door de toepassing van LED armaturen kan een aanzienlijke besparing op stroomverbruik, worden gerealiseerd. Dit draagt tevens bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van het college.

Cofinanciering Uitvoeringsprogramma verkeersbeleidsplan (subsidie Lokaal Maatwerk)

Het Verkeersbeleidsplan van 2015 bevat een uitvoeringsplan met verschillende onderdelen die over meerdere jaren worden uitgevoerd. Ook in 2017 zullen maatregelen op basis van dit plan worden uitgevoerd, het zogenaamde Lokaal Maatwerk. Het plan zal in 2017 worden opgesteld en uitgevoerd

Uitwerking afvalvisie/keuze inzamelmiddelen

De gemeente heeft in december 2015 de afvalvisie vastgesteld. Daarin is aangegeven dat het percentage gescheiden in te zamelen huishoudelijke afvalstoffen in 2020 moet zijn gegroeid naar 75% (nu circa 62%). Eén van de middelen om dat te doen is om de bewoners te faciliteren, bijvoorbeeld met (extra) bovengrondse of met ondergrondse containers. In 2017 zullen voorstellen aan de gemeenteraad worden gepresenteerd over het gescheiden inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. Daarbij wordt gevraagd een keuze te maken tussen de verschillende wijze van inzameling aan de hand van de resultaten van onderzoek en proeven van/via het Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN).

Agenda Vitaal Platteland (AVP) Wandelroutenetwerk en andere initiatieven

Door de provincie Utrecht is voor de periode 2016-2020, in samenwerking met gebiedspartijen, het nieuwe AVP opgesteld. Onderdeel van het AVP is het versterken van de recreatieve structuur in het Kromme Rijngebied door het aanleggen van een wandelroutenetwerk dat aansluit op de wandelroutenetwerken in aangrenzende gebieden. Verder wordt geanticipeerd op initiatieven uit het gebied. Eén van deze initiatieven is een project om de bijensterfte terug te brengen door middel van de aanleg van bloemrijke landschapselementen. Vanuit de provinciale bijdrage en de gemeentelijke cofinanciering worden deze projecten bekostigd.

Natuurvriendelijk bermbeheer

In 2016 doet de Stuurgroep Kromme Rijngebied samen met een aantal andere gemeenten in de Kromme Rijnstreek onderzoek naar de mogelijkheden om het beheer van de bermen op een natuurvriendelijke manier uit te voeren. De resultaten van het onderzoek en de keuze voor een andere manier van bermbeheer zullen worden voorgelegd aan de gemeenteraad en hier wordt in 2017 invulling aan gegeven.

UNESCO-nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en Romeinse Limes

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is genomineerd om UNESCO-werelderfgoed te worden. Het streven van Rijk en provincie is om deze status in 2019 te krijgen. In de gemeente Bunnik liggen de twee grootste forten van de NHW en verschillende andere onderdelen van de linie zoals een tankgracht en

groepsschuilplaatsen. Onderdeel van deze status is het zichtbaar maken van de NHW met meer bekendheid en bewust te zijn van de betekenis van de linie, ook voor het huidige landschap. De UNESCO-status biedt volop kansen voor (passende) recreatie en gebiedsontwikkeling. Er is vanuit de provincie extra aandacht voor het gebied Vechten-Amelismeerd-Rhijnauwen in de vorm van financiële middelen en expertise omdat hier veel verschillende belangen spelen en onder andere de bereikbaarheid een probleem vormt. Wat dit precies betekent voor het gebied en de gemeentelijke inzet is op dit moment nog niet duidelijk. De gemeenten worden in ieder geval gevraagd bij te dragen met middelen voor bebording, bewegwijzering, herstel van objecten en routes in het gebied en voor het maken van een nieuw bestemmingsplan. Met gemeente Utrecht vindt overleg plaats over de mogelijkheden voor herstel van twee aspergeversperringen, informatievoorziening en routes, waterliniemeubilair en een wandelpad langs de tankgracht en publieksbereik.

De Romeinse Limes, die voor een deel door gemeente Bunnik loopt, is ook voorgedragen voor een UNESCO-nominatie in 2020. Een belangrijk onderdeel van de werelderfgoed status is zichtbaarheid en publieksbereik van het werelderfgoed. Voor een deel is dit een gemeentelijke taak. Het voornemen is om in samenwerking met andere partijen in 2017 een Limesroute te realiseren. Over de concrete resultaten zal u verder geïnformeerd worden.

Opheffing Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijnlandschap

In 2014 hebben de deelnemers van het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijnlandschap, waaronder de gemeente Bunnik, besloten tot opheffing van het recreatieschap. De financiële afronding van de opheffing zal in 2017 plaatsvinden.

LEADER gebiedsprogramma

In 2015 heeft de gemeente Bunnik middels een intentieverklaring uitgesproken deel te willen nemen aan het nieuwe LEADER-gebied Utrecht Oost. Het LEADER-gebiedsprogramma is goedgekeurd door de provincie en klaar om uitgevoerd te worden. Speerpunten van LEADER in Utrecht Oost zijn: 1) versterken van stad-landrelatie rond de thema's voedsel, recreatie en educatie en 2) innovatie van bedrijf en burgerschap, met name rond de thema's duurzame energie, sociale innovatie en zorg voor elkaar. LEADER ondersteunt brede projecten die vanuit de samenleving aangedragen worden en passen binnen bovengenoemde speerpunten.

Samenwerking Water (WINNET)

In 2017 zal de regionale samenwerking, tussen 12 gemeenten het waterschap, binnen de Waterketen verder worden vorm gegeven en uitgebouwd. De samenwerking is gericht op het behalen van inhoudelijk en financieel voordeel. De samenwerking richt zich op beleid en uitvoering op het gebied van hemelwater, afvalwater en grondwater. Specifiek thema zal daarbij zijn de wijze waarop de gemeente, ook in regionale samenwerking, wil anticiperen op de wijzigingen in klimaat.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
De openbare ruimte minimaal op het huidige niveau houden	Aantal meldingen over de openbare ruimte	Van 1097 meldingen in 2014 naar 750 in 2018	Zaaksysteem
Welbevinden van de inwoners van gemeente	Leefbaarheidscijfer	Het leefbaarheidscijfer van 7,8 in 2006 naar 8,0 in 2018	KTO 2006/ KTO 2017
Goed groenbeheer	Aantal gekapte bomen versus aantal geplante bomen excl. Uitdunning	Geen streefwaarde. Bij jaarrekening aantallen melden.	Gegevens gemeente Bunnik
Verkeersveiligheid bevorderen	Aantal ongevallen met persoonlijk letsel	Aantal ongevallen van 18 in 2010 naar 12 in 2018.	Verkeersbeleidsplan 2002-2012
Verkeersveiligheid bevorderen	Aantal verkeersonveilige plaatsen/wegdelen (criterium minimaal 1	Het aantal verkeersonveilige plaatsen/wegdelen	Verkeersveiligheidsmonitor

	ongeval met persoonlijk letsel per jaar?)	halveren in 2018 t.o.v. 2013.	
Verder werken aan verduurzaming van verkeer en vervoer	Aantal openbare elektrische oplaadpunten	Aantal openbare elektrische oplaadpunten van 8 in 2014 naar 16 in 2018	Link naar landelijke ontwikkeling

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	5	7	2014
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	21	10	2014

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)	Voor het onderhouden van het groen in de openbare ruimte en het verrichten van kleine civiele werkzaamheden. Daarnaast het regelen van de gezamenlijke contracten met o.a. de verwerkers van huishoudelijke afvalstoffen.
Stuurgroep Kromme Rijnlandschap	Zorgen voor toename van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied en verbetering / behoud van landschapselementen en koppeling tussen landschap en inwoners.
Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (UHVKR)	Het realiseren en in stand houden van (openlucht)recreatie mogelijkheden en nieuwe recreatieprojecten op de Utrechtse Heuvelrug en in het Vallei- en Kromme Rijngebied.

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht.

Eenmalige uitgaven 2017 – 2020	2017	2018	2019	2020
Accountantsverklaringen	5.000			

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	2.778,3	2.820,6	2.873,5	2.869,5	2.895,0	2.862,7
Wegen	1.096,3	1.233,0	1.230,9	1.223,7	1.245,9	1.223,7
Verkeer	134,5	152,1	161,2	161,2	161,2	161,2
Riolering	1.028,5	980,2	867,6	867,6	867,6	867,6
Recreatie en landschap	93,7	78,1	110,5	110,5	110,5	100,5
Openbaar groen	425,2	377,2	503,2	506,5	509,7	509,7
Baten	1.160,4	1.211,0	1.199,8	1.199,8	1.199,8	1.199,8
Wegen	5,3	24,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Verkeer	18,2	-	18,0	18,0	18,0	18,0
Riolering	1.127,2	1.173,6	1.165,8	1.165,8	1.165,8	1.165,8
Recreatie en landschap	9,7	13,4	10,0	10,0	10,0	10,0
Openbaar groen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo lasten en baten	1.617,9-	1.609,6-	1.673,6-	1.669,7-	1.695,1-	1.662,8-
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	1.617,9-	1.609,6-	1.673,6-	1.669,7-	1.695,1-	1.662,8-
Waarvan bestaand beleid			1.612,5-	1.610,3-	1.635,1-	1.612,9-
Waarvan nieuw beleid			61,2-	59,4-	60,1-	50,0-

Toelichting mutaties begroting 2016 - 2017

Er is een nadelig verschil van € 64.000 van 2017 ten opzichte van 2016. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Bij het product Riolering is er een positief verschil van € 104.800, welke voornamelijk wordt veroorzaakt doordat de kostendeckende uren overhead vanaf 2017 in hoofdstuk Overhead wordt verantwoord.
- Bij het product Recreatie en landschap is een negatief verschil van € 32.400. Dit heeft betrekking op aangevraagde budgetten (Leader, wandelroutenetwerk, Unesco) van € 36.600 (zie Kadernota 2017-2020).
- Bij het product openbaar groen is een negatief verschil van € 126.100. Dit is voor € 20.000 onderhoud openbare ruimte, onderdeel groen (zie 1^e berap 2016). Daarnaast is er een nadeel van € 97.000 voor het overbrengen en deels achterblijven van taken in verband met de overgang naar RMN. Deze taken stonden voorheen op kostenplaats buitendienst verwerkt (zie raadsvoorstel toetreding RMN).
- Overige verschillen € 15.200 negatief.

Programma: 6. Bouwen, wonen & ondernemen

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Inzetten op een spoedige realisatie van Het Burgje, tegen maximale opbrengst en inspeland op de regionale woningbouwvraag.
2. Creëren van mogelijkheden tot woningbouw in de kernen door middel van inbreiding, na realisatie van het bedrijventerrein A12.
3. Het huidige Structuurplan, dat tot 2016 loopt, wordt vernieuwd.
4. Actualiseren van de Woonvisie.
5. Bevorderen van duurzaamheid door initiatieven vanuit de samenleving te faciliteren.
6. Zo snel mogelijk realiseren van het nieuwe bedrijventerrein langs de A12.
7. Participeren in en anticiperen op ontwikkelingen rondom het Utrecht Science Park.
8. Faciliteren van initiatieven van (lokale) ondernemers om het voorzieningenniveau van de Bunnikers op peil te houden.
9. Verruimen van de mogelijkheden voor recreatief (mede)gebruik van het buitengebied om een vitaal platteland te creëren.
10. Versterken van de positionering van de streek.

Actiepunten 2017

- 1.1 Werken aan een snelle uitvraag van en grondbod op Het Burgje.
- 1.2 Streven naar energieneutraal bouwen (in overleg met experts zoals NMU), waarbij ook andere alternatieven onderzocht worden.
- 1.3 Onderzoeken van de mogelijkheid om op de gronden ten westen van Odijk zonnepanelen te plaatsen.
- 1.4 De overige (onbestemde) gronden ten westen van Odijk worden verkocht.
- 2.1 Meedenken met initiatieven in particuliere woningbouw en deze faciliteren waar dat mogelijk is.
- 2.2 Waar mogelijk initiatieven ontplooiën voor woningbouw op inbreidings- en/of vrijkomende locaties.
- 2.3 Herzien (versimpelen/flexibiliseren) van bestemmingsplannen waar dat nodig blijkt.
- 2.4 Opnieuw bezien van het integraal handhavingsbeleid.
- 3.1 Het huidige Structuurplan vernieuwen, in samenwerking met andere beleidsvelden en in samenwerking met onder meer Houten en Wijk bij Duurstede, om ruimte in de zogenaamde "driehoek" tussen deze kernen te creëren.
- 3.2 In samenwerking met onder meer Houten en Wijk bij Duurstede komen tot een gezamenlijke visie, om ruimte in de zogenaamde "driehoek" tussen deze kernen te creëren.
- 4.1 Bij de actualisering van de Visie op Wonen aandacht besteden aan het bieden van ruimte voor diverse groepen inwoners en woningtypen in zowel koop als huur.
- 4.2 Versterken van de relatie tussen het woonbeleid en de ontwikkelingen op het Utrechts Science Park, waar werkgevers van veel van de inwoners van de gemeente Bunnik zijn gevestigd.
- 4.3 In overleg gaan met partners (corporaties e.d.) over de wijze waarop de combinatie tussen Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) verder wordt vormgegeven.
- 5.1 Faciliteren van duurzaamheidsmaatregelen van ondernemers, corporaties en bewoners bij hun bestaande bedrijven en woningen.
- 5.2 Stimuleren van verhuizing van milieuvriendelijke bedrijven uit de kernen.
- 5.3 Bevorderen van de afkoppeling van regenwater.
- 6.1 De aanleg van het bedrijventerrein A12 maken we juridisch-planologisch mogelijk;
- 6.2 We denken mee met Bunnikse bedrijven die willen verhuizen naar het bedrijventerrein;
- 6.3 De gronden van deze Bunnikse bedrijven die verhuizen naar het bedrijventerrein, spelen we zoveel mogelijk vrij voor woningbouw en dat maken we juridisch-planologisch in orde;
- 6.4 Naast aandacht voor werk voor hoogopgeleide inwoners aandacht behouden voor laaggeschoolde arbeid, zodat zoveel mogelijk Bunnikers een baan kunnen vinden in de omgeving.
- 7.1 Aansluiting zoeken bij en samenwerking met de stuurgroep Utrecht Science Park.
- 7.2 Voorwaarden scheppen zodat tot een locatie voor ZZP'ers en kleine ondernemingen en *start-ups* gekomen kan worden, bijvoorbeeld in de vorm van een bedrijfsverzamelgebouw.
- 7.3 Een actieve rol spelen in de verbinding van wonen, ondernemen en recreatie.
- 8.1 Het college investeert in de relatie met Bunnikse ondernemers (onder meer de BHIK).

8.2 Mee denken met ondernemingen en een verbindende houding aannemen, onder meer op het gebied van regelgeving, om economische ontwikkeling mogelijk te maken.

10.1 Inzetten op verbetering van de communicatie in de vorm van streekpromotie.

Uitvoering van collegeagenda

Het Burgje (1.1/1.2/1.3/1.4/2.3)

Voor locatie Het Burgje heeft in de eerste helft van 2016 de gunning plaatsgevonden: De Buurtschappen van Odijk. Het plan kent een hoge mate van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid, dat onder meer tot uitdrukking komt in het hoge aandeel aaneengesloten openbare ruimte met behoud van de boomgaard en ongeveer 145 bijna energieneutrale woningen. Deze zijn zo gesitueerd dat ze allemaal grenzen aan open(bare) ruimte. De monumentale boerderij Het Burgje wordt opgeknapt en krijgt een plek binnen een ensemble van nieuw te realiseren gebouwen met maatschappelijke (en deels commerciële) functies. Deze functies hebben meerwaarde voor zowel de nieuwe bewoners als voor de overige inwoners van de gemeente.

Het plan speelt met haar opzet en diversiteit in woningtypologie in op de regionale woningbouwvraag.

Het financiële grondbod van marktpartij ligt ruim boven het door de gemeente gestelde minimum.

Locatie Het Burgje vormt met dit plan een waardevolle toevoeging van de aantrekkelijke woongemeente die Bunnik is.

In 2016 is een start gemaakt met de bestemmingsplanprocedure, die in 2017 zal worden afgerond. Gemeente en marktpartij doen dit gezamenlijk. De insteek is om het bestemmingsplan flexibel en globaal te houden. In het najaar van 2016 is gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor archeologie. Naar verwachting zal de opgraving in 2017 kunnen worden afgerond.

Voorts bereidt de marktpartij de woningbouw voor, zodat in 2018 gestart kan worden met de bouw.

Voor de overige gronden wordt bezien of er mogelijkheden zijn voor duurzaam (tijdelijk) gebruik, zoals het plaatsen van zonnepanelen. Nadere concretisering hiervan vindt plaats in 2017. Hierbij worden tevens particuliere initiatieven betrokken.

Ten aanzien van een veilige oversteek van N229 is in 2016 een start gemaakt met het onderzoeken van de mogelijkheden. Dit vindt plaats mede in relatie tot de ontwikkelingen in het kader van de oostelijke ontsluiting. Naar verwachting zal hierover in 2017 besloten worden.

In 2017 zal – al dan niet in het kader van de uitvoering van de Strategische Agenda – de dialoog aangegaan worden over een mogelijke verdere ontwikkeling van Het Burgje en een omlegging van de N229.

Planontwikkeling en handhaving (2.1 / 2.2 / 2.3 / 2.4)

In aansluiting met het jaar 2016 zal ook in de komende jaren ruimte worden geboden aan ontwikkelingen op het gebied van wonen en ondernemen.

Structuurplan (3.1 / 3.2)

Eind 2016 is een aanvang gemaakt met een nieuw Structuurplan, ook wel een nieuwe Omgevingsvisie genoemd voor de gemeente. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de Strategische Agenda, waarin de gewenste externe ontwikkelingskoers van de gemeente in de nabije toekomst wordt bepaald. In de Omgevingsvisie wordt de ruimtelijke relevantie van een groot aantal beleidsterreinen samengebracht. Deze Omgevingsvisie richt zich primair op de drie kernen en de directe omgeving, alsmede de historisch landgoederen ten westen van de kern Bunnik.

Voor het buitengebied is al eerder een Omgevingsvisie opgesteld. Dit in dialoog met de omgeving, waaronder de buurgemeenten Houten en Wijk bij Duurstede. De gezamenlijke omgevingsvisie is eind 2016 vastgesteld.

De beide omgevingsvisies vormen tezamen de visie van de gemeente op de fysieke leefomgeving.

Visie op Wonen (4.1 / 4.2 / 4.3)

De woningmarkt bevindt zich al een aantal jaren in een turbulente tijd. Ontwikkelingen zijn divers en gaan snel, zowel op landelijk als op regionaal niveau. Dit maakt dat in gezamenlijkheid en afstemming met andere partijen de Woonvisie geactualiseerd moet worden. Hiervoor zijn in 2016 de voorbereidingen gestart. De gemeenteraad is in dit proces aan de voorkant betrokken en heeft kaders meegeven aan het college. De afronding vindt plaats in 2017. Vanwege de ontwikkelingen in het sociaal domein wordt in de Visie op Wonen specifiek ingegaan op de aansluiting tussen Wonen, Welzijn en Zorg. Dat zal in dialoog met alle betrokken partners in het netwerk gebeuren.

Duurzaamheid (5.1 / 5.2 / 5.3)

In 2016 is structureel budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering en ondersteuning van allerhande activiteiten op het gebied van duurzaamheid. De activiteiten intern en extern op het gebied van duurzaamheid nemen behoorlijk toe. Het gaat om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen met beperkte financiële consequenties maar waarvan uitvoering bijdraagt aan het bereiken van de doelen van het lopend duurzaamheidsbeleid. Daarop wordt ingespeeld door het aanjagen, verbinden, zelf het goede voorbeeld geven en flexibel in kunnen spelen op ontwikkelingen in de samenleving. In de tussentijdse evaluatie van het duurzaamheidsprogramma en de voorgenomen gewijzigde aanpak, worden 7 acties voor 2017 onderschreden. Het gaat om:

- Ondersteunen initiatieven algemeen, intern en extern;
- faciliteren elektrisch vervoer in combinatie met zonne-energie;
- verduurzamen bedrijven zowel in bedrijfsvoering, energiehuishouding en uitstraling;
- aanpak energiebesparing bestaande bouw;
- ambitie en aanpak duurzaamheid nieuwbouw;
- gemeente breed zonneplan: (zie volgend onderwerp);
- goede voorbeeld door integraal reductieplan.

Daarnaast is het budget bestemd voor onvoorziene kosten op het gebied van milieu, zoals voor bodem (sanering), luchtkwaliteit (metingen), asbest, geluid etc.

Gemeente breed plan zonne-energie (5.1)

Het college heeft in het voorjaar 2016 ingestemd met het plan van aanpak van een gemeentebreed plan voor zonne-energie. Dat plan wordt nu uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd. Het zal bestaan uit verschillende onderdelen met elk een eigen inzet van de gemeente, variërend van informeren tot investeren of organiseren.

Ondernemen (6.1 / 7.1 / 7.2 / 7.3 / 8.1 / 8.2 / 10.1)

Bunnik is de groene tuin van onze stedelijke regio, een mooie plek om te wonen vlakbij en te werken bij een belangrijke economische motor van de regio: Utrecht Science Park. Evenals in 2016 zal vanuit economisch oogpunt wederom de focus liggen op het inspelen op en participeren in ontwikkelingen die een directe relatie hebben met het Utrecht Science Park. Dit biedt ook kansen voor de Kromme Rijnstreek in den breedte (inwoners en bedrijvigheid) en kan leiden tot een versterking van de positionering van de gemeente en de streek. Met het doel de bedrijvigheid en het (winkel)voorzieningsniveau binnen de gemeente op peil te houden, wordt ingezet op het verder in dialoog gaan met (potentieel nieuwe) betrokken ondernemers. Om zo met hen te zoeken naar mogelijkheden voor ontwikkeling en deze te faciliteren, in combinatie met het beroep dat op hen wordt gedaan in het kader van maatschappelijk ondernemen. De Economic Board Utrecht is op regionaal niveau een belangrijke partner.

De ontwikkeling van een mogelijk nieuw bedrijventerrein langs de A12 wordt nadrukkelijk bekeken vanuit de behoefte aan herstructurering en transformatie. De nadruk ligt hierbij op lokaal- en subregionaal werkzame bedrijven. Door middel van transformatie en herstructurering wil de gemeente ruimte creëren voor binnenstedelijke woningbouw en komen tot een opwaardering van de bestaande bedrijventerreinen (Kosterijland, De 12 Apostelen, De Rumpst, Fruitveilingterrein en omgeving en De Raaphof). Een en ander is afhankelijk van de specifieke ligging en omstandigheden; maatwerk. Het is niet de bedoeling om de bedrijfsfunctie op deze bedrijventerreinen te onttrekken.

Om dit lastige proces in gang te zetten kan zogenaamde "schuifruimte" nodig zijn. Ruimte om binnen de gemeente te behouden bedrijven te kunnen hervestigen, maar waarvoor binnenstedelijk geen ruimte beschikbaar is. Gedacht wordt aan een terrein van maximaal 3 ha. Een locatie in de oksel van de op- en afrit van de A12 bij Bunnik (naast het bedrijventerrein De Raaphof) is hiervoor de meest aangewezen plek en als zodanig aangeduid in de Structuurvisie.

Voor de herstructurering en herijking van bestaande bedrijventerreinen wordt een Plan van Aanpak opgesteld. Dit zal gebeuren in samenwerking met partners zoals provincie Utrecht, Bunnikse Handels- en IndustrieKring (BHIK), regiogemeenten en Utrecht Science Park en Economic Board Utrecht.

Ten aanzien van deze locatie ligt nadrukkelijk een relatie met het pakket aan maatregelen dat wordt vastgesteld ten behoeve van de integrale oplossingen voor de verkeerssituatie in het buitengebied (Programma 5) en de uitkomsten van de dialoog over een mogelijk vervolg van Het Burgje en een omlegging van de N229.

Stationsgebied Bunnik

Vanuit de Kadernota 2017-2020 is de ontwikkeling van dit gebied benoemd als speerpunt. Vraagstukken die in het gebied spelen zijn de toegankelijkheid van het stationsgebied voor autoverkeer, de hoge parkeerdruk in het gebied, de ontsluiting van en richting het Utrecht Science Park (USP) vanuit het oosten en de bereikbaarheid van de recreatieve voorzieningen zoals het MOA en Fort bij Vechten met het openbaar vervoer.

Naar aanleiding van een inspiratiemiddag over het stationsgebied, georganiseerd door de inspiratiegroep, is de ontwikkeling als speerpunt aangeduid.

Recreëren (9.1 / 9.2)

Gemeente Bunnik ligt op een belangrijk knooppunt van twee potentiële werelderfgoederen; Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Romeinse Limes. Musea als het MOA en het Nationaal Liniecentrum op Fort bij Vechten, samen met de kleinschalige overnachtings- en recreatiemogelijkheden, het 'groene' karakter van de zakelijke recreatieondernemingen en de potentie voor een interessant fiets- en wandelnetwerk bieden volop kansen. De Kromme Rijnstreek staat niet op zichzelf. Om de recreatieve en toeristische positie van de gemeente Bunnik te verstevigen, moet nog meer verbinding gezocht worden met de omliggende regio's zoals de Utrechtse Heuvelrug en de stad Utrecht.

Speerpunten in 2017 zijn: aanleg van een wandelroutenetwerk in de Kromme Rijnstreek, in U10-verband bijdragen aan de regiostrategie Recreatie en Toerisme, het versterken en uitdragen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Limes zoals beschreven in programma 5. Daarnaast is provincie Utrecht in 2016 begonnen met een verkenning van de mogelijkheden voor een provinciebreed Routebureau. De gemeente Bunnik is gevraagd hierover mee te denken. In 2017 zal de gemeenteraad gevraagd worden hierover te besluiten.

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Economie	Economische aangelegenheden
Wonen	Monumenten
	Volkshuisvestingsbeleid
	Woningtoewijzing
	Eigendommen
	Openbare speelvoorzieningen
	Huisnummering
Milieu	GFT en restafval
	Specifieke afvalstromen
	Kwijtschelding reinigingsheffing
	Reinigingsheffing
	Milieu
Ruimtelijke ordening	Bestemmingsplannen
	Planontwikkeling
	Verspreide gronden
Handhaving	Handhaving omgevingsvergunningen
Grondexploitatie	Grondexploitatie Rijneland
	Grondexploitatie Burgweg
	Grondexploitatie Odijk West
	Grondexploitatie Werkhofterrein
	Grondexploitatie Delteijkterrein
	Grondexploitatie Anne Frank terrein
	Grondexploitatie Scholeneiland Bunnik

Relevante beleidsontwikkelingen

Omgevingswet

De rijksoverheid werkt aan een nieuwe wet voor omgevingsrecht: de Omgevingswet. Met de Omgevingswet wil men de regels voor ruimtelijke projecten vereenvoudigen en bundelen. Het huidige omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur,

milieu, natuur en water. Zij hebben allemaal hun eigen uitgangspunten, werkwijzen en eisen. De wetgeving is daardoor te ingewikkeld geworden voor de mensen die ermee werken.

Met de Omgevingswet wil het Kabinet beter aansluiten op de samenhang tussen verschillende plannen en activiteiten voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur en duurzame ontwikkelingen. Uit de laatste informatie blijkt dat de invoering van de nieuwe wet wordt verschoven naar voorjaar 2019. In 2016 is een opstart gemaakt voor de invoering.

Gemeenten, provincies en waterschappen krijgen meer ruimte om op omgevingsgebied hun eigen beleid te voeren. Regio's kunnen dankzij de Omgevingswet beter aansluiten bij hun eigen behoeften en doelstellingen. De komst van de Omgevingswet betekent ook een cultuuromslag in denken en werken. De wet vraagt de gemeente om meer regie te nemen en werkprocessen en beleid aan te passen. In het najaar 2016 is het plan van aanpak in de gemeenteraad besproken. Voor de implementatie zijn extra middelen beschikbaar gesteld in de Kadernota 2017-2020.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Handhaven van een evenwichtige bevolkingsopbouw (4.1 actiepoint pb)	Aantal woningen/ appartementen specifiek bedoeld voor de huisvesting van senioren en jonge huishoudens zonder kinderen	Minimaal 10% van het woningbestand bij nieuwbouw (totaal koop en huur)	Woonvisie
Betaalbaar wonen voor de lage inkomens	Aantal huurwoningen onder de inkomensgrens/huurgrens	1 jan 2015 16% huurwoningen onder huurgrens in bezit van woningcorporaties.	Gegevens gemeente Bunnik
Handhaven van een evenwichtige bevolkingsopbouw	Verstrekking van startersleningen	Streefwaarde: continueren van de mogelijkheid tot het verstrekken van startersleningen	Plannen grond-exploitaties
Gezonde leefomgeving binnen de kernen	Aantal uitgeplaatste milieuvriendelijke bedrijven uit de kernen	Gestreefd wordt naar verplaatsing van alle milieuhinderlijke bedrijven uit de woongebieden. Op dit moment voldoen alle bedrijven aan de milieunorm waardoor geen uitplaatsing hoeft plaats te vinden.	Economisch Beleidsplan (EBP)
Bunnik is een aantrekkelijke gemeente om te wonen	Woon aantrekkelijkheid van de gemeente	Top 3 Provincie Utrecht Top 30 Nederland	Elsevier
Klimaatneutrale activiteiten binnen de gemeente	Hoeveelheid uitgestoten kilo CO2	<p>Waarden 2014: Particulier: 21.318.850 kg Zakelijk: 57.799.512 kg Totaal gemeentelijk grondgebied: 79.118.362 kg</p> <p>Streefwaarden: Daling uitstoot woningen moet dalen met 10% in 3 jaar. Doelstelling eigen organisatie: 20% reductie in 3 jaar.</p>	www.energieinbeeld.nl

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Funciemenging	%	56,9	51,3	2015
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	76	100	2013
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	173,7	122,4	2015
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	182	205	2014
Hernieuwbare elektriciteit	%	0,8	nbn	2013

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	Voor het ondersteunen op het brede terrein van milieu en duurzaamheid efficiënt en effectief te ondersteunen, zowel beleidsmatig als op het gebied van vergunningverlening en – handhaving (de VTH taken).

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht. Voor dit programma zijn geen incidentele lasten en baten opgenomen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	4.130,5	1.972,8	1.784,3	1.749,3	1.734,3	1.714,3
Economie	4,3	6,6	9,1	9,1	9,1	9,1
Wonen	136,2	95,3	103,3	103,3	103,3	103,3
Milieu	1.446,3	1.563,4	1.518,2	1.468,2	1.468,2	1.468,2
Ruimtelijke ordening	171,5	307,5	153,7	168,7	153,7	133,7
Grondexploitatie	2.372,2	-	-	-	-	-
Baten	5.472,3	1.421,0	1.401,0	1.401,0	1.401,0	1.401,0
Economie	-	112,8	137,8	137,8	137,8	137,8
Wonen	114,3	9,5	5,9	5,9	5,9	5,9
Milieu	1.251,3	1.237,7	1.241,7	1.241,7	1.241,7	1.241,7
Ruimtelijke ordening	42,0	61,0	15,7	15,7	15,7	15,7
Grondexploitatie	4.064,7	-	-	-	-	-
Saldo lasten en baten	1.341,9	551,8-	383,3-	348,3-	333,3-	313,3-
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	1.341,9	551,8-	383,3-	348,3-	333,3-	313,3-
Waarvan bestaand beleid			361,3-	311,3-	311,3-	311,3-
Waarvan nieuw beleid			22,0-	37,0-	22,0-	2,0-

Toelichting mutaties begroting 2016 - 2017

Er is een voordelig verschil van € 168.500 van 2017 ten opzichte van 2016. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Op het product economie is een voordeel van € 22.500. Dit komt grotendeels door extra toeristenbelasting van € 25.000 (zie Kadernota 2017-2020).
- Op het product milieu is een voordeel van € 49.200. Voor € 65.300 een voordeel betrekking op RMN (zie raadsvoorstel toetreding RMN). Daarnaast is er een voordeel van € 46.000 doordat in 2016 een incidentele bijdrage ODRU geraamd was voor reorganisatiekosten deze kosten zijn er in 2017 niet (zie Kadernota 2016-2019). Daartegenover staat een nadeel van € 50.000 gemeentebreedplan zonne-energie (zie Kadernota 2017-2020) en duurzaamheidsprogramma van € 27.000 (zie Kadernota 2017-2020).
- Bij product ruimtelijke ordening is een voordelig verschil van € 108.400. Dit is voor namelijk doordat in 2016 incidenteel € 100.000 beschikbaar was gesteld voor implementatie omgevingswet. Voor 2017 is een bedrag van € 20.000 opgenomen (zie Kadernota 2017-2020). Daarnaast was in 2016 eenmalig budget van € 10.000 beschikbaar gesteld voor cultuurhistorische waardekaart.
- Overige verschillen zijn € 30.700 negatief.

Sociaal domein

Programma: 7. Maatschappelijke ontwikkelingen

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Verbinden van sport met andere onderdelen van het sociaal domein.
2. Herijken subsidiebeleid op basis van door de gemeenteraad vastgestelde maatschappelijke doelen.
3. Samen met sportverenigingen op zoek naar mogelijkheden om kunstgrasvelden aan te leggen.

Actiepunten 2017

- 1.1 Implementeren en uitvoeren nieuwe sport- en bewegvisie.
- 2.1 Periodiek herzien van de maatschappelijke vraagstukken en doelstellingen van het subsidiebeleid.
- 3.1 Aanleg van kunstgrasvelden en onderhoud van bestaande accommodaties.

Uitvoering van collegeagenda

Implementeren sport- en bewegvisie (1.1)

In 2016 is een nieuwe sport- en bewegvisie opgesteld, waarin de gemeentelijke ambities en doelstellingen ten aanzien van sporten en bewegen zijn vastgelegd. Met het opstellen van de sport- en bewegvisie beschikt de gemeente weer over een actueel beleidskader, waarin helder is opgenomen hoe de gemeente sport en bewegen als middel positioneert binnen het sociaal domein. In 2017 wordt de nieuwe visie verder uitgewerkt in een uitvoeringsplan en geïmplementeerd.

Herijking subsidiebeleid (2.1)

In nauwe samenspraak met de gemeenteraad en subsidieontvangers is in 2016 het subsidiebeleid vernieuwd en zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het overgangsbeleid van bestaande subsidies. Het nieuwe beleid wordt vanaf 2017 geïmplementeerd. Afhankelijk van de besluitvorming kan het gewijzigde subsidiebeleid leiden tot aanpassingen in de subsidieverlening en subsidieplafonds.

Investerings sport/aanschaf kunstgras (3.1)

In programma 5 is al aangegeven dat dit onderdeel hoort bij programma 5, maar vanwege de nauwe samenhang met de maatschappelijke functie van sport in programma 7 is opgenomen. Vanaf 2018 zal alles omtrent sport naar programma 7 overgeheveld worden.

Zoals de afgelopen jaren gebruikelijk is er weer een overzicht opgenomen van investeringen die nodig zijn bij het op niveau houden van de sportaccommodaties voor de komende 4 jaar. De investeringen betreffen enerzijds groot onderhoud en renovatie, maar ook faciliterende zaken zoals de verlichting. Daarnaast is een belangrijk speerpunt de aanleg van kunstgrasvelden voor de buitensporten.

Door de hockeyvereniging wordt een beroep gedaan op een gemeentelijke bijdrage voor de aanleg van een tweede kunstgrasveld. Aangezien hockey (inmiddels aangemerkt als A-sport) geen bijdrage heeft gekregen voor het eerste veld en zijn bestaansrecht meer dan voldoende heeft bewezen, wordt de bereidheid uitgesproken voor het tweede veld een bijdrage in de kosten van aanleg beschikbaar te stellen. Ook voor SV Odijk wordt een voorstel uitgewerkt om een kunstgrasveld aan te leggen. Dit plan is inmiddels dusdanig concreet dat voor 2017 een bijdrage gevraagd zal worden. SV Odijk laat zien hier ook een eigen verantwoordelijkheid in te nemen door ook eigen geld hiervoor in te zetten.

De volgende investeringen worden voorgesteld:

- Incidentele bijdrage aanleg tweede kunstgrasveld hockeyvereniging Kromme Rijn.
- Groot onderhoud voetbal Singelpark Odijk (hoofdveld, trainingsveld en pupillenveld). Dit heeft mede een relatie met de aanleg van kunstgras.
- Faciliterende zaken voetbal Singelpark Odijk (ballenvangers trainingsveld lange zijde).
- Groot onderhoud voetbal Aurora (uitgesteld onderhoud tweede veld en vervanging en aansluiting beregeningspomp).
- Groot onderhoud sportpark Tolhuislaan (toplaag renovatie veld 3, vanwege kunstgras hockey) met faciliteiten verlichting veld 2 en leunhekken).

Jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds Bunnik

In het collegeagenda Binden en Bewegen is opgenomen dat jongeren uit gezinnen met een laag inkomen ondersteuning zullen krijgen bij de beoefening van sport en cultuur. Het college hecht er ook aan dat dit samen gebeurt met maatschappelijke organisaties uit Bunnik. Mede dankzij de inzet van maatschappelijke organisaties is bereikt dat kinderen en jongeren uit gezinnen met minder financiële middelen meer kansen hebben gekregen om zich te ontplooien.

De gemeente en maatschappelijke organisaties in Bunnik verlenen thans samen financiële steun aan twee fondsen die specifiek voor de ontplooiing van de jeugd uit gezinnen met minder financiële middelen werden opgericht. Dit zijn het landelijk jeugdsportfonds en het landelijk jeugdcultuurfonds. Aangezien de deelname aan het cultuurfonds geheel nieuw is voor Bunnik zal in de loop van 2016 met de maatschappelijke partner worden gesproken over het perspectief voor 2017 en verder.

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Onderwijs	Openbaar onderwijs
	Bijzonder basisonderwijs
	Voortgezet speciaal onderwijs
	Onderwijsvoorzieningen
	Leerlingenvervoer
	Leerplicht
Sport	Sportbeleid
	Sportaccommodaties
	Sporthuis
Welzijn	Bibliotheek
	Culturele subsidies
	Cultuur
	Wmo beraad
	Wmo benchmark
	Peuterspeelzaalwerk
Welzijnsaccommodaties	4 lokalen Camminghaschool
	Muziektent
	Jeugdaccommodatie Odijk
	Jeugdaccommodatie Werkhoven
	Accommodatie scouting Odijk
	Accommodatie algemeen
	Accommodatie Yumbo
	1 lokaal Aquamarijn
	Peuterspeelzaal 't Kruimeltje
Huurvergoeding Stichting Sporthuis	
Peuterspeelzaal 't Grutje	
Peuterspeelzaal Het Dozjntje	

Relevante beleidsontwikkelingen

Voorschoolse voorziening peuters

In de zomer 2016 is aan de Tweede Kamer een wetsvoorstel aangeboden over het voorschoolse domein. De daarmee beoogde harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang wordt uitgesteld naar 1 januari 2018. Dit wordt gedaan zodat het peuterspeelzaalwerk meteen onder de nieuwe financieringssysteem valt. Het eindbeeld (2021) is dat alle peuters naar kinderopvang of peuterspeelzaal kunnen gaan. Er is een bestuurlijk akkoord gesloten tussen de VNG en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wenst dat alle peuters de mogelijkheid krijgen om voorschoolse opvang te volgen. In 2017 zullen voorbereidingen getroffen worden op de nieuwe wetgeving. De decentralisatie uitkering is een uitkering die geormerkt is en die wordt aangewend voor het doel waarvoor deze uitgekeerd. Deze ontwikkeling zal worden gekoppeld aan de innovatie in het sociaal domein, die actueel is. Budgettair heeft dit wetsvoorstel slechts beperkte financiële consequenties, maar inhoudelijk zijn er kansen om alle peuters al vroegtijdig mogelijkheden te bieden voor sociale en taakkundige ontwikkeling.

Passend onderwijs

Sinds 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs van kracht. De schoolbesturen dienen aan elke leerling een vorm van passend onderwijs te bieden. Passend onderwijs is een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. In Bunnik is al sinds 2014 aangesloten bij de ontwikkelingen rondom passend onderwijs. De komende tijd ligt de nadruk op de verbinding tussen de gemeenten en het onderwijs. Oftewel, het verbeteren van de aansluiting van leerlingen met een zorgvraag bij het Centrum voor Elkaar.

Subsidieplafonds

Volgens de in 2008 vastgestelde Algemene Subsidieverordening – die in 2017 nog van kracht is, omdat het herijkte subsidiebeleid in gaat per 2018 – stelt de gemeenteraad bij het vaststellen van de begroting ook de hoogte van het subsidieplafond vast.

De subsidieplafonds in 2017 bedragen:

Totaal H1: sportbeleid	€	13.601
Totaal H2: dorp- en buurtbeleid	€	441.412
Totaal H3: beleid voor kwetsbare burgers	€	272.645
Totaal H4: jeugdbeleid	€	204.779
Totaal H5: incidentele subsidies	€	8.849
Totaal	€	941.280

Ondanks dat in de begroting rekening wordt gehouden met 0% inflatie, is het subsidieplafond met € 173.477 verlaagd. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen is ondergebracht bij gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU), waardoor subsidie vervalt.
- Taken jeugdgezondheidszorg van Moviera zijn ondergebracht naar Samen Veilig Midden Nederland en worden niet meer via subsidie gefinancierd.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Alle kinderen naar school	Aantal leerplichtige kinderen die langdurig verzuimen	Aantal langdurig verzui- mers van 2 in schooljaar 2013/2014 laten afnemen naar 0 jaarlijks.	Jaarverslag leerplichtambtenaar
Stimuleren van sportdeelname en vergroten van de (maatschappelijke) functie van sport	Aantal leden van de sportverenigingen in de gemeente Bunnik	Ledenaantal van 3975 in 2009 verhogen in 2018	Gegevens gemeente Bunnik
Stimuleren van deelname aan cultuur en vergroten van de (maatschappelijke) functie van cultuur	Aantal leden van culturele verenigingen en instellingen in de gemeente Bunnik	Aantal muziekbeoefenaars van 3500 in 2012 behouden in 2018 Aantal leden bibliotheek 1891 in 2014 (waarvan 1125 jeugd) behouden in 2018 Cursusproject volwassenen: najaar 2013:459 en voorjaar 2014: 320 behouden in 2017/2018	Benchmarking door Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst
Tevreden klanten	Cijfer klanttevredenheid Wmo	Cijfer van 7,4 in 2011 handhaven of verhogen	Klanttevredenheidsonderzoek 2011 wmo

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	4	5	2014
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	58	60	2014
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,8	3,2	2012

Verbonden partijen

In dit programma wordt geen gebruik gemaakt van verbonden partijen.

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht. Voor dit programma zijn geen incidentele lasten en baten opgenomen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	2.586,9	2.588,8	2.650,8	2.628,6	2.630,8	2.648,2
Onderwijs	821,9	855,9	836,8	836,8	836,8	836,8
Sport	1.002,0	941,1	980,5	979,1	984,7	983,5
Welzijn	549,7	506,1	520,7	506,0	502,6	521,2
Welzijnsaccommodaties	213,3	285,8	312,9	306,8	306,8	306,8
Baten	568,5	821,8	797,3	795,0	795,0	795,0
Onderwijs	17,1	32,6	-	-	-	-
Sport	385,2	389,4	391,8	389,4	389,4	389,4
Welzijn	37,1	48,1	48,8	48,8	48,8	48,8
Welzijnsaccommodaties	129,1	351,6	356,7	356,7	356,7	356,7
Saldo lasten en baten	2.018,5-	1.767,0-	1.853,5-	1.833,7-	1.835,9-	1.853,3-
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	2.018,5-	1.767,0-	1.853,5-	1.833,7-	1.835,9-	1.853,3-
Waarvan bestaand beleid			1.831,0-	1.812,7-	1.810,6-	1.828,2-
Waarvan nieuw beleid			22,5-	21,0-	25,3-	25,1-

Toelichting mutaties begroting 2016 – 2017

Er is een nadelig verschil van € 86.500 van 2017 ten opzichte van 2016. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Bij product sport is een negatief verschil van € 37.100. Dit heeft voor € 26.100 betrekking op stijging kapitaallasten door investeringen op buitensport (zie Kadernota 2017-2020).
- Bij product welzijnsaccommodaties is een negatief verschil van € 21.900. Dit komt door achterblijvende taken in het kader van de overgang naar RMN van € 24.000 op klussen gebouwenbeheer (zie raadsvoorstel toetreding RMN).
- Bij product welzijn is er een negatief verschil van € 15.000 met betrekking tot voorziening voorschoolse peuters (zie informatienota meicirculaire).
- Overige verschillen 21.400 negatief.

Programma: 8. Algemene ondersteuning

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Streven naar een gemeente die sturend en verbindend werkt, als partner in een netwerk van inwoners, andere overheden, zorgverleners, verzekeraars en vrijwilligersorganisaties.
2. Stimuleren van de participatiesamenleving door ondersteuning en stimulering van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van inwoners.

Actiepunten 2017

- 2.1 Zoeken naar creatieve manieren om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen.
- 2.2 Samen met de samenleving op zoek naar innovatieve ideeën die bijdragen aan zorg op maat, waarbij er goedkoper gewerkt wordt zonder dat het ten koste gaat van kwaliteit.
- 2.3 Actief samenwerken met Stichting Krachtig Kromme Rijn in zijn rol van sociaal makelaar.
- 2.4 Uitvoeren Beleidsagenda Sociaal Domein 2015-2018

Uitvoering van collegeagenda

Innovatie in de zorg (2.1 / 2.2 / 2.3 / 2.4)

Het speerpunt innovatie in de zorg illustreert de nauwe samenhang tussen programma 8 en 9. Het gaat om een verschuiving in de balans tussen eigen kracht, algemene ondersteuning en maatwerkvoorzieningen. Gezien de nauwe samenhang wordt dit speerpunt in programma 9 nader toegelicht. Dit laat onverlet dat het ook ontwikkelingen binnen programma 8 betreft.

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Informele hulp	Maatschappelijke subsidies
	Vrijwilligersondersteuning
Algemene voorziening	Preventie jeugd (jeugdwerk)
	Preventie jeugd (CJG)
	Maatschappelijk werk
	Maatschappelijke ondersteuning
	Gezondheidszorg

Relevante beleidsontwikkelingen

Tussentijdse balans van de Agenda Sociaal Domein 2015-2018

De Beleidsagenda Sociaal Domein beslaat in beginsel de periode tot 1 januari 2019. In deze agenda is het volgende bepaald: 'Met het oog op nieuwe ontwikkelingen en voortschrijdende inzichten zal er medio 2017 een notitie naar de gemeenteraad gaan met daarin een korte tussenbalans en zo mogelijk voorstellen voor aanpassing/aanvulling voor de resterende looptijd.'

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Stimuleren van de participatiesamenleving	Aantal nieuwe vrijwilligers per jaar, aangemeld bij krachtig kromme rij.	Toename van het aantal aanmeldingen van 28 in 2014 naar 40 in 2018	Krchtig Krommerijn
Faciliteren van de participatiesamenleving	Aantal openstaande vrijwilligersvacatures per 31-12.	Aantal openstaande vacatures van 161 in 2014 laten afnemen naar 120 in 2018.	Krchtig Krommerijn
	Aantal aangemelde vrijwilligersvacatures per jaar	Het aantal nieuwe vacatures in 2014 van 36 laten toenemen naar 60 in 2018	Krchtig Krommerijn
	Aantal vervulde vrijwilligersvacatures per jaar	Aantal vervulde vacatures van 24 in 2014 laten toenemen naar 70 in 2018.	Krchtig Krommerijn
Gezonde jeugd	% jongeren 13-17 jaar wie bingedrinken (nuttigen van 5 of meer alcoholische dranken tijdens één gelegenheid)	2012: 31% Streefwaarde 2018: 5%	Ggdr.buurtmonitor.nl
Voorkomen eenzaamheid	Aantal eenzame inwoners	Waarde 2012: 47. Dit aantal/percentage niet laten toenemen. Het percentage ligt in lijn met het regionale (gemeente Utrecht) gemiddelde	Gdru.buurtmonitor.nl

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) regio Utrecht	De GGDrU voert de wettelijke taken uit omtrent het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van de ruim 1,2 miljoen inwoners van de 26 Utrechtse gemeenten van het werkgebied.

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht. Voor dit programma zijn geen incidentele lasten en baten opgenomen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	2.766,8	962,9	961,8	961,8	961,8	961,8
Informele hulp	759,6	214,6	207,6	207,6	207,6	207,6
Algemene voorziening	2.007,2	748,3	754,2	754,2	754,2	754,2
Baten	-	-	-	-	-	-
Informele hulp	-	-	-	-	-	-
Algemene voorziening	-	-	-	-	-	-
Saldo lasten en baten	2.766,8-	962,9-	961,8-	961,8-	961,8-	961,8-
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	2.766,8-	962,9-	961,8-	961,8-	961,8-	961,8-
Waarvan bestaand beleid			961,8-	961,8-	961,8-	961,8-
Waarvan nieuw beleid			-	-	-	-

Toelichting mutaties begroting 2016 - 2017

Geen verschillen hoger dan € 50.000

Programma: 9. Maatwerk ondersteuning

Doelstellingen

Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Versterken van de samenwerking tussen de verschillende disciplines in het sociaal domein en werken aan één toegangspoort voor het sociaal domein om maatwerk te leveren.
2. Streven naar een gemeente die sturend en verbindend werkt, als partner in een netwerk van inwoners, andere overheden, zorgverleners, verzekeraars en vrijwilligersorganisaties.
3. Uitvoering en beleid dichterbij elkaar brengen, om de regisserende rol beter te kunnen invullen.
4. Vorm geven aan *Social Return On Investment* (SROI), de maatschappelijke tegenprestatie.
5. Werkgevers zo goed mogelijk positioneren in hun rol met het oog op de Participatiewet.
6. De toegankelijkheid van de voorzieningen behouden en vergroten door ondersteunende maatregelen voor lagere inkomens.

Actiepunten 2017

- 3.1 De samenwerking op beleid en uitvoering met de gemeentelijke partners, waaronder de RDWI-gemeenten, voortzetten.

Uitvoering van collegeagenda

Innovatie in de zorg

Zoals in programma 8 al is aangegeven, raakt innovatie in de zorg zowel de algemene ondersteuning als de maatwerkvoorzieningen. Voor 2017 is voor dit speerpunt een stelpost van € 50.000 opgenomen. Dit zal worden benut om een plan van aanpak op te stellen en om alvast enkele eerste stappen te kunnen nemen om de innovatie daar waar nodig vorm te gaan geven. Het plan van aanpak zal in 2017 – met meer helderheid over de financiële kaders – aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

In dit thema wordt samengewerkt met de Economic Board Utrecht, lokale en regionale partners en inwoners, waarbij niet alleen gekeken wordt naar primair zorg gerelateerde oplossingen, maar onder andere ook naar huisvesting, domotica en (informele) oplossingen binnen welzijn.

Enkele thema's die in ieder geval in het plan van aanpak terug zullen komen (nog niet financieel vertaald in deze begroting):

Verschuiving van zwaardere vormen van ondersteuning naar lichtere

De algemene beleidsfocus van de Beleidsagenda Sociaal Domein richt zich op vermindering van de zware zorgvraag met 30%. Hierbij gaat het om transformatie, innovatie en zorgvernieuwing. In 2017 zal hiernaar veel aandacht uitgaan. Er zullen innovatieve concepten, instrumenten en voorzieningen worden ontwikkeld c.q. van elders worden overgenomen, die gericht zijn op vermindering van het beroep op met name de zwaardere vormen van zorg. Zoals in de Beleidsagenda is vermeld is de bedoeling de helft van het door verminderde inzet van zwaardere zorgvormen te besparen geld te besteden aan lichtere vormen.

Innovatieprogramma's formele en informele zorg

In 2017 zal onverminderd worden ingezet op de stimulering van de mogelijkheden om de eigen kracht en de zelfredzaamheid door ondersteuning en uitbreiding van informele zorg voort te zetten. Kernbegrippen hierin zijn samenwerken, verbinden en creativiteit. Burgerinitiatieven zoals de Huiskamer van Odijk, Krachtig Krommerijn en Bruisend Bunnik i/o zijn belangrijke partners waarvan nieuwe activiteiten worden ondersteund.

Vanaf 2017 worden de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT-) gelden structureel toegevoegd aan de integratie-uitkering Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo). Hiervoor worden innovatie-trajecten gestart waarin actief wordt gezocht naar nieuwe producten en diensten die de kwaliteit van zorg, welzijn en zelfredzaamheid vergroten. Uitgangspunt is dat vaste langdurige zorg is gericht op ontwikkeling van nieuwe integrale functies op de grens van huishoudelijke hulp, persoonlijke verzorging, begeleiding en dagbesteding. Implementatie van de meest veelbelovende oplossingen volgt in 2017.

In 2017 wordt het traject van regionale samenwerking aanpak Wmo en Jeugd verder verstevigd en wordt ingezet op een onderzoek naar gezamenlijke uitvoering backoffice, inkoop, toezicht en handhaving, cliëntondersteuning en andere zaken.

Vervolg doorontwikkeling Centrum voor Elkaar

In 2016 is een plan van aanpak voor de doorontwikkeling van het Centrum voor Elkaar opgesteld. In 2017 zal dit worden voortgezet. Aspecten die in 2017 ook aan de orde zullen komen zijn:

- Extra profilering om de naamsbekendheid te vergroten
- Training/opleiding in verband met vernieuwde werkwijze
- Toegang op vindplekken organiseren (outreachend werken)
- ICT (laptops-tablets)
- Meer benutten van de Verwijsindex
- Mogelijk een wijziging in de benodigde formatie in verband met de vernieuwde werkwijze (+/- 5 gesprekken per inwoner)
- Voorliggende activiteiten financieren (zoals rots & water training, SOVA-training) incl. trainers, locaties, materialen

Vrijwilligersregie in het Centrum voor Elkaar voor versterking snijvlak professionele-informele hulp

In de Beleidsagenda Sociaal Domein 2015-2018 is uitgebreid ingegaan op de noodzaak van het structureel beleggen van de functie van 'vrijwilligersregie zorg en welzijn' in het Centrum voor Elkaar. Het centrum kan op die manier een structurele verbinding maken met de vrijwilligersorganisaties binnen de gemeente, om op die manier een sterk netwerk te organiseren waarbij diensten aanvullend op elkaar zijn. Die regiefunctie neemt niet de taken over van organisaties als Krachtig Kromme Rijn en Handje Helpen, maar werkt daar wel nauw mee samen in het bemiddelen van zorgvragers en zorgverleners. Voor deze investering geldt: de kost gaat voor de baat uit.

Start extramuralisering Beschermd Wonen

Met de vaststelling van het Beleidsplan 2015 Beschermd wonen regio Utrecht, is vastgelegd dat in 15 jaar tijd een afbouw plaatsvindt van de opvang van beschermd wonen door centrumgemeenten. Dit traject start in 2017 en vraagt om een groot aantal randvoorwaarden. Niet in de laatste plaats een goede verdeelsleutel van beschikbare middelen. Randvoorwaarden die zowel lokaal als regionaal ingevuld kunnen worden en zowel het sociaal domein als fysiek domein betreffen. Niet alleen voldoende geschikte huisvesting en voldoende garantie op langdurige begeleiding met flexibele intensiteit, maar ook voldoende laagdrempelige toegang tot zorgfuncties is hiervoor nodig. In 2017 wordt in samenspraak met de zorgpartners (Achmea) en de regiogemeenten verkend welke voorbereidende acties en besluiten nodig zijn.

Sociaal ondernemerschap/Maatschappelijk verantwoord ondernemerschap

Sociaal ondernemerschap is een breed begrip, waarin het via ondernemerschap invullen van maatschappelijke vraagstukken centraal staat. Stimulering van Sociaal Ondernemerschap biedt kansen, specifiek als het gaat om het creëren van arbeidsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De afgelopen jaren is door Biga Groep, de RDWI en het Verbond van Bunnik al ingezet op deze ontwikkeling. Deze inzet wordt in 2017 vervolgd en waar nodig uitgebreid. Ondernemers – en met name diegenen die zijn aangesloten bij BHIK – hebben al eerder aangegeven zich te willen inspannen voor deze doelgroep. In 2017 wordt samen met de ondernemers verkend wat er nog meer nodig is om aan deze ambitie invulling te kunnen geven.

NUG'gers naar werk begeleiden

Het begeleiden van NUG'gers (niet uitkeringsgerechtigden) naar werk heeft nu – conform het huidige beleid – geen prioriteit bij de RDWI. De praktijk leert dat enkele meer kwetsbare inwoners hierdoor tussen de wal en het schip dreigen te raken: ze hebben geen recht op een uitkering (bijvoorbeeld omdat de partner werk heeft of omdat er alimentatie wordt betaald), maar wel zodanig veel behoefte aan begeleiding naar werk dat ze niet in staat zijn om zelf werk te kunnen vinden. Voor deze kwetsbare doelgroep zouden toch inspanningen verricht moeten kunnen worden, omdat werk hen een dagritme geeft en eigen inkomsten.

Aanpak bijzondere doelgroepen

Door de veranderde wetgeving blijven mensen met een beperking langer thuis wonen. De doelgroep met complexere problematiek heeft vaak hulpvragen op het snijvlak van diverse regelingen (gemeentelijke en

niet-gemeentelijke). Samen met de politie, woningcorporatie, Centrum voor Elkaar en maatschappelijk werk wordt een aanpak ontwikkeld om deze doelgroep goed in beeld te houden en de juiste zorg te kunnen bieden.

Monitor Sociaal Domein

In U10-verband worden al een aantal ontwikkelingen in het Sociaal Domein gemonitord. Daarnaast zijn er nog enkele landelijke monitors beschikbaar. Voor Bunnik geeft dit goede, maar wel globale informatie. De afgelopen jaren bleek er – gezien de vragen die zijn gesteld – bij de gemeenteraad, het college, managers en beleidsmedewerkers regelmatig behoefte aan meer diepgang en concrete informatie. Gezien de ontwikkelingen de komende jaren zal de behoefte aan meer specifieke informatie en een efficiënt proces om aan deze informatie te komen blijven bestaan. De ontwikkeling van een monitor Sociaal Domein sluit aan bij deze behoefte en biedt de mogelijkheid om informatie gericht op te halen en beter te benutten. Om specifiek ook de inzet van het Centrum voor Elkaar te kunnen monitoren (en tevens de inzet van Wmo- en Jeugd maatwerkvoorzieningen) moet in 2017 de applicatie WmoNed worden aangevuld met een nieuwe module. WmoNed is sterk in ontwikkeling en zal ook de komende jaren de nodige aandacht vragen.

Arbeidstoeleiding en re-integratie (5.2)

Mede als gevolg van de conjuncturele ontwikkelingen en de verhoogde instroom van asielzoekers neemt het klantenbestand de afgelopen jaren toe. De ambitie van de RDWI is om het klantenbestand niet verder te laten stijgen en het verwachte tekort op het BUIG-budget terug te dringen. De RDWI wil de uitstroom vergroten. Dat betekent fors inzetten op samenwerking met lokale en regionale netwerkpartners (bijvoorbeeld het Verbond van Bunnik). Het toeleiden naar werk, al of niet met ondersteuning, van de doelgroep van de Participatiewet is de kerntaak van de RDWI. Hierbij wordt nauw samengewerkt met Biga Groep.

De RDWI geeft prioriteit aan inwoners met een taalachterstand en jongeren. In de samenwerking met de lokale teams (in Bunnik: Centrum voor Elkaar) zet de RDWI in op vroegtijdige signalering, korte lijnen en desgewenst deelname aan de teams. Met een intensief opleidingsprogramma wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van de benodigde competenties bij de medewerkers.

Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen (6.1)

De financiële prognoses en planning van de Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI) zijn naar hun aard onzeker. Dat geldt zowel voor de baten (met name de rijksbudgetten) als voor de lasten (aantal uitkeringen, loonontwikkeling). De uitkeringen ten laste van de 'gebundelde uitkering' worden voor Bunnik (gesaldeerd) begroot op € 1.695.000 en de bijzondere bijstand op € 81.000. Net als in voorgaande jaren zal ook in 2017 naar verwachting een beroep moeten worden gedaan op de landelijke vangnetregeling voor gemeenten die tekort komen op hun door het Rijk beschikbare budget voor uitkeringen (budget Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG)).

Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Maatwerkvoorziening	Leerlingenvervoer
	Indicatiestelling
	Hulp bij het huishouden
	Hulpmiddelen
	AWBZ transitie
	Preventie jeugd
	Begeleiding
Werk	Volwasseneducatie
	Arbeidstoeleiding
	Sociale werkvoorziening
Inkomen	Kinderopvang
	Bijstandsverlening en inkomensvoorziening
	Minimabeleid
	Schuldhulpverlening

Relevante beleidsontwikkelingen

BIGA

Sinds 2016 zijn de vijf gemeenten Zuidoost Utrecht eigenaar van Biga Groep. In 2017 bestaat de taak van uitvoeringsorganisatie Biga Groep onder meer uit de dienstverlening aan medewerkers die onder het regime van de "oude" wet sociale werkvoorziening vallen. Daarnaast wordt samengewerkt met de RDWI op het punt van bijvoorbeeld de instroom van nieuwe medewerkers (bijvoorbeeld voor beschut werk) en andere vormen van dienstverlening.

Opvang verwarde personen

Per 1 januari 2017 zal de politie de taak voor opvang en vervoer van verwarde personen niet meer uitvoeren. De toegang tot ondersteuning van deze (O)GGZ doelgroep verloopt via gemeentelijke sociale teams, het Centrum voor Elkaar. De mogelijkheden voor een nieuwe regeling voor bereikbaarheid bij crisis, de benodigde gespecialiseerde opvang en vervoer, worden onderzocht en zullen begin 2017 beslag moeten krijgen.

Beleid doelgroepenvervoer

Voor leerlingenvervoer zal regionaal een voortgezet onderzoek worden uitgevoerd om te bezien in hoeverre het doelgroepenvervoer efficiënter kan worden ingericht.

In 2019 verlopen de huidige contracten regiotaxi. In september 2019 buigt de provincie zich opnieuw over de subsidiering van de regiotaxi. In 2017 worden voorbereidend hierop kaders vastgesteld voor nieuwe aanbestedingstrajecten en/of ander vervoersregelingen.

Europese aanbesteding Leerlingenvervoer

Voor leerlingenvervoer zal een nieuwe Europees openbare aanbesteding plaats gaan vinden, waarbij er vanaf 1 augustus 2017 nieuwe contracten zullen worden afgesloten.. In de contracten zal overigens rekening gehouden worden met eventuele toekomstige wijzigingen als gevolg van het tweede helft 2016 te starten onderzoek doelgroepenvervoer in U-16 verband.

De huidige contracten zijn afgesloten in een periode dat het economisch minder goed ging met de taxibranche. Ten tijde van de gunning is besloten om het criterium van de laagste prijs als zwaarwegend te laten gelden. Dit heeft geleid tot financieel lage inschrijvingen. Alleen al voor de gemeente Bunnik leverde deze aanbesteding een zeer aanzienlijke besparing op.

Onder de huidige Aanbestedingswet geldt dat het leerlingenvervoer gegund moet worden op basis van EMVI (Economisch Meest Voordelige Inschrijving) en dat het criterium laagste prijs niet het zwaarst mag wegen. Dit betekent dat de verwachting is dat als gevolg van de Europees openbare aanbesteding de kosten voor leerlingenvervoer vanaf 1 augustus 2017 zullen stijgen.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Vergroten van de arbeidsparticipatie	Aantal uitkeringsgerechtigden per 1-1 betreffende het jaar.	Aantal uitkeringsgerechtigden laten afnemen van 108 per 2015 naar 95 in 2018.	RDWI
Vergroten van de arbeidsparticipatie	Aantal (succesvolle/structurele) plaatsingen via het Bunniks verbond	Streefwaarde jaarlijks 1 persoon plaatsen.	Gegevens gemeente Bunnik

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	919,9	721,7	2015
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	0,67	2,57	2012
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	1,23	5,66	2012
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	69,5	65,4	2015
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	0,54	11,61	2012
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	0,88	1,21	2012
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	121,9	405,1	2015
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	89,6	501,1	2015
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,1	10	2015
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,7	1,2	2015
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0	0,5	2015
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	560	569	2015

Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI)	Het vervullen van de beleids- en uitvoerende taken omtrent de Wet invoering Participatiewet, de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening, de Wet Inburgering, de Wet schuldsanering natuurlijke personen.

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht. Voor dit programma zijn geen incidentele lasten en baten opgenomen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten	5.027,1	7.755,3	7.304,2	7.322,0	7.297,1	7.294,8
Maatw erkvoorziening	2.146,5	4.955,6	4.334,9	4.382,7	4.370,9	4.385,6
Werk	587,9	539,0	599,4	569,4	556,2	539,3
Inkomen	2.292,7	2.260,7	2.369,9	2.369,9	2.369,9	2.369,9
Baten	1.865,7	1.841,7	1.987,0	1.987,0	1.987,0	1.987,0
Maatw erkvoorziening	328,1	309,7	320,7	320,7	320,7	320,7
Werk	8,6	12,7	47,0	47,0	47,0	47,0
Inkomen	1.529,0	1.519,4	1.619,4	1.619,4	1.619,4	1.619,4
Saldo lasten en baten	3.161,4-	5.913,5-	5.317,2-	5.335,0-	5.310,0-	5.307,7-
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Saldo mutatie reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat	3.161,4-	5.913,5-	5.317,2-	5.335,0-	5.310,0-	5.307,7-
Waarvan bestaand beleid			5.362,2-	5.380,0-	5.355,0-	5.352,7-
Waarvan nieuw beleid			45,0	45,0	45,0	45,0

Toelichting mutaties begroting 2016 – 2017

Er is een voordelig verschil van € 596.400 van 2017 ten opzichte van 2016. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Bij product Maatwerkvoorziening is een positief verschil van € 631.700. Dit heeft aan de lastenkant te maken met lagere lasten van € 295.600 door een lagere integratie-uitkering jeugd (en daarmee ook het beschikbaar budget, zie informatienota meicirculaire)). Daarnaast is € 189.000 overgeheveld naar salaris (zie 1^e berap 2016). In 2016 (en 2015) was incidenteel budget voor Huishoudelijke Hulp Toelage van € 115.100 deze vervalt in 2017. Tot slot is € 75.000 bespaard op Wet maatschappelijke ondersteuning hulpmiddelen en persoonsgebonden budgetten (zie Kadernota 2017-2020). Daartegenover staat een nadeel van € 50.000 voor structurele zorgvernieuwing (zie Kadernota 2017-2020).
- Bij product Werk is een negatief verschil van € 26.100. Dit heeft betrekking op stijging integratie-uitkering participatie en re-integratie (en daarmee ook het beschikbare budget, zie informatienota meicirculaire).

Hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen/Onvoorzien

Naar aanleiding van de nieuwe BBV voorschriften is een apart hoofdstuk voorgeschreven voor algemene dekkingsmiddelen. Hierin staan de lokale heffingen, algemene uitkering, dividend, saldo financieringsfunctie en overige algemene dekkingsmiddelen.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Betreffende de lokale heffingen gaat het om die heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. Voorbeelden hiervan zijn de OZB, hondenbelasting en de toeristenbelasting. In de gemeente Bunnik wordt de opbrengst onroerende zaakbelasting verhoogd met inflatie. Voor 2017 is de inflatie bepaald op 0,0%. Daarnaast wordt rekening gehouden met een waardeinstijging van 3% voor de woningen en een waardedaling van 1% voor de niet-woningen. Dit is gebaseerd op gegevens uit de meicirculaire 2016. Voor de overige lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale lasten en heffingen.

Voorbeelden van lokale heffingen waarvan de besteding wel gebonden is, zijn het rioolrecht en de afvalstoffenheffing. Deze heffingen worden op de desbetreffende programma's verantwoord.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de gegevens uit de meicirculaire 2016. In het volgende overzicht is de omvang van de algemene uitkering weergegeven zoals die in de Programmabegroting 2017 is verwerkt. In die ramingen is, naast het effect van de uitkeringsfactor, rekening gehouden met de raming van het aantal inwoners en woningen. Deze bedragen zijn inclusief de decentralisatie uitkeringen.

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
Raming algemene uitkering	13.535.292	13.649.582	13.649.647	13.707.461

Dividend

De gemeente Bunnik heeft deelnemingen in Vitens, de Bank Nederlandse Gemeente (BNG) en de BIGA. Naar verwachting zal in totaal een dividenduitkering van € 40.250 worden ontvangen.

Onvoorzien

Het bedrag onvoorzien dient te worden geraamd voor de begroting in zijn geheel of per programma. In de gemeente Bunnik wordt een post onvoorzien in de begroting opgenomen. Voor onvoorziene onvermijdbare en onuitstelbare lasten is een bedrag beschikbaar van € 44.700.

Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Financieel gezonde positie	Ratio weerstandsvermogen	Minimaal 1,0 en streefwaarde 2,5	Begroting
Structureel sluitende begroting; Realisatie Bunnikse Kwaliteit	% gerealiseerde bezuiniging	100% realisatie	Bunnikse kwaliteit
Geen stijging gemeentelijke belastingdruk (m.u.v. inflatiecorrectie)	Belastingdruk per inwoner	Stijging 0% (m.u.v.inflatiecorrectie)	Begroting

Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	272	206	2015
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	3,1	6,6	2013
Demografische druk	%	65,5	53	2016
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	823	643	2016
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	877	716	2016

Overzicht algemene dekkingsmiddelen/onvoorzien

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
		2018	2019	2020
Lasten	1.338,8	620,5	560,1	580,3
Geldbeheer/ saldo financieringsfunctie	7,1	7,1	7,1	7,1
Belastingen/ lokale heffingen	156,2	142,2	142,2	142,2
Algemene uitkering	4,4	4,4	4,4	4,4
Algemene baten en lasten/ onvoorzien	1.171,1	466,9	406,5	426,6
Baten	21.053,6	20.364,9	20.327,1	20.232,8
Geldbeheer/ saldo financieringsfunctie	559,9	559,9	559,9	559,9
Belastingen/ lokale heffingen	4.825,7	4.839,2	4.867,5	4.887,5
Algemene uitkering	13.535,3	13.649,6	13.649,6	13.707,5
Algemene baten en lasten/ onvoorzien	2.132,7	1.316,2	1.250,1	1.078,0
Saldo lasten en baten	19.714,8	19.744,3	19.767,0	19.652,6
Mutatie reserves				
Toevoegingen	301,4	294,9	292,6	291,1
Onttrekkingen	1.156,2	893,4	816,7	620,3
Saldo mutatie reserves	854,9	598,5	524,1	329,2
Resultaat	20.569,7	20.342,8	20.291,1	19.981,8
Waarvan bestand beleid	20.319,7	20.092,8	20.041,1	19.731,8
Waarvan nieuw beleid	250,0	250,0	250,0	250,0

Hoofdstuk Overhead

Naar aanleiding van de wijzigingen in de BBV voorschriften is vanaf 2017 verplicht een overzicht van de overheadkosten op te nemen in de begroting. In de programma's staan dan alleen nog de kosten vermeld die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie van overheadskosten luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
		2018	2019	2020
Lasten	6.049,7	6.049,7	6.049,7	6.049,7
- Salariskosten overhead	3.509,8	3.509,8	3.509,8	3.509,8
- Overige personeelskosten	457,1	457,1	457,1	457,1
- Gemeentehuis	547,9	547,9	547,9	547,9
- Werkplekken + facilitaire voorzieningen	279,6	279,6	279,6	279,6
- ICT	947,2	947,2	947,2	947,2
- Overige bedrijfsvoeringskosten	308,3	308,3	308,3	308,3
Baten	214,4	214,4	214,4	214,4
- Directe baten	214,4	214,4	214,4	214,4
Saldo lasten en baten	5.835,3-	5.835,3-	5.835,3-	5.835,3-
Waarvan bestaand beleid	5.513,4-	5.643,4-	5.703,8-	5.683,7-
Waarvan nieuw beleid	321,9-	192,0-	131,5-	151,7-

Verbonden partijen

Er wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Regionale ICT-Dienst Utrecht (RID)	De RID wordt ingezet om de kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit van de gemeentelijke informatievoorziening te garanderen.
Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht	De deskundigheid, formatiegrootte en opslagcapaciteit in het gemeentelijk archiefdepot zijn onvoldoende om het statische archief te kunnen opslaan en de archieffunctie zelfstandig uit te voeren.

Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. De incidentele baten zijn nihil en incidentele lasten met betrekking tot de overhead betreffen:

Eenmalige uitgaven 2017 - 2020	2017	2018	2019	2020
GDI	30.000			
Digitaliseren WABO dossiers		23.000		
Implementatie verbeteringen uitvoering Archiefwet	15.000			
Uitfaseren IRS4all	65.000			
Doorontwikkelen digitaal ondertekenen	5.000			
Uitbreiding scanfunctionaliteit	15.000			
Upgrade Financieel Informatiesysteem	12.500			
Migratie Oracle databases	12.000			12.000

Recapitulatie

Recapitulatie / Budgetautorisatie

Op bijgaand overzicht staan de budgetten per begrotingsprogramma. Elk programma is onderverdeeld naar lasten en baten. Binnen de budgetten zoals gespecificeerd onder de programma's is het college geautoriseerd de begroting uit te voeren.

Noodzakelijke mutaties op deze budgetten in de loop van het dienstjaar zullen aan de gemeenteraad worden voorgelegd met inachtneming van de bepalingen, zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld in de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet, de zgn. Financiële verordening.

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten (x€ 1.000)	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenbegroting		
				2018	2019	2020
Lasten						
01 - Bestuur en Organisatie	7.205,5	7.121,3	2.562,4	2.570,4	2.562,4	2.562,4
02 - Dienstverlening	1.352,7	1.274,1	799,3	774,3	806,7	750,0
03 - Gegevensbeheer	388,7	414,1	264,1	273,9	282,7	283,6
04 - Veiligheid	1.009,0	934,6	989,8	991,8	991,8	987,8
05 - Openbare ruimte	2.778,3	2.820,6	2.875,6	2.871,6	2.897,1	2.864,8
06 - Bouw en, Wonen en Ondernemen	4.130,5	1.972,8	1.784,3	1.749,3	1.734,3	1.714,3
07 - Maatschappelijke ontwikkeling	2.586,9	2.588,8	2.650,8	2.628,6	2.630,8	2.648,2
08 - Algemene Ondersteuning	2.766,8	962,9	961,8	961,8	961,8	961,8
09 - Maatwerk Ondersteuning	5.027,1	7.755,3	7.304,2	7.322,0	7.297,1	7.294,8
Algemene dekkingsmiddelen/ onvoorzien	342,6	272,1	1.037,4	325,7	267,5	289,2
Overhead	-	-	5.789,9	5.789,9	5.789,9	5.789,9
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Voor bestemming	27.588,0	26.116,7	27.019,6	26.259,3	26.222,1	26.146,7
Toevoegingen reserves	980,5	292,2	301,4	294,9	292,6	291,1
Na bestemming	28.568,5	26.408,9	27.321,0	26.554,2	26.514,7	26.437,8
Baten						
01 - Bestuur en Organisatie	55,3	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
02 - Dienstverlening	1.128,0	631,0	744,8	816,2	820,1	1.004,1
03 - Gegevensbeheer	15,8	13,5	12,3	12,3	12,3	12,3
04 - Veiligheid	4,7	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6
05 - Openbare ruimte	1.160,4	1.211,0	1.199,8	1.199,8	1.199,8	1.199,8
06 - Bouw en, Wonen en Ondernemen	5.472,3	1.421,0	1.401,0	1.401,0	1.401,0	1.401,0
07 - Maatschappelijke ontwikkeling	568,5	821,8	797,3	795,0	795,0	795,0
08 - Algemene Ondersteuning	-	-	-	-	-	-
09 - Maatwerk Ondersteuning	1.865,7	1.841,7	1.987,0	1.987,0	1.987,0	1.987,0
Algemene dekkingsmiddelen/ onvoorzien	20.711,9	19.418,9	19.897,4	19.471,5	19.510,3	19.612,5
Overhead	-	-	-	-	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Voor bestemming	30.982,7	25.378,5	26.059,3	25.702,5	25.745,2	26.031,4
Onttrekkingen reserves	2.190,9	1.119,6	1.156,2	893,4	816,7	620,3
Na bestemming	33.173,6	26.498,1	27.215,5	26.595,8	26.562,0	26.651,7
Saldo lasten en baten:						
Resultaat voor bestemming	3.394,7	738,2-	960,3-	556,8-	476,8-	115,3-
Toevoegingen/onttrekkingen reserves	1.210,4	827,4	854,9	598,5	524,1	329,2
Resultaat na bestemming	4.605,1	89,2	105,5-	41,7	47,3	213,9

Vaststellingsbesluit

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Bunnik in zijn openbare vergadering van 3 november 2016.

De griffier,

De burgemeester,

Paragrafen

1. Bedrijfsvoering

Inleiding

Met bedrijfsvoering worden alle ondersteunende taken bedoeld die nodig zijn om de inzet in inhoudelijke programma's mogelijk te maken. De bedrijfsvoering bestaat o.a uit personeel en organisatie, informatisering en automatisering, huisvesting en financiën. Hieronder worden de ontwikkelingen in 2017 vermeld.

Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid is vastgelegd in het p&o-beleidsplan en de daaruit voortvloeiende deelnotities. In het Sociaal Jaarverslag wordt het gevoerde beleid jaarlijks geëvalueerd. De aandacht zal zich in 2017 richten op het uitvoeren van de Veranderagenda naar aanleiding van het Organisatieperspectief. In dat kader is ook voorzien dat er een strategisch HR-beleid wordt opgesteld.

ICT: Digitaal, tenzij

Het college vindt het van belang dat sprake is van een goede interne en externe dienstverlening, waarbij de digitalisering een belangrijke rol speelt. Het college gaat immers voor: digitaal, tenzij. Daarvoor moeten vervangingen in automatisering plaatsvinden.

Vervangen automatiseringsapparatuur 2017-2020

Niet alle apparatuur wordt vervangen binnen het basispakket van de RID Utrecht. In verband met het verlopen van de economische en de technologische levensduur is vervanging van deze hardware voorzien. Uitstellen van vervangen is risicovol omdat de organisatie afhankelijk is van de beschikbaarheid van hard- en software om daarmee continuïteit van dienstverlening te waarborgen.

Huisvesting

Privacy werkplek

Binnen de organisatie is er behoefte aan een privacy werkplek voor het uitvoeren van vertrouwelijke werkzaamheden. Dit geldt bij voorbeeld voor afdelingen binnen de organisatie waar veel vertrouwelijke activiteiten worden uitgevoerd die vragen om een privacy werkplek binnen de flex werkomgeving. De ontwikkeling van deze privacy werkplek is gestart in 2016 en zullen in 2017 verder worden uitgerold.

Mobiele werkplek

Ontwikkelingen op het gebied van outreachend werken en de toenemende flexibiliteit met betrekking tot het werken op meerdere locaties vragen om een mobiele werkplek.

Om deze reden is er in 2016 een pilot gestart mobiele werkplek. Op basis van de ervaringen zullen de mobiele werkplekken in 2017 verder worden uitgerold.

Flexibel vergaderconcept

Door de toenemende druk op de vergader- en overlegruimtes wordt in 2017 een flexibel vergaderconcept te ontwikkeld. Dit concept is gestoeld op het gericht ontmoeten, overleggen en afstemmen. Het type overleg bepaalt welke ruimte daarvoor het beste geschikt is voor medewerkers management en bestuur. Verder uitrol van dit concept vindt plaats in 2018.

Financiën

Het financieel beleid staat beschreven in de nota financieel beleid 2013. Hierin zijn de belangrijkste kaders op het gebied van activeren en afschrijven, reserves en voorzieningen, weerstandsvermogen en de uitgangspunten voor de begroting vastgesteld. Daarnaast is er een treasury statuut vastgesteld waarin de kaders waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie moeten blijven bij het beheer van de kasmiddelen en het aantrekken van geldleningen op de korte en de lange termijn (zie ook paragraaf financiering).

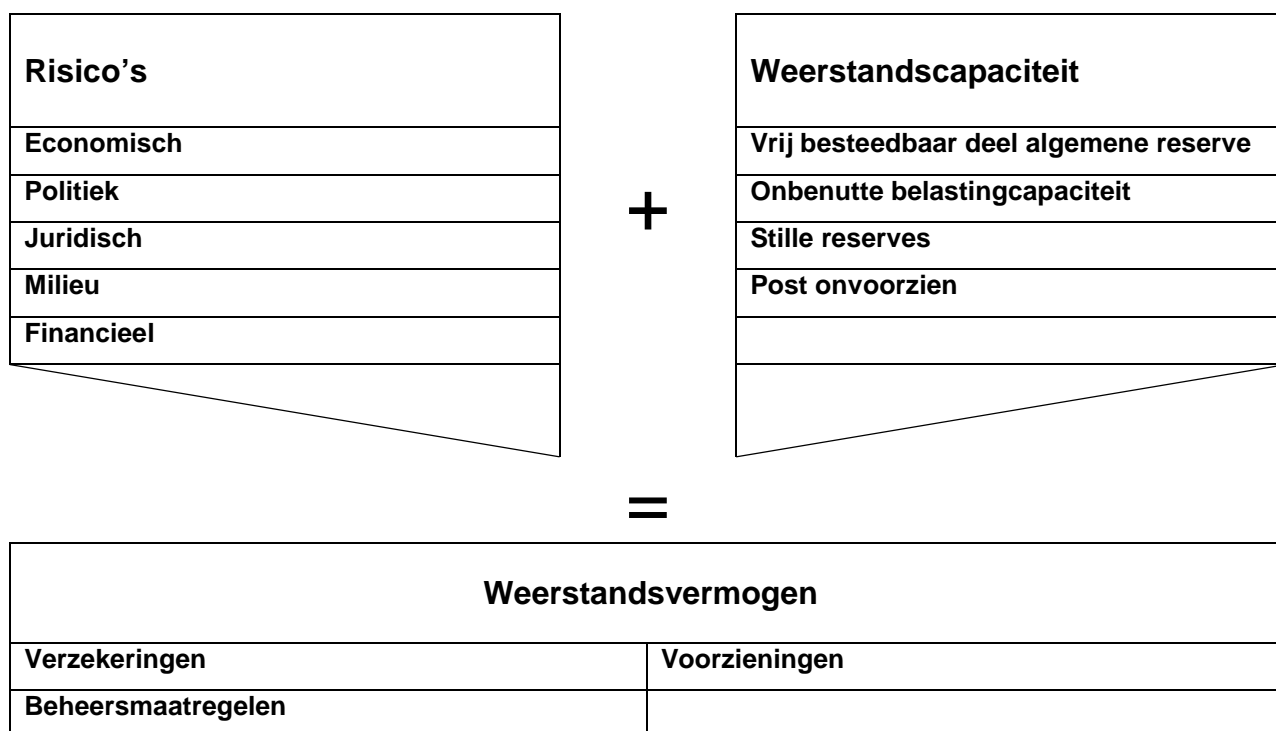
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

BEGRIPPEN

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan “het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde zijn taken voort te kunnen zetten”.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar en de volgende jaren van het meerjarenperspectief.

Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit. De relatie daartussen geeft het weerstandsvermogen aan volgens onderstaande figuur. Aan de hand van dit schema wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Bunnik bepaald.

De risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd.

Risicoprofiel

Voor de bepaling dat de kans zich voordoet is onderstaande verdeling aangehouden.

Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid voor zal doen
Uitgesloten	0%
Zeer onwaarschijnlijk	5%
Onwaarschijnlijk	10%
Uitzonderlijk	20%
Mogelijk	30%
Aannemelijk	50%
Waarschijnlijk	70%
Zeer waarschijnlijk	90%

Alle gemeentelijke bedrijfsactiviteiten zijn beoordeeld op mogelijke risico's. Op basis van deze beoordeling is de tabel in de bijlage samengesteld. Van de geïnventariseerde risico's is per risico de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico geschat. Tenslotte is aangegeven of het een structureel (S) of incidenteel (I) risico betreft

Voor het gecaluleerd risicobedrag en de bijbehorende kans, welke resulteert in de financiële impact wordt verwezen naar de bijlage. Deze resulteert in onderstaande tabel.

	Gecaluleerd Risicobedrag	Kans	Financiële Impact
Uitgesloten	0	0%	0
Zeer onwaarschijnlijk	29.808.000	5%	1.490.400
Onwaarschijnlijk	430.000	10%	43.000
Uitzonderlijk	140.000	20%	28.000
Mogelijk	265.000	30%	79.500
Mogelijk aannemelijk	50.000	40%	20.000
Aannemelijk	404.000	50%	202.000
Aannemelijk waarschijnlijk	556.000	60%	333.600
Waarschijnlijk	110.000	70%	77.000
Zeer waarschijnlijk	0	90%	0
Voordoend	0	100%	0
Totaal	31.763.000		2.273.500

Benodigd bedrag bufferreserve o.b.v. risico-profiel 50% **612.600**

Voor het opvangen van de geschatte risico's is gekozen voor een risicoprofiel van 50% en hoger. Hiertoe wordt de bufferreserve ingezet. Bij een verschuiving van het risicoprofiel zal dat gevolgen hebben voor de grootte van de bufferreserve en de algemene reserve.

Ratio weerstandsvermogen

Hieronder is deze ratio per 1 januari 2017 weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	$\frac{13.913.722}{2.273.500}$	6,1
----------------------------	---	--------------------------------	-----

Hoewel er geen algemene norm is voor de ratio van het weerstandsvermogen, wordt in veel gemeenten als referentiekader gebruik gemaakt van een waarderingstabel die luidt:

Weerstandsnorm		
Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 – 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 – 1.4	Voldoende
D	0.8 – 1.0	Matig
E	0.6 – 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze vijf financiële kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote (en: netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen);
2. de solvabiliteitsratio;
3. kengetal grondexploitatie;
4. structurele exploitatieruimte;
5. belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden (voorheen opgenomen onder paragraaf Lokale lasten en heffingen).

Ter beoordeling van de kengetallen kan onderstaand schema gehanteerd worden:

Schema: beoordeling kengetallen

Kengetal	Categorie A			Categorie B			Categorie C		
	Minst risicovol			Neutraal			Meest risicovol		
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden			<90%	90-130%	>130%			
	b. met correctie doorgeleende gelden			<90%	90-130%	>130%			
2. Solvabiliteitsratio				>50%	20-50%	<20%			
3. Grondexploitatie				<20%	20-35%	>35%			
4. Structurele exploitatieruimte				Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%			
5. Belastingcapaciteit				<95%	95-105%	>105%			

De cijfers die gepresenteerd worden bevatten cijfers van de jaarrekening 2015 en de begrotingscijfers van 2016 en verder.

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een daling van de netto schuldquote is positief, de schuldenlast daalt (oftewel: financiering geschiedt meer met eigen middelen).

(Bedragen x 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A Vaste schulden	10.000	8.400	6.900	5.400	3.900	2.400
B Netto vlottende schuld	1.473	1.208	1.473	1.473	1.473	1.473
C Overlopende passiva	1.273	503	1.273	1.273	1.273	1.273
D Financiële activa	37	37	61	61	61	61
E Uitzettingen < 1 jaar	6.784	4.312	2.284	2.284	2.284	2.284
F Liquide middelen	212	-4.752	-1.738	-3.067	-3.975	-4.676
G Overlopende activa	975	2.555	975	975	975	975
H Totale baten (excl. Mutaties reserves))	30.983	25.111	26.059	25.702	25.745	26.031
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	15,30%	31,70%	30,95%	30,72%	28,37%	24,98%

Voor 2017 is de netto schuldquote 30,95%. Dit is kleiner dan 90% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De gemeente Bunnik heeft geen doorgeleende gelden. Hierdoor is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen gelijk aan de netto schuldquote.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balans totaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

(Bedragen x 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A Eigen vermogen	16.174	13.869	15.756	15.877	16.074	16.288
B Balanstotaal	35.035	35.924	30.829	28.963	27.523	26.120
Solvabiliteit (A/B) x 100%	46,17%	38,61%	51,11%	54,82%	58,40%	62,36%

Voor 2017 is de solvabiliteitsratio 51,11%. Dit is groter dan 50% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

In de BBV wordt gevraagd om grond- en hulpstoffen in de balans afzonderlijk op te nemen gespecificeerd naar:

1. Niet in exploitatiegenomen bouwgronden; en
2. Overige grond- en hulpstoffen.

Daarnaast wordt in de BBV gevraagd om de bouwgrond in exploitatie (in de balans wordt dit 'onderhanden werk') te noemen.

(Bedragen x 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A Niet in exploitatie genomen bouw gronden	7.552	5.530	7.508	7.508	7.508	7.508
B Bouw gronden in exploitatie	789	525	833	833	833	833
C Totale baten (excl. Mutaties reserves)	30.983	25.111	26.059	25.702	25.745	26.031
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	26,92%	24,11%	32,01%	32,45%	32,40%	32,04%

Voor 2017 is de grondexploitatie 32,01%. Dit valt tussen 20%-35%(zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie B neutraal valt.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

(Bedragen x 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A Totale structurele lasten	27.472	25.901	26.833	26.236	26.222	26.135
B Totale structurele baten	28.133	25.379	26.059	25.702	25.745	26.031
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	640	292	301	295	293	291
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	661	904	852	785	787	608
E Totale baten(A+B+C-D)	54.304	50.083	51.739	50.859	50.888	51.267
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x100%	1,3%	0,2%	-0,4%	-0,1%	0,0%	0,4%

Voor 2017 is de structurele exploitatieruimte -0,4%. Dit is groter dan 0% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal tussen de categorie B neutraal en categorie C meest risicovol valt.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de onroerende zaakbelasting (OZB), de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in een jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde van voorgaand jaar.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	486	483	483	483	483	483
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	176	176	176	176	176	176
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	206	206	206	206	206	206
D Eventuele heffingskorting						
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	868	865	865	865	865	865
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in 2015	716	723	723	723	723	723
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddeld	121,2%	119,6%	119,6%	119,6%	119,6%	119,6%

Voor 2017 is de belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden 119,6%. Dit is groter dan 105% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie C meest risicovol valt.

3. Lokale lasten en heffingen

Beleid

In 2017 worden de gemeentelijke belastingen en retributies, overeenkomstig het beleid vastgesteld in de nota financieel beleid, verhoogd met de prijsstijging (0% ten opzichte van 2016).

De tarieven van de reinigingsheffingen (reinigingsrechten en afvalstoffenheffing) en de rioolrechten worden gebaseerd op volledige kostendekking. Hierbij moet worden opgemerkt dat de compensabele BTW ook als kostenbestanddeel moet worden meegenomen. Weliswaar wordt deze BTW terugontvangen via het BTW compensatiefonds, maar daar tegenover staat een korting op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daarnaast wordt de helft van de kosten van straatreiniging verdisconteerd in de rioolheffing.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding is mogelijk van de afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting en onroerende zaakbelasting. Van de andere belastingen is geen kwijtschelding mogelijk. In grote lijnen wordt kwijtschelding verleend indien het netto besteedbaar inkomen ligt onder de bijstandsnorm die voor de betreffende gezinssituatie van toepassing is.

De volgende kwijtscheldingen zijn begroot³:

Belastingsoort	Bedrag van de kwijtschelding (afgerond)
Afvalstoffenheffing	23.000
Rioolheffing	22.000
Hondenbelasting	1.200
Totaal	46.200

Lokale lastendruk

Voor de lokale lastendruk wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen onder 5. Belastingcapaciteit.

Tarieven

In de volgende tabel worden de tarieven weergegeven zoals die voor 2017 gaan gelden.

Alle tarieven, met uitzondering van de tarieven voor de onroerende zaakbelasting en reinigingsheffingen, blijven gelijk aan de tarieven voor 2016.

In de gemeente Bunnik is de berekeningssystematiek voor de tarieven onroerende zaakbelasting als volgt: het tarief onroerende zaakbelasting 2017 voor woningen en niet-woningen wordt verhoogd met de inflatie en gecorrigeerd door het percentage waardedaling of waardeestijging op grond van de jaarlijkse herwaardering van de onroerende zaken. Voor 2017 is de inflatie bepaald op 0%. Dit betekent dat de opbrengst onroerende zaakbelasting 2017, exclusief de extra opbrengst uit nieuw- en verbouw, gelijk is aan de geraamde opbrengst 2016.

Daarnaast is een globale schatting gedaan over de waardedaling c.q. waardeestijging van de onroerende zaken. Deze waardedaling of waardeestijging leidt tot een tariefstijging c.q. tariefdaling van de onroerende zaakbelasting dan de inflatie, omdat met een lagere totale WOZ waarde een hogere belastingopbrengst c.q. een hogere totale WOZ waarde een lagere belastingopbrengst moet worden behaald. Dit betekent dat de ozb tarieven voor de niet-woningen stijgen met 1% en de ozb tarieven voor de woningen dalen met 3%. Deze gegevens zijn afkomstig uit de meicirculaire 2016.

Het vGrp (verbreed Gemeentelijk rioleringsplan) is vastgesteld voor de jaren 2012 tot en met 2016. Het tarief voor 2016 is vastgesteld op € 175,80. Het tarief voor 2017 blijft vooralsnog ongewijzigd. Bij de berekening van een nieuw, geactualiseerd tarief dat in het kader van het nieuwe vGRP 2017-2021 berekend zal worden, zal rekening worden gehouden met dit tarief.

³ Voor de OZB wordt geen kwijtschelding geraamd aangezien dit een te verwaarlozen bedrag is.

Tarieven gemeentelijke belastingen en retributies 2016 - 2017

	2016	2017	Toename in %
Onroerende zaakbelasting			
<i>Tarieven % van de WOZ waarde</i>			
Gebruikersbelasting voor onroerende zaken:			
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	0,2358%	0,2382%	1,02%
Eigenarenbelasting voor onroerende zaken:			
- die in hoofdzaak tot woning dienen	0,1797%	0,1743%	-3,01%
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	0,2947%	0,2976%	0,98%
Hondenbelasting			
Voor de 1e hond	€ 87,65	€ 87,65	0,0%
Voor de 2e hond	€ 118,45	€ 118,45	0,0%
Voor iedere hond boven het aantal van twee	€ 120,25	€ 120,25	0,0%
Voor honden gehouden in kennels	€ 326,60	€ 326,60	0,0%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten			
Afvalstoffenheffing:			
- Eenpersoonshuishouden	€ 152,00	€ 141,00	-7,2%
- Meerpersoonshuishouden	€ 206,00	€ 221,00	7,3%
Reinigingsrechten (incl. BTW)	€ 216,19	€ 225,62	4,4%
Rioolheffing			
Per heffingseenheid	€ 175,80	€ 175,80	0,0%
Toeristenbelasting			
Per overnachting:			
- op campings	€ 0,63	€ 0,63	0,0%
- in overige verblijfsaccommodaties	€ 1,95	€ 1,95	0,0%
Marktgelden			
Dagstandplaats per strekkende meter per marktdag	€ 3,01	€ 3,01	0,00%
Vaste kwartaalstandplaats per strekkende meter per kwartaal	€ 27,04	€ 27,04	0,00%
Vaste halfjaarstandplaats per strekkende meter per halfjaar	€ 51,30	€ 51,30	0,00%
Vaste jaarstandplaats per strekkende meter per jaar	€ 97,61	€ 97,61	0,00%

Opbrengst gemeentelijke belastingen en retributies 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
Onroerende zaakbelastingen				
<i>Tarieven % van de WOZ waarde</i>				
Gebruikersbelasting voor onroerende zaken:				
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	€ 708.238	€ 708.238	€ 708.238	€ 708.238
Eigenarenbelasting voor onroerende zaken:				
- die in hoofdzaak tot woning dienen	€ 3.071.726	€ 3.099.178	€ 3.127.502	€ 3.147.546
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	€ 955.013	€ 955.013	€ 955.013	€ 955.013
Hondenbelasting				
Voor de 1e hond	€ 66.000	€ 66.000	€ 66.000	€ 66.000
Voor de 2e hond	€ 9.121	€ 9.121	€ 9.121	€ 9.121
Voor iedere hond boven het aantal van twee	€ 962	€ 962	€ 962	€ 962
Voor honden gehouden in kennels	€ 653	€ 653	€ 653	€ 653
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten				
Afvalstoffenheffing:				
- Eenpersoonshuishouden	€ 238.713	€ 238.713	€ 238.713	€ 238.713
- Meerpersoonshuishouden	€ 994.500	€ 994.500	€ 994.500	€ 994.500
Reinigingsrechten (incl. BTW)	€ 14.917	€ 14.917	€ 14.917	€ 14.917
Rioolheffing				
Per heffingseenheid	€ 1.130.745	€ 1.130.745	€ 1.130.745	€ 1.130.745
Toeristenbelasting				
Per overnachting:				
- op campings	€ 38.000	€ 38.000	€ 38.000	€ 38.000
- in overige verblijfsaccommodaties	€ 99.805	€ 99.805	€ 99.805	€ 99.805
Marktgeden				
Standplaatsen	€ 9.313	€ 9.313	€ 9.313	€ 9.313
Marktgeden	€ 5.820	€ 5.820	€ 5.820	€ 5.820

Kostendekkendheid rioolheffing, reinigingsheffingen, leges omgevingsvergunning en overige leges

Vanaf 2017 worden de kosten van overhead centraal begroot. Dit betekent, dat het niet langer mogelijk is om uit de producten alle kosten voor de tarieven, die maximaal kostendekkend mogen zijn, in een keer uit de uitvoeringsinformatie af te leiden. Daarom wordt in deze paragraaf middels een overzicht opgenomen hoe bij de berekening van tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit geldt voor de belastingen en rechten waarvoor uitsluitend kostendekkende tarieven mogen worden geheven, zoals bijvoorbeeld de rioolheffing en de tarieven van de leges.

De dekkingspercentages voor respectievelijk de rioolheffing, afvalstoffen- en reinigingsheffingen, leges omgevingsvergunning en de overige leges zijn als volgt:

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2017
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-973.328
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	1.154
Netto kosten taakveld	-972.174
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-89.618
BTW	-102.869
Totale kosten	-1.164.661
Opbrengst heffingen	1.130.745
Dekking	97%

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	Begroting 2017
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-1.040.062
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	522
Netto kosten taakveld	-1.039.540
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-10.487
BTW	-194.403
Totale kosten	-1.244.430
Opbrengst heffingen	1.241.130
Dekking	100%

Zowel voor de rioolheffing als de afvalstoffen- en reinigingsheffingen c.q. reinigingsrechten geldt dat deze kostendekkend zijn.

Kostendekkendheid omgevingsvergunningen	Begroting 2017
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-325.466
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-
Netto kosten taakveld	-325.466
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-281.209
BTW	-
Totale kosten	-606.675
Opbrengst heffingen	347.280
Dekking	57%

De kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunning is 57%. Dit betekent, dat de geraamde kosten hoger zijn dan de geraamde baten. Dit saldo is aan schommelingen onderhevig en dit wordt geëgaliseerd middels de reserve leges omgevingsvergunning. Na egalisatie is het percentage kostendekkendheid 100%.

Kostendekkendheid leges	Begroting 2017
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-485.206
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-
Netto kosten taakveld	-485.206
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-152.957
BTW	-
Totale kosten	-638.163
Opbrengst heffingen	400.452
Dekking	63%

Dit betreft de overige leges. Hierbij kan gedacht worden aan de leges rijbewijzen en reisdocumenten, huwelijken en leges APV. Hiervoor geldt dat de kostendekkendheid voor deze leges 63% is.

4. Verbonden partijen

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voeren verbonden partijen vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. Er blijft voor de gemeenteraad nog steeds een kaderstellende -, controlerende - en financiële taak over (het vergt budgettaire beslag en de gemeente loopt daardoor risico's). In verband met de gemeentelijke belangen is het gewenst dat in de begroting en jaarrekening aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarin de gemeente Bunnik een bestuurlijke en financiële belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt in dit verband verstaan: het hebben van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die achtergesteld zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of dat financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het belang van verbonden partijen is dat deze vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) doen. De gemeente houdt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Kernvragen zijn of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden.

Het tweede belang betreft het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

In deze paragraaf is per gemeenschappelijke regeling een format ingevuld. De reden hiervoor is dat meer inzicht wordt verlangd in de verbonden partijen waardoor het inzicht en de "grip" vergroot kan worden.

Overzicht verbonden partijen	
Gemeenschappelijke regelingen	Begroot 2017
1. Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) regio Utrecht	419.828
2. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	438.445
3. Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijng gebied (UHVKR)	28.426
4. Gemeenschappelijke regeling Regionale ICT-Dienst Utrecht (RID)	520.741
5. Stuurgroep Kromme Rijnlandschap	19.202
6. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	832.252
7. Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht	53.794
8. Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI)	2.884.190
9. Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	205.000
10. Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)	1.560.000
Vennootschappen en coöperaties	
BNG	
Waterleidingbedrijf Vitens	
Biga Groep	
Stichtingen en verenigingen	
Geen	
Overige verbonden partijen	
Geen	

Nieuwe verbonden partijen

Nieuw in de begroting 2017 is verbonden partij Reinigingsbedrijf Midden Nederland. Deze partij voert het onderhouden van het groen in de openbare ruimte en het verrichten van kleine civiele werkzaamheden uit.

1. Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU) te Utrecht	
Verwachte omvang financieel resultaat	Na mutaties reserve bedrijfsvoering is het verwachte resultaat nihil (voor mutatie bedrijfsvoering: € 417.000 negatief)
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen (bron: begroting 2017)</u> Begin jaar: € 2.009.000 Eind jaar: € 1.642.000</p> <p><u>Vreemd vermogen (bron: jaarrekening 2015)</u> Begin jaar: € 12.670.476</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	De GGDrU beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de ruim 1,2 miljoen inwoners van de 26 Utrechtse gemeenten. Dit doet de GGDrU door risico's voor de gezondheid te signaleren, te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
Openbaar belang / Kernactiviteiten van de organisatie	De GGDrU doet onder meer gezondheidsonderzoeken, geeft vaccinaties, adviseert gemeenten over het gezondheidsbeleid en ondersteunt scholen en kinderopvang bij hun zorg voor een gezonde leeromgeving voor hun kinderen. Daarnaast verleent de GGDrU ook hulp als er incidenten uitbreken in de regio, bijv. na een uitbraak van voedselvergiftiging of een infectieziekte en zorgt de GGD ervoor dat ze zijn toegerust op snelle hulpverlening bij eventuele crisis of rampen. Zij doen dit in nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio Utrecht op gebied van Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie (GHOR).
Essentiële ontwikkelingen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kwaliteitstoezicht Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo) 2. Preventieve gezondheidszorg kinderen en jongeren in asielzoekerscentra (AZC's) 3. Verbinding met de vernieuwde zorgketen in volle gang 4. Integrale jeugdgezondheidszorg 5. Aanbesteding Digitaal Dossier jeugdgezondheidszorg (JGZ) 6. Veranderende aanpak Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	1 van de 26 deelnemende gemeenten
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

2. Omgevingsdienst Regio Utrecht te Utrecht

Verwachte omvang financieel resultaat	€ 6.490
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 569.590 Einde jaar: € 572.390 <u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 3.360.000 Einde jaar: € 3.339.000
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	De ODRU heeft als brede milieudienst de expertise in huis om de gemeente op het brede terrein van milieu en duurzaamheid efficiënt en effectief te ondersteunen, zowel beleidsmatig als op het gebied van vergunningverlening en - handhaving (de VTH-taken).
Openbaar belang / Kernactiviteiten van de organisatie	Het inhoudelijke adviseren van de deelnemende gemeenten op het gebied van milieu en archeologie, met daarbij als taak onder meer het inhoudelijk adviseren over omgevingsvergunningen, voor milieuaspecten, en het uitvoeren van de handhavingstaken.
Essentiële ontwikkelingen	Geen
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 16 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

3. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug en Kromme Rijn

Verwachte omvang financieel resultaat	€ 498.000 negatief
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 379.000 Einde jaar: nihil <u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 3.239.000 Einde jaar: nihil
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	Recreatie vindt regionaal plaats en stopt niet bij gemeentegrenzen. Het regionaal oppakken van de gemeentelijke taak bevordert de kwaliteit van routes, paden en terreinen.
Openbaar belang / Kernactiviteiten van de organisatie	Het realiseren en in stand houden van (open lucht)recreatiemogelijkheden en nieuwe recreatieprojecten op de Utrechtse Heuvelrug en in het Vallei- en Kromme Rijngebied.
Essentiële ontwikkelingen	De gemeenschappelijke regeling wordt per 1-1-2018 opgeheven. De financiële afhandeling van de opheffing vindt plaats in 2017.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 13 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

4. Regionale ICT-Dienst (RID) Utrecht te Doorn

Verwachte omvang financieel resultaat	Nihil
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 29.439 Eind jaar: € 29.439</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 9.060.944 Eind jaar: € 9.060.944</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	De RID wordt ingezet om de kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit van de gemeentelijke informatievoorziening te garanderen.
Kernactiviteiten van de organisatie	De RID heeft tot doel het uitvoeren van taken die zien op het garanderen van de continuïteit en kwalitatief adequate dienstverlening op het terrein van ICT en de hiervoor benodigde middelen, waaronder soft- en hardware voor de deelnemers aan de RID.
Essentiële ontwikkelingen	Afronding van de implementatie van de stabiele centrale ICT-infrastructuur. Uitvoering geven aan verbeterplan, met name op het gebied van kwantitatieve en kwalitatieve verbeteringen.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 7 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

5. Stuurgroep Kromme Rijnlandschap te Bunnik

Verwachte omvang financieel resultaat	Negatief € 25.369
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 167.585 Eind jaar: € 142.216</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: nihil Eind jaar: nihil</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	Zorgen voor toename van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied en verbetering / behoud van landschapselementen en koppeling tussen landschap en inwoners.
Kernactiviteiten van de organisatie	Het bevorderen van 'stille recreatie' middels het creëren van een aantrekkelijk en karakteristiek landschap met extensieve recreatiemogelijkheden. Bevorderen ruimtelijke kwaliteit middels advisering en ondersteuning van particuliere eigenaren in het buitengebied. Het in standhouden van cultuurlandschap en natuurwaarden.
Essentiële ontwikkelingen	Geen
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Het collegelid is voorzitter van de stuurgroep waarin wethouders, gedeputeerde en andere bestuurders zitting hebben. Daarnaast functioneert op ambtelijk niveau een werkgroep en wordt de dagelijkse uitvoering verzorgd door een landschapscoördinator.
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Per 2016 neemt Provincie Utrecht geen deel meer in de gemeenschappelijke regeling.

6. Veiligheids Regio Utrecht (VRU) te Utrecht	
Verwachte omvang financieel resultaat	Na mutaties reserves is het verwachte resultaat nihil (voor mutatie reserves: € 487.000 negatief)
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 3.213.000 Eind jaar: € 2.726.000</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 49.164.000 Eind jaar: € 47.041.000</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	<p>Op 1 oktober 2010 is de Wet op de Veiligheidsregio's (WVR) in werking getreden. In deze wet en bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn de taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio's neergelegd.</p> <p>Samengevat: het bestuur van de Veiligheidsregio is belast met het voorkomen van branden, rampen en crisis, de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio; het gecoördineerd optreden in geval van een ramp of crisis en als laatst de uitvoering van de brandweertaken, de geneeskundige hulpverlening en de ondersteuning bij de uitvoering van de gemeentelijke crisisbeheersingstaken.</p> <p>De gemeentebesturen zijn primair verantwoordelijk voor deze taken. De VRU is een samenwerkingsverband van en voor de Utrechtse gemeenten.</p> <p>Voor de uitvoering van haar wettelijke taken dient de VRU, als onderdeel van een cyclisch proces iedere vier jaar de volgende documenten vast te stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een regionaal risicoprofiel; • Een beleidsplan; • Een regionaal crisisplan.
Kernactiviteiten van de organisatie	Brandpreventie, brandrepressie, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Essentiele ontwikkelingen	Geen
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten).
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

7. Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht te Wijk bij Duurstede	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 11.768
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 237.989 Eind jaar: € 148.340</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> (bron: jaarrekening 2015) Begin jaar: € 105.000 Eind jaar: € 105.000</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	De deskundigheid, formatiegrootte en opslagcapaciteit in het gemeentelijk archiefdepot zijn onvoldoende om het statische archief te kunnen opslaan en de archieffunctie zelfstandig uit te voeren.
Kernactiviteiten van de organisatie	Het in het samenwerkingsgebied uitvoering geven aan de Archiefwet 1995, alsmede het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.
Essentiele ontwikkelingen	Er is een Digitaliseringsplan opgesteld waarmee komende jaren de digitale toegankelijkheid van informatie voor klanten beter wordt. Daarnaast komt er in 2017 een bestuursvoorstel over een e-Depot. In 2017 zal ook duidelijk worden wat de gevolgen voor de GR zijn van de herindeling van de gemeenten Zederik, Leerdam en Vianen tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	2 van de 19 stemmen (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

8. Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI) te Zeist

Verwachte omvang financieel resultaat	Nihil
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 235.000 Eind jaar: € 211.000</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> (bron: jaarrekening 2015) Begin jaar: € 10.839.028 Eind jaar: € 10.839.028</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	Samenwerking met buurgemeenten op een aantal onderling samenhangende wettelijke taken biedt betere voorwaarden voor het vergroten en borgen van klantgerichtheid, kwaliteit, continuïteit, doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering en dienstverlening.
Kernactiviteiten van de organisatie	De Regionale Dienst Werk en Inkomen vervult de beleids- en uitvoerende taken zoals opgenomen in de Wet invoering Participatiewet, de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening, de Wet Inburgering, de Wet schuldsanering natuurlijke personen.
Essentiele ontwikkelingen	Samenwerking RDWI-BIGA. Samenwerking RDWI-gebiedsteams en Centrum voor Elkaar.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 5 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

9. Belastingssamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Verwachte omvang financieel resultaat	Nihil
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 720.356 Eind jaar: € 644.559</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 14.069.662 Eind jaar: € 12.162.172</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	Heffen en innen gemeentelijke belastingen.
Kernactiviteiten van de organisatie	De BghU is belast met de waardering van de onroerende zaken en de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen.
Essentiele ontwikkelingen	Geen
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	2% (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten).
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Per 1 januari 2016 gemeente Utrechtse Heuvelrug toegetreden.

10. Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 6.000
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 1.402.200 Eind jaar: 1.258.200</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 11.484.800 Eind jaar: € 12.781.800</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	Gemeente Bunnik heeft taken op het gebied van onderhoud van het groen in de openbare ruimte en kleine civiele werkzaamheden bij RMN ondergebracht. Deze zogenaamde (nieuwe) additionele taken worden afzonderlijk in de begroting verantwoord om vermenging met de basis (bestaande) taken te voorkomen.
Kernactiviteiten van de organisatie	Afvalinzameling en beheer afvalbrengstation.
Essentiele ontwikkelingen	Efficiëntie, afstemmen onderlinge werkzaamheden deelnemende gemeenten en meer planmatige aanpak inzet voertuigen, ontwikkelingen van standaard IBOR, inrichten duurzame inrichtingen.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	1 van de 6 gemeenten (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

5. Kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn investeringen met een langdurig economisch of maatschappelijk nut. Kapitaalgoederen zijn wegen, riolering, water, groen, gebouwen, automatisering en inventarissen (zgn. materiële activa), maar ook aan bijvoorbeeld bestemmingsplannen (zgn. immateriële activa). Al deze kapitaalgoederen dienen “onderhouden” te worden. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

In de nota financieel beleid zijn de volgende uitgangspunten ten aanzien van kapitaalgoederen opgesteld:

- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, voor zover ze niet in het kader van grondexploitatie worden getroffen, activeren.
- Investerings met een economisch nut worden geactiveerd en conform de waardevermindering van de investeringen, op consistente wijze afgeschreven.
- Gronden en terreinen worden geactiveerd, maar niet op afgeschreven.
- Onderhoud dat niet levensduurverlengend is wordt niet geactiveerd.
- Onderhoudswerkzaamheden, die leiden tot een nieuwe functionaliteit van het actief of een duidelijke technische verandering mogen wel worden geactiveerd.
- Activa met een verkrijgingsprijs minder dan € 5.000 of een afschrijvingslast minder dan € 500 worden niet geactiveerd.

Het beleid van de gemeente Bunnik voor de kapitaalgoederen wegen, riolering, gebouwen en groen is onder andere opgenomen in de volgende onderhoudsplannen en daarnaast is het niveau van onderhoud aangegeven.

Soort eigendom	Onderhoudsplan	Onderhoudsniveau o.b.v. Onderhoudsplan
Wegen	Wegenplan 2015 - 2024	Goed
Riolering	vGRP 2012 tot en met 2016	Goed
Gebouwen – scholen	scholen Het Kwartier Werkhoven, Het Palet in Odijk en De Kersentuin Bunnik bij Beheerstichting	Goed
Gebouwen – gemeentehuis	Onderhoudsplan d.d. juni 2016	Redelijk/goed
Gebouwen –overige	Onderhoudsplan d.d. juni 2016	Redelijk/goed
Openbaar groen	Bomenbeheerplan 2011	Redelijk

In het onderhoudbeheerplan voor wegen, wat in 2014 is geactualiseerd, is geen rekening gehouden met totale vervanging van wegen. Daar steeds de afweging zal worden gemaakt of vervanging noodzakelijk is, wordt dit beschouwd als de aanleg van een nieuwe weg. Dit zal steeds bij afzonderlijke besluitvorming plaatsvinden. Dergelijke uitgaven zullen worden geactiveerd en in 30 jaar worden afgeschreven. Dit is in overeenstemming met de uitgangspunten in de nota financieel beleid.

De totale vervanging van riolering is in het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) 2012-2016 begrepen. De werkingsduur van dit GRP is vijf jaar en daarna (in 2017) wordt een hernieuwd vGRP opgesteld met een geactualiseerde financiële berekening.

Met betrekking tot de vervanging van een gebouw is dit niet in de onderhoudsbeheersplannen opgenomen met een vergelijkbare redenering als bij de onderhoudsplannen van wegen (zie nota financieel beleid).

De scholen in Werkhoven zitten in Het Kwartier en de scholen in Odijk zitten in Het Palet. Het beheer is ondergebracht in de beheerstichting; de beheerstichting is verantwoordelijk voor het periodiek onderhoud. Bijna alle scholen in Bunnik (met uitzondering van de Barbaraschool) zitten in De Kersentuin. Ten aanzien van de onderhoudsplannen worden, in verband met de ontwikkelingen decentralisatie onderwijshuisvesting nog diverse opties en mogelijkheden onderzocht.

Het bomenbeheerplan is op 1 november 2011 vastgesteld.

In de hiernavolgende tabel wordt het onderhoud ten laste van de getroffen financiële voorzieningen aangegeven.

Overzicht onderhoudsuitgaven 2017

Op grond van de vastgestelde meerjarenonderhoudsplannen zullen in 2017 naar verwachting de volgende uitgaven worden gedaan ten laste van de onderhoudsvoorzieningen.

	<u>Overige gebouwen</u>		
7603009	- ambtswoning burgemeester	339	
7603010	- brandweergarage Bunnik	1.159	
7603011	- brandweergarage Werkhoven	4.301	
7603012	- jeugdaccommodatie Odijk	3.566	
7603015	- woning Langstraat 11	-	
7603017	- gebouwen gemeentewerf	81.499	
7603018	- gemeentehuis	154.790	
7603022	- muziektent Werkhoven	8.397	
			254.051
	<u>Overig onderhoud</u>		
7603019	- wegen	272.000	
			272.000
	Totaal onderhoudsuitgaven		526.051

6. Financiering

Algemene ontwikkelingen

In 2011 is het treasury statuut vastgesteld. Dit statuut geeft kaders waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie moeten blijven bij het beheer van de kasmiddelen en het aantrekken van geldleningen op de korte en de lange termijn. Uitgangspunt van het statuut is een voorzichtig risicomijdend beleid bij het uitzetten/beleggen van overtollige kasgeld. Het treasury statuut sluit hierbij volledig aan op de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet (de Financiële verordening).

Kasbeheer

De gemeente heeft de beschikking over rekeningen bij de NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG), de Rabobank en de ING bank. Vrijwel alle betalingen en ontvangsten lopen via de BNG. Met deze bank is een zogenaamde raamovereenkomst gesloten. Dit houdt in dat indien het saldo op de rekening boven of beneden bepaalde grenzen komt automatisch een gunstiger renteregime geldt. Hiertegenover staat dat, indien middelen worden aangetrokken of uitgezet bij een andere bank, een renteverskil ten opzichte van de BNG-tarieven aanwezig moet zijn van ten minste 0,05%.

Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van externe rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) beoogt grote fluctuaties in rentelasten van lagere overheden te voorkomen. Hiertoe wordt via de kasgeldlimiet een maximum gesteld aan het met kortlopende leningen voorzien in de financieringsbehoefte. Achtergrond is dat de rente van kortlopende (kasgeld)leningen in korte tijd sterk kunnen fluctueren. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) staat de bepaling van de renterisiconorm. Deze wordt getoetst aan het totaal van de begroting.

De kasgeldlimiet wordt bepaald op een percentage (ingande 2003 8,5%) van het totaal van de exploitatie-uitgaven van het dienstjaar. Voor 2017 ligt de kasgeldlimiet op:

Kasgeldlimiet				begroting 2017
Omvang begroting 2017 (=grondslag)				25.800.000
kasgeldlimiet (in % van de grondslag)				8,50%
Toegestand kasgeldlimiet				2.193.000

In 2016 zijn geen kasgeldleningen aangetrokken (kasgeldlimiet is in 2016 2,2 miljoen). In 2016 bedraagt de rente van kasgeldleningen circa 0,2% en voor in deposito gezette gelden wordt de rente bepaald op aanvraag. Hoe de ontwikkeling voor 2017 uit zal komen is niet aan te geven.

Voor het beheersen van het renterisico op de vaste geldleningen door het aanbrengen van spreiding in de looptijd in de leningenportefeuille is de renterisiconorm ingevoerd. Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Voor 2017 ligt deze norm op:

Renterisiconorm				begroting 2017
Omvang begroting 2017 (=grondslag)				25.800.000
Renterisiconorm (in % van de grondslag)				20%
Toegestane renterisiconorm				5.160.000

Hieraan moet worden getoetst het totaal van de in dat jaar verschuldigde aflossingen vermeerderd met de restschuld van de leningen, waarvan het rentepercentage in dat dienstjaar contractueel moet worden herzien en verminderd met eventueel nieuw aangetrokken geldleningen.

Er zijn geen leningen aanwezig waarvan de rente tijdens de looptijd kan worden veranderd. In 2017 zal in totaal € 1,5 miljoen worden afgelost op de vaste geldleningen. Hiermee wordt ruimschoots binnen de norm gebleven.

Gemeentefinanciering

De financieringspositie voor 2017 en volgende jaren is enerzijds afhankelijk van de financieringsbehoefte die voortvloeit uit voorgenomen investeringen en anderzijds uit mogelijke investeringssubsidies en de verwachte opbrengsten uit de grondexploitaties. Mede gezien de financieringsbehoefte bij de grondexploitatie en de verwachte grondopbrengsten kan niet worden uitgesloten dat middelen zullen moeten worden aangetrokken.

Discrepancies in de financieringsbehoefte zullen naar verwachting van betrekkelijk korte duur zijn. Deze zullen in eerste instantie opgevangen worden via korte financieringen. Indien op grond van de Wet fido vaste financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken zal dit toch voor een periode van maximaal 10 jaar nodig zijn.

Op dit moment ligt de rente van vaste financieringsmiddelen, afhankelijk van de looptijd, op 1,0%.

Financieringsbehoefte				begroting 2017	
Stand van de vaste geldleningen op 1 januari 2017					8.400.000
Nieuwe leningen					0
Aflossingen in het loop van het jaar					-1.500.000
Stand van de vaste geldleningen op 31 december 2017					6.900.000

De gemiddelde rente van deze vaste financieringsmiddelen ligt op ca. 2,4%.

Schatkistbankieren

In het begrotingsakkoord is afgesproken dat lagere overheden in 2013 verplicht gaan schatkistbankieren. Dat betekent dat lagere overheden (tijdelijke) liquide overschotten bij de Nederlandse staat dienen onder te brengen (beleggingen) en de Nederlandse staat een marktconforme rente vergoedt die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die het Rijk op de markt aangaat. Overigens doet de gemeente Bunnik niet aan beleggingen, omdat er geen liquide overschotten zijn. De gemeente Bunnik heeft een bankrekening geopend die vanaf 2014 hiervoor gebruikt wordt.

Emu (Economische Monetaire Unie) saldo

Het EMU-saldo is in 1992 door de EMU ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden te kunnen maken. In het verleden hanteerde elke staat zijn eigen berekening voor het financieringssaldo. Volgens de nieuwe BBV voorschriften wordt voorgeschreven om een geprognostiseerde balans op te stellen en het meerjarig EMU saldo. Dit om een betere raming en beheersing van het EMU saldo te krijgen. In de bijlage hebben we een geprognostiseerde balans opgenomen met de daarbij behorende EMU saldo.

Rentetoerekening

Om inzicht te geven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening is op advies van de nieuwe BBV het onderstaand schema opgenomen:

Rentescema:			
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering			206.364
b. De externe rentebaten			0 -/-
Totaal door te rekenen externe rente			206.364
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	100.388		-/-
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	42.127		-/-
			142.516 -/-
Saldo door te rekenen externe rente			63.849
d1. Rente over eigen vermogen	313.866		
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	88.293		
			402.159 +
<i>De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente</i>			466.008
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toegerekende rente (renteomslag)			985.644 -/-
f. Renteresultaat op het taakveld treasury			-519.637

7. Grondbeleid

Grondbeleid algemeen

Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, bouwrijp wordt gemaakt en rioleringen en wegen worden aangelegd om vervolgens de grond te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven. Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van diverse programma's. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De financiële baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemeen financiële positie.

Het grondbeleid voor de gemeente Bunnik staat vermeld in de Nota grondbeleid 2008.

Onder grondbeleid wordt verstaan de positie die de gemeente in wil nemen ten behoeve van uitbreiding voor woningbouw, bedrijventerreinen en overige doeleinden. Er is een onderscheid tussen actief en faciliterend (passief) grondbeleid. Actief grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf grond verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft. Bij faciliterend grondbeleid stelt de gemeente voorwaarden aan de ontwikkeling van grond in eigendom van een particulier.

Vanaf 2010 heeft de gemeente Bunnik het actieve grondbeleid omgezet in passief grondbeleid, dat wil zeggen de gemeente stelt voorwaarden aan de ontwikkeling van grond in eigendom van een particulier.

Nota grondbeleid

Medio 2008 is de Nota grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin wordt onder andere aandacht besteed aan de wijze van grondverwerving, de aan- en verkoopvoorwaarden te hanteren bij grondtransacties, de te hanteren systematiek van kostprijs- en uitgifteprijsberekening bij grondexploitaties. In 2008 is ook de nieuwe Wet ruimtelijke ordening in werking getreden. In deze wet zijn ook bepalingen opgenomen voor en over grondexploitaties (voorheen grondexploitatiewet).

De gehanteerde woningbouwprognose in de begroting ziet er als volgt uit:

Woningbouwprogramma 2016 - 2021 gemeente Bunnik								
Locatie	Project bouwplan							Totaal op te leveren
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Bunnik	De Gaarde		25					25
Bunnik	Scholeneiland Bunnik			40				40
Bunnik	Schoudermantel 32		6					6
Bunnik	Stationsweg 51-55				6			6
Odijk	Scholeneiland Odijk	4						4
Odijk	Kodakterrein fase 2b		1					1
Odijk	Rijneiland fase 5	2	2					4
Odijk	Singel/Zeisterweg		1	1				2
Odijk	Odijk Het Burgje				40	40	45	125
Werkhoven	Werkhof, vrije kavels	1	2	4				7
Werkhoven	Weerdenburg			20				20
Werkhoven	Landje van Kemp	39	24					63
Werkhoven	Prins Mauritslaan		2					2
Werkhoven	Ambachtstraat 24	1						1

MOB-complex te Odijk

De laatste kavel is op 1 juli 2013 verkocht. Als uitvloeisel van het bestemmingsplan en de daarin vastgelegde bebouwingsmogelijkheden moet voorzien worden in voldoende waterberging. Afhankelijk van de gekozen bergingslocatie moet het bestemmingsplan worden herzien. De voorbereidingen hiervoor zijn

in gang gezet. Met de provincie, het HDSR en de ondernemers wordt gewerkt aan een duurzame oplossing. Een vergunningsaanvraag, alsmede de benodigde onderzoeken zijn in 2016 in gang gezet. Afhankelijk van de te maken keuzes zal de uitvoering in 2017 ter hand worden genomen.

Project Breed Werkhoven

De Werkhof

De gemeente heeft voor de realisatie van 12 eengezins koopwoningen een overeenkomst afgesloten met een ontwikkelaar. In 2013 is gestart met de bouw en alle woningen zijn verkocht. Daarnaast zijn van de 15 vrije kavels inmiddels 12 uitgegeven. Voor de 3 laatste kavels worden gesprekken gevoerd met aspirant kopers.

Odijk-west

Het Burgje

Voor locatie Het Burgje is begin 2016 een marktpartij geselecteerd die de locatie gaat ontwikkelen in de vorm van twee buurtschappen: Het Burgje en De Heuveltjes. Er worden duurzame en kwalitatief hoogwaardige woningen gerealiseerd in een groene omgeving. Boerderij Het Burgje blijft gehandhaafd en wordt opgeknapt. De boerderij gaat deel uitmaken van een ensemble van niet-woonfuncties die niet alleen voor het plan, maar ook voor Odijk als geheel meerwaarde creëren. Gedacht moet worden aan kinderdagverblijf, bed en breakfast en een doelgroepenzwembad. Al met al een waardevolle toevoeging van de aantrekkelijke woongemeente die Bunnik is, en inspelend op de woonbehoefte vanuit de regio.

In 2016 wordt het bestemmingsplan opgesteld, zodat dit in eerste helft van 2017 kan worden vastgesteld. Tevens worden aanvullende onderzoeken uitgevoerd, waaronder archeologie. Samen met de marktpartij wordt toegewerkt naar start bouw begin 2018.

Overige gronden

De overige gronden die zijn aangekocht in het kader van Odijk-west zijn in 2016 verpacht, net als het jaar ervoor. Dit omdat er nog onvoldoende zekerheid is over de oostelijke ontsluiting en het mogelijk gebruik van (een deel van) de gronden. De opstellen van Schoudermantel 62 zijn gesloopt in verband met onveiligheid. In lijn met de collegeagenda wordt bezien of er mogelijkheden zijn voor duurzaam tijdelijk gebruik, zoals het plaatsen van zonnepanelen. Hierbij worden tevens particuliere initiatieven betrokken.

Particuliere ontwikkelingen

Naast de gemeentelijke grondexploitatiegebieden is de gemeente ook voorwaardenscheppend betrokken bij een aantal particuliere gebiedsontwikkelingen. Deze projecten komen tot stand op basis van tussen de gemeente en de particuliere exploitant afgesloten samenwerkings- en bouwexploitatieovereenkomsten.

Verwachte resultaten

Op dit moment is het resultaat van de grondexploitaties tot op zekere hoogte onzeker. Bij afsluiting van een grondexploitatie, of eventueel tussentijds als de exploitatie dit mogelijk maakt, zal een eventueel voordelig saldo worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Risico's grondexploitaties

In de actualisatie grondexploitaties en risico's per 1 januari 2016 staat dat het risicobedrag op de gemeentelijke grondexploitaties ten opzichte van 1 januari 2015 is gedaald. Het totale risicobedrag per 1 januari 2016 bedraagt € 0,3 miljoen. In onderstaande tabel is dit risicobedrag weergegeven voor de onderdelen: in exploitatie genomen gronden en strategisch vastgoed en gelijktijdig de vergelijking getrokken met 2015.

	2015 (€)	2016 (€)	Vershil (€)
In exploitatie genomen gronden	409.200	349.200	60.000 (V)
Niet in exploitatie genomen gronden (strategisch vastgoed)	624.600	0	624.600 (V)
Totaal risicobedragen	1.033.800	349.200	684.600 (V)
V = Voordeel 2016 ten opzichte van 2015			

Het totale risicoprofiel van de in exploitatie genomen en niet in exploitatie genomen gronden is dus gedaald.

Bijlagen

Bijlage I	Staat reserves en voorzieningen
Bijlage II	Opgenomen nieuw beleid vanuit Kadernota
Bijlage III	Eenmalige posten
Bijlage IV	Inventarisatie risico's
Bijlage V	Taakvelden
Bijlage VI	Geprognosticeerde balans

Bijlage I: Reserves en voorzieningen

Omschrijving van de reserve		Boekwaarde begin dienstjaar 2017	Toevoegingen tvl de exploi- tatie ivm inflatie ontwikkeling 0,00%	Toevoegingen tvl de exploi- tatie	Toevoegingen tvl andere reserves	Overige vermeerde- ringen	Ten gunste van de exploitatie	Ten gunste van andere reserves en voorzieningen	Overige vermin- deringen	Boekwaarde einde dienstjaar 2017	Bespaarde rente t.g.v de exploitatie 1,0%	Bespaarde rente t.g.v. de algemene reserve 1,0%
A. Algemene reserves												
7500000	Bufferreserve	574.297			38.303					612.600	-	5.743
7500001	Algemene reserve	12.316.876		256.405	500.000		370.256	38.303		12.664.722	-	123.169
Totaal onderdeel A		12.891.173	-	256.405	538.303	-	370.256	38.303	-	13.277.322	-	128.912
B Vrije bestemmingsreserves												
B-1 Bestemmingsreserves												
7501002	Reserve uitv.deelnota beeldende kunst	64.201		1.079						65.280		642
7501006	Reserve bedrijfsvoering	200.000						36.000		164.000	-	2.000
7501013	Reserve management traject	67.811		14.383						82.194	-	678
7501014	Reserve w aardevolle bomen	14.495		4.495						18.990	-	145
7501015	Reserve personeelsfeest	15.709								15.709	-	157
7501031	Reserve volkshuisvesting	159.844								159.844	-	1.598
7501033	Reserve maatregelen verkeer en mobiliteit	1.215.000								1.215.000	-	12.150
7501035	Reserve persoonsgebonden budget	25.000		25.000						50.000	-	250
7501036	Reserve sociaal domein	500.000						500.000		-	-	5.000
7501037	Reserve MFA de kersentuin	185.209								185.209	-	1.852
7501038	Reserve organisatie ontw ikkeling	400.000								400.000	-	4.000
7501099	Reserve budgetoverheveling	122.800								122.800	-	1.228
Totaal vrije bestemmingsreserves		2.970.069	-	44.957	-	-	-	536.000	-	2.479.026	-	29.700
B-2 Egalisatiereserves												
7501103	Reserve stuurgr. kromme rijnlandschap	168.842					25.708			143.134	-	1.688
7501104	Reserve kosten riolering	150.000								150.000	-	1.500
7501011	Reserve egalisatie bouw leges	631.180					259.295			371.885	-	6.312
Totaal vrije bestemmingsreserves		950.022	-	-	-	-	285.003	-	-	665.019	-	9.500
B-3 Geblokkeerde bestemmingsreserves												
7501200	Reserve dekking kapitaallasten	14.575.362			36.000		500.964			14.110.398	145.754	-
Totaal geblokkeerde bestemmingsreserves		14.575.362	-	-	36.000	-	500.964	-	-	14.110.398	145.754	-
Totaal onderdeel B		18.495.453	-	44.957	36.000	-	785.967	536.000	-	17.254.443	145.754	39.200
Totaal reserves		31.386.626	-	301.362	574.303	-	1.156.223	574.303	-	30.531.765	145.754	168.112

Omschrijving van de voorziening		Boekwaarde begin dienstjaar 2017	Toevoegingen t/v de exploi- tatie ivm inflatie ontwikkeling 0,00%	Toevoegingen t/v de exploi- tatie of andere reserves	Ontvangen subsidies	Overige ont- vangsten van derden	Aanwending	Boekwaarde einde dienstjaar	Bespaarde rente t.g.v de exploitatie 1,00%	Bespaarde rente t.g.v. de algemene reserve 1,00%
1. Verplichtingen en verliezen										
7600002	Voorziening verplichtingen ontslaguit- keringen voormalige w ethouders	-						-	-	-
7600003	Voorziening pensioenverpl. w ethouders	1.595.349					53.556	1.541.793	-	15.953
7600011	Voorziening w achtgeldverplichtingen voormalig personeel	-					-	-	-	-
7600018	Voorziening grondexploitatie	3.497.244						3.497.244	-	34.972
	Voorziening Anne Frank	143.965						143.965		
	Voorziening Churchill	92.619						92.619		
	Voorziening Delteijk	16.520						16.520		
	Voorziening Rijneland	101.266						101.266		
7603021	Achterstallig onderhoud sport	21.137	-					21.137	-	211
2. Egalisatievoorzieningen										
7600014	Voorziening egalisatie kosten riolering	1.690.477	-	9.798			62.499	1.637.776	-	16.905
3. Door derden beklemde middelen										
7600019	Voorziening riolering	659.244						659.244	-	6.592
	Totaal 1 t/m 2	7.817.821	-	9.798	-	-	116.055	7.711.564	-	74.633
3. Onderhoudsvoorzieningen										
	Voorziening onderhoud diverse accommo- daties									
7603009	- ambtsw oning burgemeester	49.400	-	6.805			339	55.866	-	494
7603010	- brandw eergarage Bunnik	84.669	-	6.130			1.159	89.640	-	847
7603011	- brandw eergarage Werkhoven	47.996	-	8.245			4.301	51.940	-	480
7603012	- jeugdaccommodatie schoudermantel	56.754	-	9.610			3.566	62.798	-	568
7603015	- w oning Langstraat 11	-	-					-	-	-
7603017	Onderhoud gebouw en gemeentew erf	56.209	-	24.062			80.271	-	-	562
7603018	Onderhoud gemeentehuis	367.728	-	85.415			154.790	298.353	-	3.677
7603019	Onderhoud w egen	695.150	-	227.469			272.000	650.619	-	6.952
7603022	Onderhoud muziektent, Werkhoven	8.024	-	3.110			8.397	2.737	-	80
	Totaal onderhoudsvoorzieningen	1.365.930	-	370.846	-	-	524.823	1.211.953	-	98.660
	Totaal voorzieningen	9.183.751	-	380.644	-	-	640.878	8.923.517	-	88.293

Bijlage II: Opgenomen Nieuw Beleid vanuit Kadernota

Kadernota 2017-2020

Progr.	Omschrijving	Investing				Afschrijf periode	Jaarlasten			
		2017	2018	2019	2020		2017	2018	2019	2020
	Wettelijke verplichtingen									
1	Implementatie basisregistraties 2017	13.000				5	2.730	2.704	2.678	2.652
1	Implementatie basisregistraties 2018		46.500			5		9.765	9.672	9.579
1	Implementatie basisregistraties 2019			42.500		5			8.925	8.840
1	Implementatie basisregistraties 2020				5.000	5				1.050
1	Landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA)						20.000	20.000	20.000	20.000
2	Kabels en leidingen						60.000-	60.000-	60.000-	60.000-
3	Toeristenbelasting						25.000-	25.000-	25.000-	25.000-
4	Bijdrage VRU						70.000	79.000	81.000	77.000
5	Onderhoud kunstwerken						16.000	16.000	16.000	16.000
5	Onderhoud onverharde wegen en paden						p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
6	Omgevingsvisie Bunnik (vervolg)						10.000	15.000		
6	Omgevingsplan Buitengebied						10.000	20.000	20.000	
9	Aanbesteding leerlingenvervoer						p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
bedr	Aanpassing archiefruimte	pm								
bedr	Aanschaf BHV middelen - oproepsysteem	5.500				10	605	599	593	587
bedr	GDI						30.000			
bedr	Implementatie Informatieveiligheidsbeleid						p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
bedr	Aansluiten op eID-stelsel	6.000				4	1.560	1.545	1.530	1.515
bedr	Beheer eID-stelsel						1.500	1.500	1.500	1.500
	Subtotaal	24.500	46.500	42.500	5.000		77.395	81.113	76.898	53.723
	Vervangingsinvesteringen / Vervangingen									
1	Vervangen kassasysteem	17.500				5	4.675	4.640	4.605	4.570
5	Groenplan gemeentelijk groen 2017	42.500				15	3.258	3.230	3.202	3.174
5	Groenplan gemeentelijk groen 2018		42.500			15		3.258	3.230	3.202
5	Groenplan gemeentelijk groen 2019			42.500		15			3.258	3.230
5	Vervangen bomen						p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
7	Diverse investeringen sport						22.535	20.984	25.299	25.078
7	Aanschaf kunstgrasvelden	p.m.								
7	Dekking via alg. reserve	p.m.								
bedr	Vervangen iPads (bestuur + management)	28.500				4	7.410	7.339	7.268	7.197
bedr	Vervangen iPads gemeenteraad		28.500			4		7.410	7.339	7.268
bedr	Vervangen automatiseringsapparatuur 2017	25.875				5	5.434	5.382	5.330	5.278
bedr	Vervangen automatiseringsapparatuur 2018		10.980			5		2.306	2.284	2.262
bedr	Vervangen automatiseringsapparatuur 2019			13.549		5			2.845	2.818
bedr	Vervangen automatiseringsapparatuur 2020				40.147	5				8.431
	Subtotaal	96.875	81.980	56.049	40.147		43.312	54.549	64.660	72.508

	Wensen								
1	Formatie uitbreiding griffie					10.000	10.000	10.000	10.000
2	Inwonertevredenheidsonderzoek					25.000			
3	Algemene uitkering					250.000-	250.000-	250.000-	250.000-
4	Preventiebudget veiligheid					7.500	7.500	7.500	7.500
5	Herinrichting Traverse Bunnik (Provincialeweg)	pm							
5	Gebiedsontwikkeling Amelisweerd / N411					p.m.			
5	Cofinanciering Uitvoeringsprogramma verkeersbeleidsplan	240.000							
5	Dekking subsidie Utrecht en voorziening wegen	240.000-							
5	Accountantsverklaringen					5.000			
5	Aanschaf containers	250.000			20	15.000	14.875	14.750	14.625
5	Dekking afvalstoffenheffing	250.000-				15.000-	14.875-	14.750-	14.625-
5	Agenda Vitaal Platteland Wandelrouten netwerk	30.000			20	1.800	1.785	1.770	1.755
5	Agenda Vitaal Platteland Wandelrouten netwerk Beheer					7.000	7.000	7.000	7.000
5	AVP cofinanciering projecten en voorkomen bijensterfte					7.500	7.500	5.000	5.000
5	Natuurvriendelijk bermbeheer					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5	UNESCO-nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en Romeinse Limes					10.000	10.000	10.000	
5	Opheffing Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijnlandschap					p.m.			
5	LEADER gebiedsprogramma					10.600	10.600	10.600	10.600
6	Duurzaamheid					27.000	27.000	27.000	27.000
6	Gemeentebreed plan zonne-energie (gemeentelijke gebouwen)	50.000							
6	Dekking via alg. reserve	50.000-							
6	Onderzoek herstructurering bedrijfsterreinen en -locaties					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
7	Nieuw beleid op basis van nieuwe sportvisie					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
9	Wonen rollen en vervoer/PGB					75.000-	75.000-	75.000-	75.000-
9	Stelpost innovatie in de zorg					50.000	p.m.	p.m.	p.m.
9	Dekking directe budgetten sociaal domein (PGB)					50.000-	p.m.	p.m.	p.m.
9	Wmo-beraad					5.000	5.000	5.000	5.000
9	Regionale samenwerking					25.000	25.000	25.000	25.000
9	Opvang verwarde personen					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
bedr	Flexibel vergaderconcept en privacy werkplekken	32.500		1.200	15	2.492	2.470	2.448	2.426
bedr	Materieel outreachend werken (1e fase)	36.000							
bedr	Dekking via reserve bedrijfsvoering	36.000-							
bedr	Beheer materieel outreachend werken (1e fase)					19.400	19.400	19.400	19.400
bedr	Materieel outreachend werken (2e fase)			pm					
bedr	Dekking via reserve bedrijfsvoering			pm					
bedr	Beheer materieel outreachend werken (2e fase)						p.m.	p.m.	p.m.
bedr	Digitaliseren Wabo dossiers						23.000		
bedr	Implementatie verbeteringen uitvoering Archiefwet					15.000			
bedr	Uitfaseren IRS4all					65.000			
bedr	Doorontwikkeling digitaal ondertekenen					5.000			
bedr	Uitbreiding scanfunctionaliteit					15.000			
bedr	Formatie communicatieadviseur					40.000	40.000		
bedr	Bijdrage RID Utrecht					89.000	81.000	81.000	81.000
bedr	Upgrade Financieel Informatiesysteem					12.500			
bedr	Migratie Oracle databases					12.000			12.000
	Subtotaal	62.500	-	1.200	-	91.792	47.745-	113.282-	111.319-
	Totaal (A)	183.875	128.480	99.749	45.147	212.499	87.917	28.276	14.912

Bijlage III: Eenmalige uitgaven 2017 - 2020

Eenmalige uitgaven 2017 - 2020				
	2017	2018	2019	2020
Programma 02 exploitatielasten				
Inw onertevredenheidsonderzoek	25.000			
Programma 05 Algemene baten en lasten				
Accountantsverklaringen	5.000			
§ Bedrijfsvoering exploitatielasten				
GDI	30.000			
Digitaliseren WABO dossiers		23.000		
Implementatie verbeteringen uitvoering Archiefw et	15.000			
Uitfaseren IRS4all	65.000			
Doorontw ikkeling digitaal ondertekenen	5.000			
Uitbreiding scanfunctionaliteit	15.000			
Upgrade Financieel Informatiesysteem	12.500			
Migratie Oracle databases	12.000			12.000
Totaal incidentele uitgaven (B)	184.500	23.000	-	12.000

Bijlage IV: Inventarisatie risico's

PROGRAMMA	SOORT RISICO	RISICO	GEALCULEERD RISICOBEDRAG/ FINANCIEEL EFFECT	KANS	FINANCIËLE IMPACT/ BENODIGDE WEER- STANDSCAPACITEIT	BEHEERSING RISICO	INCIDENTEEL (I) EN/OF STRUCTUREEL (S)
Overhead	Economisch	Vervanging personeel	pm	20%	pm	Verminderen/beheersen	S
Overhead	Financieel	Risico's als gevolg van wijzigingen in de Ziektewet	€ 10.000	70%	€ 7.000	Verminderen/beheersen	I
Overhead	Juridisch	Trajecten medewerkers en WW verplichtingen gedragen door de gemeente	€ 200.000	50%	€ 100.000	Accepteren	S
Overhead	Financieel	Pensioenpremie	€ 100.000	70%	€ 70.000	Accepteren	I
Overhead	Economisch	Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt	pm	20%	pm	Accepteren	S
Overhead	Financieel	Loonkosten (CAO hoger dan raming verwachte loonstijging)	€ 60.000	30%	18.000	Accepteren	S
Overhead	Economisch	Vergrijzing	pm	10%	pm	Accepteren	S
Overhead	Financieel	Niet realiseren ombuigingen (Bunnik in Balans)	€ 50.000	20%	€ 10.000	Accepteren	S
Overhead	Economisch	Leegstand lokalen MFA's	100.000	60%	60.000	Verminderen/beheersen	S
Overhead	Economisch	Storing hard- en software	€ 100.000	10%	€ 10.000	Verminderen/beheersen	S
Overhead	Economisch	Samenwerking met gemeenten of instanties	€ 5.000.000	5%	€ 250.000	Accepteren	S
Overhead	Economisch	Garantiestellingen woningen	€ 1.065.000	5%	€ 53.250	Accepteren	S
Overhead	Economisch	Garantiestellingen leningen	€ 1.575.000	5%	€ 78.750	Accepteren	S
Overhead	Juridisch	Aansprakelijkheid	pm	5%	pm	Verminderen/beheersen	S
Overhead	Economisch	Woningcorporaties	€ 20.685.000	5%	€ 1.034.500	Accepteren	S
Overhead	Juridisch/milieu	Rampen en calamiteiten	pm	10%	pm	Accepteren	S
Overhead	Economisch	Demografische ontwikkelingen (invloed op Wmo)	pm	30%	pm	Accepteren	S
Overhead	Juridisch/financieel	Rechtmatigheid	€ 1.420.000	5%	€ 71.000	Verminderen/beheersen	S
Overhead	Juridisch/Financieel	Vandalisme/(moedwillige) vernieling gemeentelijke bezittingen	pm	20%	pm	Verminderen/beheersen	S
1	Politiek	Bestuurlijke aangelegenheden (wachtgeld huidige wethouders)	€ 150.000	50%	€ 75.000	Verminderen/beheersen	I/S
2	Financieel	Stichting begraafplaats Bunnik en Odijk	€ 100.000	10%	€ 10.000	Accepteren	S
3	Financieel	Oprichting RUD	€ 15.000	20%	€ 3.000	Verminderen/beheersen	S
5	Juridisch/financieel	Onderhoud bruggen	Pm	10%	pm	Accepteren	S
5	Economisch	Bomenbeheerplan	€ 100.000	10%	€ 10.000	Accepteren	S
5	Economisch	Storm- en bliksemschade openbaar groen	€ 10.000	10%	€ 1.000	Accepteren	I
5	Economisch	Schadeclaims door schade aan wegen, riolering en openbare voorzieningen.	€ 20.000	10%	€ 2.000	Verminderen/beheersen	I/S
5	Milieu	Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP)	pm	10%	pm	Accepteren	S
6	Financieel/milieu	Planschadevergoedingen	€ 20.000	10%	€ 2.000	Accepteren	S
6	Milieu	Bodemverontreiniging/ -sanering	€ 40.000	5%	€ 2.000	Accepteren	S
6	Economisch	Grondexploitatie/malaise op de woningmarkt (lagere opbrengsten bouwleges en OZB, vertraging of afstel in de ontwikkeling van grondexploitaties)	€ 456.000	< 50% > 50%	€ 0 € 456.000	Verminderen/beheersen Verminderen/beheersen	I I
7	Politiek	Sport; voorzieningenniveau sportaccommodaties	€ 24.000	50%	€ 12.000	Verminderen/beheersen	S

PROGRAMMA	SOORT RISICO	RISICO	GEALCULEERD RISICOBEDRAG/ FINANCIEEL EFFECT	KANS	FINANCIËLE IMPACT/ BENODIGDE WEER- STANDSCAPACITEIT	BEHEERSING RISICO	INCIDENTEEL (I) EN/OF STRUCTUREEL (S)
7	Politiek	Openbaar onderwijs	€ 50.000	30%	€15.000	Verminderen/beheersen	S
7	Politiek	Dorpshuis	pm	10%	pm	Accepteren	S
7	Politiek	Sporthuis	pm	10%	pm	Accepteren	S
9	Financieel	Openeinde regeling Participatiewet	pm	20%	pm	Verminderen/beheersen	S
9	Financieel	Wet sociale werkvoorziening/onderrealisatie WSW plaatsen	pm	10%	pm	Accepteren	S
9	Financieel	Lagere uitstroom SW dan daling volgens integratieuitkering	€ 50.000	40%	€ 20.000	Verminderen/beheersen	S
9	Financieel	Meer aanvragen schuldhulpverlening (meer uitgaven armoedebeleid)	€ 10.000	50%	€ 5.000	Accepteren	S
9	Economisch	Wmo verstrekkingen (Wet maatschappelijke ondersteuning)	€ 75.000	60%	€ 45.000	Accepteren	S
9	Economisch	Open-einde regeling Wonen, rollen en vervoer	€ 155.000	30%	€ 46.500		
9	Economisch	Gevolgen overname aandelen Sociale Werkvoorzieningsbedrijf BIGA	€ 23.000	5%	€ 1.150	Verminderen/beheersen	S
Alg. baten & lasten	Financieel	Verdeelsystematiek algemene uitkering (herijking clusters)	pm	20%	pm	Accepteren	I/S
Alg. baten & lasten	Financieel	Vennootschapsbelasting	100.00	10%	€ 10.000	Accepteren	S
		TOTAAL BENODIGDE WEERSTANDS-CAPACITEIT	€ 31.763.000		€ 2.273.500		

Bijlage V: Taakvelden

Bijlage VI: Geprognosticeerde balans

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2020</u>		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2020</u>
ACTIVA						PASSIVA					
<u>VASTE ACTIVA:</u>						<u>EIGEN VERMOGEN:</u>					
- immateriële vaste activa	24.000	18.000	12.000	6.000	0	- reserves	31.386.626	30.531.765	29.933.266	29.409.142	29.105.625
- materiële vaste activa	35.898.887	35.381.551	34.142.395	32.906.205	31.704.324	- nog te bestemmen resultaat	0	-105.482	41.675	47.311	213.949
- financiële vaste activa	352.760	341.510	330.260	319.010	307.760	Totaal eigen vermogen	31.386.626	30.426.283	29.974.941	29.456.453	29.319.574
						<u>VOORZIENINGEN</u>	5.686.507	5.426.273	4.938.863	4.801.755	4.685.457
						<u>LANGLOPENDE SCHULDEN</u>					
						Totaal vaste schulden met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer	8.400.000	6.900.000	5.400.000	3.900.000	2.400.000
Totaal vaste activa	36.275.646	35.741.061	34.484.655	33.231.215	32.012.084	Totaal vaste passiva	45.473.133	42.752.556	40.313.804	38.158.208	36.405.031
<u>VLOTTENDE ACTIVA:</u>						<u>VLOTTENDE PASSIVA</u>					
Voorraden (onderhanden werk)	0	833.164	833.164	833.164	833.164	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	1.208.367	1.473.247	1.473.247	1.473.247	1.473.247
Voorraden (niet-onderhanden werk)	8.341.583	7.509.972	7.509.972	7.509.972	7.509.972	Overlopende passiva	503.381	1.273.238	1.273.238	1.273.238	1.273.238
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	4.311.629	2.283.651	2.283.651	2.283.651	2.283.651	Totaal vlottende passiva	1.711.747	2.746.485	2.746.485	2.746.485	2.746.485
Liquide middelen	-4.751.711	-2.296.471	-3.478.817	-4.380.973	-4.915.019						
Overlopende activa	2.554.740	974.671	974.671	974.671	974.671						
Totaal vlottende activa	10.456.241	9.304.988	8.122.642	7.220.485	6.686.440						
TOTAAL ACTIVA	46.731.888	45.046.048	42.607.296	40.451.700	38.698.523	TOTAAL PASSIVA	47.184.880	45.499.041	43.060.289	40.904.693	39.151.516
							452.993-	452.993-	452.993-	452.993-	452.993-

Berekening EMU-saldo*Balansmutatie in:*

Activa					
1. de immateriële vaste activa excl agio/disagio		-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
2. de materiële vaste activa		-517.336	-1.239.156	-1.236.190	-1.201.881
3. bijdragen aan activa in eigendom van derden		-11.250	-11.250	-11.250	-11.250
4a. de voorraden Onderhanden Werk		833.164	0	0	0
4b. De voorraden (excl onder handen werk)		-831.611	0	0	0
		-533.033	-1.256.406	-1.253.440	-1.219.131
Passiva					
5. het eigen vermogen		960.343-	451.342-	518.488-	136.879-
5: af: nog te bestemmen resultaat			105.482-	41.675	47.311
6. voorzieningen		-260.234	-487.410	-137.108	-116.298
		1.220.577-	938.752-	655.596-	253.177-
Berekend EMU-saldo		687.544-	317.654	597.844	965.954